

๑๐๘๔. กัณฑุนาม สามสมสุนทรารหि
จ努ทนมุทุกคตุต้าหิ
ราชา ยชีสุสเต ยณุบัน
สมมุพ్రు ຈຕ్యុហិ កណុបាតិ.

๑๐๘๕. กัณฑุนาม สามสมสุนทรารหि
จ努ทนมุทุกคตุต้าหิ
ราชา ยชีสุสเต ยณุบัน
สมมุพ్రు ຈຕ్యុហិ មහែសិនិ.

๑๐๘๖. กัณฑุนาม สามสมสุนทรารៀ
จ努ทนมุทุกคតុទេហិ
ราชា យចិសុសេត់ យណុបំ
សមមុពុំ ຈត្តុហិ គហបតីហិ.

๑๐๘๗. យតា លុងុតិ គាមនិគមា សុណុណា
អមនុស្សសកា ពុរវារណុណា
តតា លេសតិ បុប្បជាតិយា
ិញ្ញូច្ចុ ឈុនសុវិយេសុ.

๑๐๘៨. អុមុមទុតិកា វវិសុសាមិ
រុណុណា. បីសុន្យាហ^១ បរិភិណុណា

๑๐៨៩. ឈយោះវិ ពរវារាជាដ្ឋោះលិន ីីង
ឱកទរងបុរាយឃួនដើរិ ពរវាវិធនា
៥ ពរវិធន់ ដ្ឋោះមេដើរិ
ទង មិពរវរកាយឲលាតាតើ
ឈុនឱនុនី.

๑๐៨៩. ឈយោះវិ ពរវារាជាដ្ឋោះលិន
ីីងឱកទរងបុរាយឃួនដើរិ ពរវមេសិ
៥ ពរវិធន់ ដ្ឋោះមេដើរិ
ទង មិពរវរកាយឲលាតាតើ
ឈុនឱនុនី.

๑๐៨៩. ឈយោះវិ ពរវារាជាដ្ឋោះលិន
ីីងឱកទរងបុរាយឃួន ពើរិកបុបិ
៥ គិន ដ្ឋោះមេដើរិ
មិវានកាយឲលាតាតើឈុនឱនុនី.

๑๐៨៩. គាមនិគមាតំងលាយ ធម៌វ៉ាងបេលា
ិមិមុខិធយ៍ កាលាយិនបោិលិ
ឱនិដិ ិមិពរវារារិប៉ែងឲកោះ
ពរវិធនកមារ ពរវសុវិយកុមារ
បុរាយឃួន ពរវនគរបុប្បជាតិ
កិតករិវ៉ាងបេលា ិមិមុខិធយ៍
កាលាយិនបោិលិ ឱនិនិ.

๑๐៨៩. ឱ្យដោះពេដោះ ុមេិនឱនុក
ិនបោះ ិមិគុមារិធនិកិត្ត ិត្ត ិត្ត

^១ ឬ. បីសុន្យា ឬ. កោមបិរិបិ.

๑๐๙๐. อิม มยุ่ห์ หทัยสิก
ปฏิมุณฑุ ขณุพหல ตว มาตา^๑
โย มยุ่ห์ หทัยสิก
สุริยสุมี^๑ วราษย นินุนีเต.
๑๐๙๐. ดูกรเจ้าขัณฑาล ความโศก-
เคร้าใจได ย่อมเกิดมีแก่เรา
ในเมื่อสุริยกุมา ถูกเข่านำไป
เพื่อจะนำ แม่ของเจ้า จงประสบ
ความโศกเคร้าใจของเรานี้.
๑๐๙๑. อิม มยุ่ห์ หทัยสิก
ปฏิมุณฑุ ขณุพหล ตว ชาญา
โย มยุ่ห์ หทัยสิก
จนุทสุมี วราษย นินุนีเต.
๑๐๙๑. ดูกรเจ้าขัณฑาล ความโศก-
เคร้าใจได ย่อมเกิดมีแก่เรา
ในเมื่อจันทกุมา ถูกเข่านำไป
เพื่อจะนำ ภรรยาของเจ้า จงประสบความโศกเคร้าใจของเรานี้.
๑๐๙๒. อิม มยุ่ห์ หทัยสิก
ปฏิมุณฑุ ขณุพหล ตว ชาญา
โย มยุ่ห์ หทัยสิก
สุริยสุมี วราษย นินุนีเต.
๑๐๙๒. ดูกรเจ้าขัณฑาล ความโศก-
เคร้าใจได ย่อมเกิดมีแก่เรา
ในเมื่อสุริยกุมา ถูกเข่านำไป
เพื่อจะนำ ภรรยาของเจ้า จงประสบความโศกเคร้าใจของเรานี้.
๑๐๙๓. มา ฯ บุตุเต มา ฯ ปตี
อทุกุชิ ขณุพหล ตว มาตา
โย ณาเตสิ กุมาເງ
อຖුສග ສීහසුກາເສ.
๑๐๙๓. ดูกรเจ้าขัณฑาล เจ้าได้ให
ฝ่าพระกุมาหั้งหลาย ผู้ไม่คิด
ประทุษร้าย ผู้องอาจดังราชสีห
แม่ของเจ้า จงอย่าได้เห็นพวง^๒
ลูก ฯ และอย่าได้เห็นสามีเลย.
๑๐๙๔. มา ฯ บุตุเต มา ฯ ปตี
อทุกุชิ ขณุพหล ตว มาตา
๑๐๙๔. ดูกรเจ้าขัณฑาล เจ้าได้ให
ฝ่าพระกุมาหั้งหลาย ผู้เป็นที่

^๑ อ. สุริยสุมี. เอกมุปริปี.

- โย มาเตสิ กุมาเร
อเปกุนิเต สพพโลกสุส.
- มุ่งหวังของโลกทั้งปวง แม่ของเจ้า
จะอย่าได้เห็นพากลูก ๆ และ
อย่าได้เห็นสามีเลย.
๑๐๙๕. มา ฯ ปุตุเต มา ฯ ปตี
อทุทกุนิ ขณุหนาล ตัว ชาญา
โย มาเตสิ กุมาเร
อทุสเก สีหสิงกาเส.
๑๐๙๕. ดูกrajเจ้าขันทนาลະ เจ้าได้ให้
ฟ่าพระกุณารทั้งหลาย ผู้ไม่คิด
ประทุษร้าย ผู้องอาจดังราชสีห์
ภารยาของเจ้า จะอย่าได้เห็นพาก
ลูก ๆ และอย่าได้เห็นสามีเลย.
๑๐๙๖. มา ฯ ปุตุเต มา ฯ ปตี
อทุทกุนิ ขณุหนาล ตัว ชาญา
โย มาเตสิ กุมาเร
อเปกุนิเต สพพโลกสุส.
๑๐๙๖. ดูกrajเจ้าขันทนาลະ เจ้าได้ให้
ฟ่าพระกุณารทั้งหลาย ผู้เป็น
ที่มุ่งหวังของโลกทั้งปวง ภารยา
ของเจ้า จะอย่าได้เห็นพากลูก ๆ
และอย่าได้เห็นสามีเลย.
๑๐๙๗. มา ใน เทว อวธิ
ทาเส ใน เทหิ ขณุหนาลสุส
อปี นิคพพนุธกาปี
หตุถี อสุเส ฯ ป่าเลเม.
๑๐๙๗. ขอเดชะ พระองค์อย่าได้ทรงฟ่า
ข้าพระองค์ทั้งหลายเสียเลยโปรด
พระราชนานข้าพระองค์ทั้งหลาย
ให้เป็นท้าวของขันทนาลปุโรหิต
เดด ถึงแม้ว่าข้าพระองค์ทั้งหลาย
จะถูกจากจำด้วยโซ่ใหญ่ ก็จะ
เลี้ยงช้างและม้าให้เข้า.
๑๐๙๘. มา ใน เทว อวธิ
ทาเส ใน เทหิ ขณุหนาลสุส
๑๐๙๘. ขอเดชะ ขอพระองค์อย่าได้ทรงฟ่า
ข้าพระองค์ทั้งหลายเสียเลย โปรด
พระราชนานข้าพระองค์ทั้งหลาย
ให้เป็นท้าวของขันทนาลปุโรหิต
เดด ถึงแม้ว่าข้าพระองค์ทั้งหลาย

อปี นิคพนุธากาปี
หตุติขอกนานิ อุช්เเมມ.

จะถูกจงจำด้วยโซ่ในญี่ ก็จะ
ขันมูลเข้างให้เข้า.

๑๐๙๗. มา ใน เทว อวธิ
ท่าเส โน เทหิ ชณุพหลาสส
อปี นิคพนุธากาปี
อสุสขอกนานิ อุช්เเมມ.

๑๐๙๙. ขอเดชะฯ พระองค์อย่าได้ทรงฆ่า
ข้าพระองค์ทั้งหลายเสียเลย โปรด
พระราชทานข้าพระองค์ทั้งหลาย
ให้เป็นทาสของขันพหลาปฏูริหิต
เดิด ถึงแม้ว่าข้าพระองค์ทั้งหลาย
จะถูกจงจำด้วยโซ่ในญี่ ก็จะ
ขันมูลม้าให้เข้า.

๑๑๐. มา ใน เทว อวธิ
ท่าเส โน เทหิ ชณุพหลาสส
ยสส โนบุติ ดาว กามา
อปี ภูษา ปพพาชิตา
ภิกขาจริย์ จริสสาม.

๑๑๐. ขอเดชะฯ พระองค์อย่าได้ทรงฆ่า
ข้าพระองค์ทั้งหลายเสียเลย โปรด
พระราชทานข้าพระองค์ทั้งหลาย
ให้เป็นทาสของขันพหลาปฏูริหิต
ตามที่มีพระประสงค์เดิด ถึงแม้
ข้าพระองค์ทั้งหลาย จะถูก
ขับไล่จากแ渭นแคว้น ก็จะเที่ยว
ภิกขาจารถีบีบีพ.

๑๑๑. ทิพย์^๑ เทว อุปยาจนุติ
บุตุตตุติ^๒ ก้า หลิทุกาปี
ปฏิภาณานิปี หิตว่า
บุตุเต น ลวนุติ เอกจุชา.

๑๑๑. ขอเดชะฯ หงີทั้งหลายผู้ประราณนา
บุตร แม้เป็นคนยากจน ย่อมกวอน
ขอบุตรกับเทพเจ้า หงີบังคน
ลงทะเบียนปฏิภาณแล้ว ย่อມໄມได้
บุตร.

^๑ อ. ทิพย์

^๒ อ. บุตุตตุติ

๑๑๐๒. อาสาสิกานิ^๑ กโรมนุติ
บุตรตา ใน ชายนุตุ ตโต ปปุตุตตา^๒
อต ใน อการณสูนา
ยณุณดุถาย เทว มาเตสี.
๑๑๐๓. อุปยาจิตเกน ปุตต์ ลภนุติ
มา ดาด ใน อมาเตสี
มา กิจุฉลทุหเกหิ ปุตต์เหหิ
ยชิตุโถ อิม ยณุณ.
๑๑๐๔. อุปยาจิตเกน ปุตต์ ลภนุติ
มา ดาด ใน อมาเตสี
มา กปณลทุหเกหิ ปุตต์เหหิ
อมุมาย ใน วิปุปวาเสสี.
๑๑๐๕. พหุทกุข^๓ โนสียา^๔ จนท
อมุน ดุว ชียเส ปุตต์
๑๑๐๖. หญิงเหล่านั้น ยอมทำความหวัง
ว่า ขอลูกทั้งหลาย จงเกิดแก่เรา^๕
แต่นั้น ขอ茫然จงเกิดอีก ข้าแต่
สมมติเทพ พระองค์รับสั่งให้มา^๖
ข้าพระองค์ทั้งหลาย เพื่อต้องการ
บุชาญญ โดยเหตุอันไม่สมควร.
๑๑๐๗. ข้าแต่พระบิดา คนทั้งหลายได้
บุตร เพราการวิงวนเทพเจ้า
ขอพระองค์ อย่ารับสั่งให้มา^๗
ข้าพระองค์ทั้งหลายเลย พระองค์
อย่าทรงบุชาญญนี้ ด้วยบุตร
ทั้งหลาย ที่ได้มาโดยยากเลย.
๑๑๐๘. ข้าแต่พระบิดา คนทั้งหลายได้
บุตร เพราการวิงวนเทพเจ้า
ขอพระองค์ อย่ารับสั่งให้มา^๘
ข้าพระองค์ทั้งหลาย อย่าได้ทรง
พระราชอำนาจค์ทั้งหลาย ผู้เป็น^๙
ลูก ตนได้มาด้วยความยากแคน
จากพระมารดาเลย.
๑๑๐๙. ข้าแต่พระมารดา พระมารดา
ยอมทรงย่ออยยับเพราทรงเลี้ยง
ลูกจันทกุมาธรรมด้วยความลำบาก

^๑ ฉ. อาสาสิกานิ.

^๒ ฉ. พหุทกุข.

^๓ ฉ. โนสียา.

វឌ្ឍធមិ ខី ពេ បារេ
លាកំ តាទិ ប្រលើកា.

មាក ឯកខោករាបពរបាហ
ពរមារាតា ឱខរវាចបិតា
ឈទំនើដោប្រលើកអ៊សម្បរណិតិ.

១១០៦. ហនុ ទ ម ឧបគុណ^១
បារេ ពេ អមុន វនុទិត្ត ហេី
គុជាមិនានិ ប្រាសំ
ឯណុបុណ្ណាយ ខោរាជសុស.

១១០៦. ឱិយពរមារាតា ទរសវមកុដលុក
ឡៅប្រពានពរយុគបាហ ឲ្យ
ឯករាបឱវ៉ា ឯកចារាគាបិបែល
បុណ្ឌី ដើរបិយិកិយ៉ា
ឱខរវាចបិតាខោរាជ.

១១០៧. ហនុ ទ ម ឧបគុណ
បារេ ពេ អមុន វនុទិត្ត ហេី
គុជាមិនានិ ប្រាសំ
មាតុ កតុវា ឃុយសិកា.

១១០៧. ឱិយពរមារាតា ទរសវមកុដលុក
ឡៅប្រពានពរយុគបាហ ឲ្យ
ឯករាបឱវ៉ា ឯកចារាគាបិបែល
បុណ្ឌី ការិយាល័យពរបាហ
ឲ្យពរមារាតា.

១១០៨. ហនុ ទ ម ឧបគុណ
បារេ ពេ អមុន វនុទិត្ត ហេី
គុជាមិនានិ ប្រាសំ
ឯនសុស កតុវា ឃុយសិកា.

១១០៨. ឱិយពរមារាតា ទរសវមកុដលុក
ឡៅប្រពានពរយុគបាហ ឲ្យ
ឯករាបឱវ៉ា ឯកចារាគាបិបែល
បុណ្ឌី ការិយាល័យពរបាហ
ឲ្យប្រមុជន.

១១០៩. ហនុ ទ ម ប្រុមបតុណាំ
មិតិ ឯនុនសុស គុតិមិបុតិ
ឈមុកកលិវិមិសុសិយ^២
ខោសា ពេ ប្រានិកា បកទិ.

១១០៩. ឯករិគិតមិបុតិ មានិតិ តោំង
រុតិមិតិឱយិបិបោ ឱងប្រពិប
គុកិមិ ឯនុនិមិតិឱយិបិបោ
ឱងប្រពិបិយិកិយ៉ា ឱកិយ៉ា
ឱកិយ៉ា ឱកិយ៉ា ឱកិយ៉ា ឱកិយ៉ា.

^១ ឯ. ឧបគុណ. ខោរិយិវិ.

^២ សិ. ឯ. ឈមុកកលិវិមិសុសិយ.

๑๑๑๐. หนุท ฯ วิเลปนนเต
ปจฉิมก์ จนหนน วิลิมปสส
เยนิ ฯ สุวิลิตุโต
ສිගති ราชบปริษาย.
๑๑๑๑. หนุท ฯ มุทุกานิ วตุถานิ
ปจฉิมก์ ก้าสิก นิวาเสหิ
เยนิ ฯ สุนิวตุโต
ສිගති ราชบปริษาย.
๑๑๑๒. มุตดามณิกันกิวสิตานิ
คณุหสส หตุถางวนานิ
เยนิ ฯ หตุถางวนานิ
ສිගති ราชบปริษาย.
๑๑๑๓. น หิ นุนายน រវិស្សាល
ភូមិបុតិ ធម៌បេតស ពាយាតិ
លីកិសុសទិ មនុនុទិ
បុតុទេ សិនេហំ ធម៌យុទិ.
๑๑๑๔. មួលំ បិយា^១ បុតុទា ឧតិយិ
បិយា^២ តុមេហ ฯ វរិយាយិ
សគុគុច បុតុណិមានិ^៣
ពេនាងំ មាតិយិសុសាមិ.
๑๑๑๐. มาເດີດ ເຈົ້າຈົງລູບທາເຄື່ອງລູບໄລ້
ຄືອຈຸນຈັນທົນແດງຂອງເຈົ້າ ເປັນ
ຄວັງສຸດທ້າຍ ຜຶ່ງເຈົ້າລູບໄລ້ດີແລ້ວ
ຢ່ອມດົກມາໃນຮາຊບຣິໝ່າທ.
๑๑๑๑. มาເດີດ ເຈົ້າຈົງນູ່ຜ້າກາສິກພັສຕົງ
ອັນເປັນຜ້າເນື້ອລະເຂີຍດ ເປັນຄວັງ
ສຸດທ້າຍ ຜຶ່ງເຈົ້ານູ່ແລ້ວຢ່ອມດົກມາ
ໃນຮາຊບຣິໝ່າທ.
๑๑๑๒. ເຫຼຸ່ມເຈົ້າປະດັບຫັດຖາກຮົນເປັນ
ເຄື່ອງປະດັບທອງຄຳຝັ້ງແກ້ມຸກດາ
ແລະແກ້ມົນ ຜຶ່ງເຈົ້າປະດັບແລ້ວ
ຢ່ອມດົກມາໃນຮາຊບຣິໝ່າທ.
๑๑๑๓. ພຣະເຈົ້າແຜ່ນດິນ ຜູ້ຄຽງຮູ້
ຜູ້ເປັນທາຍາທຂອງខັນບທ ຜຶ່ງເປັນ
ໃໝ່ໂຕໃນໄລກ ພຣະອງຄນີ້ນ
ຈັກໄມ່ທຽງຍັງຄວາມຮັກໄຄວ່າ ໃຫ້ເກີດ
ໃນພຣະຮາຊບຸຕຣ ແລ້ວຮັງອ.
๑๑๑๔. ສູງທັງໝລາຍ ເປັນທີ່ຮັກຂອງເຈາ
ອນື່ງເຈົ້າທັງໝລາຍ ຜູ້ເປັນກວរຍາ
ກີເປັນທີ່ຮັກຂອງເຈາ ແຕ່ເຮົາປຣາດນາ
ສວຽກ ເພຣະເຫດຸນ້ນ ຈຶ່ງໄ້
ມ່າລູກທັງໝລາຍ.

^១ ជ. មួលុមិ. ^២ ជ. ឧតិយា ၇ បិយិ.

^៣ ជ. បុតុណិមានិ.

๑๑๔. ນຳ ປສນໍ ມາເຕີທີ
ມາ ເມ ທຫຍໍ ຖກໍ່ ອພາເລສີ
ອລຸງກົໂຕ ສູນທຣໂກ ປຸຕູໂຕ
ເທວ ດວ ສຸຂຸມາໄລ.

๑๑๕. ຂ້າແຕ່ສມມຕິເທັພ ພອພະອງຄໍ
ຈົງປ່ຽນຮັບສັງ ໄທ້ມ່າຮ່ອມຈັນ
ເສີຍກ່ອນ ພອຄວາມທຸກໆຂ່ອຍ່າໄດ້
ທໍາລາຍທ້ຍ ພອນ່ມ່ອມຈັນແລຍ
ພຣະຈັກໂອຣສຂອງພະອງຄໍ ເປັນ
ສຸຂຸມາລ໌ຊາດີ ປະດັບແລ້ວດຳກາມ.

๑๑๖. ນනຸ່ກ່ຽຍ ນຳ ນනສຸ
ສສັກາ^๑ ຈນຸທເກນ^๒ ແຮສສາມີ
ປຸດຸລົ່ມ ກຣສຸ ວິບຸລົ່ມ
ວິຈຈາມ ອຸໂນ^๓ ປຣລິເກ.

๑๑๗. ຂ້າແຕ່ເຈົ້າຂົວືຕຂອພະອງຄໍໄດ້ປ່ຽນ
ມ່າຮ່ອມຈັນເສີຍກ່ອນ ຮ່ມ່ອມຈັນ
ຈັກເປັນຜູ້ມີຄວາມເສົ້າໂສກກວ່າ
ພຣະຈັນທກນາຮ ພອພະອງຄໍຈົງ
ທຽງທໍາບຸງໄທ້ເປັນບຸລົງ ຮ່ມ່ອມຈັນ.
ທັ້ງສອງ ຈະເຖິງວາໄປໃນປຣລິເກ.

๑๑๘. ມາ ຕຸວໍ ຈນຸເທ ຖຸຈຸ(ມຣັນ)ພຖກາ
ຕວ ເທວງ ວິສາລກຖຸ
ເຕ ຕໍ ຮມຢືສຸສຸນທິ
ຍິງົງຈສຸມີ ໂຄດມີປຸຕູເຕ.

๑๑๙. ດູກຈັນທາ ຜູ້ມີຕາງາມ ເຈົ້າອ່າງ
ຂອບໃຈຄວາມຕາຍແລຍ ເນື້ອໂຄຕມີ
ບຸຕູຮ ຈັນເງານບູ້ຫາຍັງແລ້ວ ພື້ນ່າງ
ນ້ອງຜັວຂອງເຈົ້າ ເປັນອັນມາກ
ເໜຶ່ງນັ້ນ ຈັກຍັງເຈົ້າໄຫ່ຮົ່ນຮ່ນຍົງ
ຢືນດີ.

๑๒๐. ເຂົ້າ ຖຸຕູເຕ ຈນຸທາ ອອດຸດານໍ
ໜນຸທິ ພດູດຕລກເກຫີ.

๑๒๑. ເນື້ອພຣະຈາ ຕວສອຍ່າງນີ້
ພຣະນາຈັນທາເກວີ ກົ່ວໍາໄໝ
ຕີພະອງຄໍດ້ວຍຝາພຣະຫັດຕົ.

^๑ ອ. ປຣລິເກ.

^๒ ສී. ອි. ຈນຸທິຢັນ.

^๓ ອ. ອຸໂນປີ.

ទទេៗ. ន ី ឯុទ្ធសាស របុលៈ
បាតិមិត្តា^១ ឬ វិឃុុង
សុខា យោន វឌ្ឍនិ រាជានំ
មាតិ ខ្លួន បុគ្គលិក.

ទទេ០. ន ី ឯុទ្ធសាស របុលៈ
បាតិមិត្តា ឬ វិឃុុង
សុខា យោន វឌ្ឍនិ រាជានំ
មាតិ ខ្លួន បុគ្គលិក.

ទទេ០. ឯុទ្ធសាស របុលៈ
បាតិមិត្តា^២ ឬ វិឃុុង
សុខា^៣ ឬ ឯុទ្ធសាស របុលៈ
បាតិមិត្តា^៤ ឬ ឯុទ្ធសាស របុលៈ
បាតិមិត្តា^៥.

ទទេ៤. វិលសតមបិរិយិ^៦ មំ កតុវាទ់
ឯុទ្ធសាស សតុតនា មហាវារិ

ទទេ៧. ពរោញាតិនិមិត្តរាជ ពរោញាតិ
ពរោញាតិ ឬ ឯុទ្ធសាស របុលៈ
បាតិមិត្តា^៦ ឬ វិឃុុង
សុខា យោន វឌ្ឍនិ រាជានំ
មាតិ ខ្លួន បុគ្គលិក.

ទទេ០. ពរោញាតិនិមិត្តរាជ ពរោញាតិ
ពរោញាតិ ឬ ឯុទ្ធសាស របុលៈ
បាតិមិត្តា^៦ ឬ វិឃុុង
សុខា យោន វឌ្ឍនិ រាជានំ
មាតិ ខ្លួន បុគ្គលិក.

ទទេ១. ម៉ោបុគ្គលិក ឬ ម៉ោបុគ្គលិក
បាតិមិត្តរាជ ឬ វិឃុុង
សុខា យោន វឌ្ឍនិ រាជានំ
មាតិ ខ្លួន បុគ្គលិក.

ទទេ៤. ឱ្យដោះមានឈាម ឬ ឱ្យដោះមានឈាម
ពរោញាតិ ឬ ឯុទ្ធសាស របុលៈ
បាតិមិត្តា^៦ ឬ វិឃុុង
សុខា យោន វឌ្ឍនិ រាជានំ
មាតិ ខ្លួន បុគ្គលិក.

^១ ឯុទ្ធសាស របុលៈ
បាតិមិត្តា^២

^៣ ឯុទ្ធសាស របុលៈ
បាតិមិត្តា^៤

^៥ ឯុទ្ធសាស របុលៈ
បាតិមិត្តា^៦

^៦ ឯុទ្ធសាស របុលៈ
បាតិមិត្តា^៧

มา เชญปุตต์ อวารี
อทุสก์ สีหสังกاسم.

ส่วน แล้วทรงบุชัยัญ ในสถาน
ที่๗ แห่ง อย่าได้ทรงฝ่าพระราชน
บุตรองค์ใหญ่ ผู้ไม่คิดประทุษร้าย
ผู้องอาจดังราชสีห์เลย.

๑๑๒๓. วิลสตัมปี ม กาดุวา
ยชสสุ ศตุติรา มหาราช
มา เชญปุตต์ อวารี
อเปกุธิต์ สพพลอกสุส.

๑๑๒๓. ข้าแต่มหาราชเจ้า ขอพระองค์
ทรงตัดหมื่อมฉัน ให้เป็น ๑๐๐
ส่วน แล้วทรงบุชัยัญ ในสถาน
ที่๗ แห่ง อย่าได้ทรงฝ่าพระราชน
บุตรองค์ใหญ่ ผู้เป็นที่มุ่งหวัง
ของโลกทั้งปวงเลย.

๑๑๒๔. พุก้า ตัว ทินุนา อาภรณ์
อุจจาวาชา สุภณิมทุหิ
มุตุดา มณี เกพุริยา
เอตันเต ปจุชิมก ทาน.

๑๑๒๔. เครื่องประดับเป็นอันมาก ล้วน
เป็นของดี ๆ คือแก้วมุกดา
แก้วมนี แก้วไฟ咒ร์ย์ เจ้าให้
แก่เจ้า เจ้ากล่าวคำดี นี้เป็น^๑
ของที่เจ้าให้แก่เจ้าครั้งสุดท้าย.

๑๑๒๕. เยส் ปุพุเพ ขันເຮັສ ພຸລາ
ມາລາຄູນາ ວິວຕຸຕື້ສູ
ເຕັສຫຼຸງປີ ສຸນິສີໂຕ^๑ ແນຕຸຕື້ໄສ
ວິວຕຸຕື້ສຸສົດ ຂັນເຮັສ.

๑๑๒๕. เมื่อก่อนพวงมาลาบานเคยสาม
ที่พระศขอของพระราชนมารเหล่า
ได วันนี้ด้าบที่เข้าลับคอมดีแล้ว
ຈັກພື້ນທີພຣະສອ ຂອງພຣະກຸມາຮ
ເລຳນັ້ນ.

๑๑๒๖. เยส் ปุพุเพ ขັນເຮັສ ຈິຕຸຕາ
ມາລາຄູນາ ວິວຕຸຕື້ສູ

๑๑๒๖. เมื่อก่อน พวงมาลาขันວິຈິຕຣ
ເຄຍສົມທີພຣະສອຂອງພຣະກຸມາຮ

^๑ ສ. ຂ. ປິຕົນສີໂຕ. ເຄວມປີປີປີ.

១១៩. នាមឈ្មោះ សុនិសិទ នេតុពីស
វិវតុពិសុសិ ខណ្ឌមេសុ.
១២០. នាមឈ្មោះ ឧជ្ជរ៉ា^១ វត នេតុពីស
វិវតុពិសុសិ រាយបុគ្គលានំ ខណ្ឌមេសុ
អត មន ហួយ ន ធលិ
ពាណ ពុំពនុវនុធបុច មេ ភាសិ.
១២១. នាមឈ្មោះ ការិកសុទ្វិតុណ្ហរា
កុណុទលិន អគ្គគុណុនុនុវិលិតុតា
និយុយាត ឈុនុទស្សនិយា^២
ឃុុលុបុតុណ្ហ ខេវរាយសុស.
១២២. នាមឈ្មោះ ការិកសុទ្វិតុណ្ហរា
កុណុទលិន អគ្គគុណុនុនុវិលិតុតា
និយុយាត ឈុនុទស្សនិយា
មាតុ កតុវា ហួយសិកំ.
១២៣. នាមឈ្មោះ ការិកសុទ្វិតុណ្ហរា
កុណុទលិន អគ្គគុណុនុនុវិលិតុតា
- លេក្ខាថី វង្វើឱ្យបាយឈាល់បំ
គមិតិឡេវ ជាកដិនីព្រះគេ
ឱ្យរាយក្រុមរាយលោន៉ែន.
១២៤. នាមឈ្មោះ ឬម៉ាល់វណន៍ តាប៉ូកដិនី
ព្រះគេឱ្យរាយបុគ្គលានំ
ឯឱំ ហួយឱ្យរាយ ឯឱំម៉ែតក
ពេត់ឯឱំតិចមិត្រិទេរិយាជា រោះលាត
ឯឱំម៉ែតកលើកិន.
១២៥. នាមឈ្មោះ ការិកសុទ្វិតុណ្ហរា
កុណុទលិន អគ្គគុណុនុនុវិលិតុតា
និយុយាត ឈុនុទស្សនិយា
ឃុុលុបុតុណ្ហ ខេវរាយសុស.
១២៦. នាមឈ្មោះ ការិកសុទ្វិតុណ្ហរា
កុណុទលិន អគ្គគុណុនុនុវិលិតុតា
និយុយាត ឈុនុទស្សនិយា
មាតុ កតុវា ហួយសិកំ.
១២៧. នាមឈ្មោះ ការិកសុទ្វិតុណ្ហរា
កុណុទលិន អគ្គគុណុនុនុវិលិតុតា
និយុយាត ឈុនុទស្សនិយា
មាតុ កតុវា ហួយសិកំ.
១២៨. នាមឈ្មោះ ការិកសុទ្វិតុណ្ហរា
កុណុទលិន អគ្គគុណុនុនុវិលិតុតា
និយុយាត ឈុនុទស្សនិយា
មាតុ កតុវា ហួយសិកំ.
១២៩. នាមឈ្មោះ ការិកសុទ្វិតុណ្ហរា
កុណុទលិន អគ្គគុណុនុនុវិលិតុតា
និយុយាត ឈុនុទស្សនិយា
មាតុ កតុវា ហួយសិកំ.
១៣០. នាមឈ្មោះ ការិកសុទ្វិតុណ្ហរា
កុណុទលិន អគ្គគុណុនុនុវិលិតុតា

^១ ឯ. ឧជ្ជរ៉ា^២ ឯ. ឈុនុទស្សនិយា. ខេវរាយបុគ្គលិនិយិត្តិ

นิยมยาถ จนุทสุริยา
ชนสุส กตุว หทย์เสก.

ประดับกุณฑล ไล้ทากฤษณา
และจุณแก่นจันทน์ เสด็จออก
ทำความเคร้าใจให้แก่พระราชน.

๑๓๓๑. มัสรสโนชนา นุหาปักษุนุหาตา
กุณฑลโน อคคุลจันุทนวิลิตุต
นิยมยาถ จนุทสุริยา
ยอนบุตถาย เอกราชสุส.

๑๓๓๑. พระจันทกุมาารและพระสุริยกุมาาร
เสวยพระกระยาหาร อันปุง
ด้วยรสแห่งเนื้อ ภูษามาลาสนาน
สรงพระภัยดีแล้ว ประดับ
กุณฑล ไล้ทากฤษนาและ
จุณแก่นจันทน์ เสด็จออก
เพื่อประโยชน์ แก่การบุชาด้วย
ของพระเจ้าเอกสาร.

๑๓๓๒. มัสรสโนชนา นุหาปักษุนุหาตา
กุณฑลโน อคคุลจันุทนวิลิตุต
นิยมยาถ จนุทสุริยา
มาตุ กตุว หทย์เสก.

๑๓๓๒. พระจันทกุมาารและพระสุริยกุมาาร
เสวยพระกระยาหาร อันปุง
ด้วยรสแห่งเนื้อ ภูษามาลาสนาน
สรงพระภัยดีแล้ว ประดับ
กุณฑล ไล้ทากฤษนาและ
จุณแก่นจันทน์ เสด็จออก ทำ
ความเคร้าพระราชนฤทธิ์ ให้แก่
พระชนนี.

๑๓๓๓. มัสรสโนชนา นุหาปักษุนุหาตา
กุณฑลโน อคคุลจันุทนวิลิตุต
นิยมยาถ จนุทสุริยา
ชนสุส กตุว หทย์เสก.

๑๓๓๓. พระจันทกุมาารและพระสุริยกุมาาร
เสวยพระกระยาหาร อันปุง
ด้วยรสแห่งเนื้อ ภูษามาลาสนาน
สรงพระภัยดีแล้ว ประดับ
กุณฑล ไล้ทากฤษนาและ
จุณแก่นจันทน์ เสด็จออก ทำ
ความเคร้าใจแก่พระราชน.

๑๑๓๔. สพพสมี อุปกุตสุมี นิสิตเต
จันทสุริยสมี^๑ ยบุณตุถาย
ปณจาราชธีดา ปณชลิกา
สพพปริสนุตวนนุปริยาสี^๒

๑๑๓๕. เยน สจเจน ขณฑาไล
ป้าปกมม์ กโටิ ทุมเมໂଚ
ເອເຕັນ ສຈຈວ້າເຊົນ
ສມງคົນີ ສາມີເກັນ ໂໝມື.

๑๑๓๖. ເຍ ອິຫດຸດີ ອມນຸ່ສສາ
ຢານີ ຈ ຍກຸງກູດກພຸຍານີ
ກໂຮນຸດຸ ເມ ເວຍໝາວງົກຳ
ສມງคົນີ ສາມີເກັນ ໂໝມື.

๑๑๓๗. ຍາ ເທວດາ ອິຫາຄຕາ
ຢານີ ຈ ສພຸງກູດກພຸຍານີ^๓

๑๑๓๘. เม້ອເຂາຕກແຕ່ງ ເຄື່ອງບູ້ຫຍັ້ງ
ທຸກສິ່ງແລ້ວ ເນື່ອພຣະຈັນທກມາຮ
ແລ້ພຣະສຸຮີຍກຸມາຮປະທັບນັ້ນເພື່ອ^๔
ປະໂຍໜົນແກ່ກາງບູ້ຫຍັ້ງ ພຣະ-
ຮາຈົດີຕາຂອງພຣະເຈົ້າປັງຈາລະ
ປະນມອັງໝໍລື ເສດົ່ຈຳດຳເນີນເວີຍນ
ໃນຮະຫວ່າງບຣີໜັກທັງປວງ ກວງທຳ
ສ້າງກົງຍາວ່າ.

๑๑๓๙. ຂັນທ່າລະ ຜູ້ມີປັງຄູກທາຮາມ
ໄດ້ທຳກວຽມອັນຫັ້ວ ດ້ວຍສັຈຈວາຈາ
ອັນໄດ ດ້ວຍສັຈຈວາຈານີ້ ຂອໃຫ້
ຫັ້ພເຈົ້າໄດ້ອູ້ຮ່ວມກັບພຣະສວາມີ.

๑๑๔๐. ອມນຸ່ຍໍ່ແລ່າໄດ້ມື່ອຢູ່ໃນທີ່ ຍັກໝໍ
ແລ້ສັຕິງແລ່າໄດ້ກົດີ ຂອມນຸ່ຍໍ່
ເປັນຕົ້ນແລ່ານັ້ນ ຈກກະທຳຄວາມ
ຂວາງຂວາຍ ຫ່ວຍເໜືອຫັ້ພເຈົ້າ
ຂອໃຫ້ຫັ້ພເຈົ້າ ໄດ້ອູ້ຮ່ວມກັບ
ພຣະສວາມີ.

๑๑๔๑. ເທວດາທັງໝາຍ ທີ່ມາແລ້ວໃນທີ່
ແລ້ສັຕິງທັງປວງ ຂອງຈົ່ງຄຸ້ມຄວອງ

^๑ ຂ. ຈຸນທສຸມື.

^๒ ຂ. ສພຸງປຣີສາຍ ສມນຸປຣີຍາຍີ.

^๓ ຂ. ຍກຸງກູດກພຸຍານີ.

สรณेसินี อนาคต ตายถ ម
ยาจามิ ໄ ปดิมาห อะเซยุย.

ข้าพเจ้าผู้แสวงหาที่เพ็ง ผู้เริ่มที่เพ็ง
ข้าพเจ้าขอวิงวอนท่านทั้งหลาย
ขออย่าให้พากศัตtruuuะพระสวามี
ของข้าพเจ้าเลย.

๑๑๓๙. ต ສุดว� อมนุสุส
อโยกุภ ปริพุกมิตวาน
ภายนสุส ชนยนุติ
ราชาน อิทธิโนจ.

๑๑๓๙. อมนุษย คือหัวสักกเทวราช
ได้ทรงสดับเสียงคร่าราญของ
พระนางจันทนนั้นแล้ว ทรง
กวัดแก่วงค์อันเหล็ก ยังความ
กล้า ให้เกิดแก่พระเจ้าเอกสารช
นั้น แล้วตรัสรักบพระราชาไว.

๑๑๔๐. พุชุมสุส ໃ ราชกิล
มา เตห^๑ มตุกำ นิตาเพสี
มา เชญรปุตตุด อาทิ
อทุสก สีหสุกกาล.

๑๑๓๙. ดูกพระราชาภารี พระองค์จะ
รู้ไว อย่าให้เราตีเสียของท่าน
ด้วยค้อนเหล็กนี้ ท่านอย่าได้มา
บุตรองค์ใหญ่ ผู้ไม่คิดประทุษร้าย
ผู้องอาจดังราชสีห์.

๑๑๔๐. โภ เต ทิภูโจ ราชกิล
ปุตุตภริยาโย หบุณมานาโย
เสญูจิ ฯ คงปตโย^๒
อทุสก สคุคกามา ห.

๑๑๔๐. ดูกพระราชาภารี ท่านเคย
เห็นอย่างไร คนผู้ป่วยนาน
สรรค์ ฝ่าบุตกรรยาเดเวชร์
และคุนหนบดี ผู้ไม่คิดประทุษร้าย.

๑๑๔๑. ต ສุดว� ขณุฑาโล^๓
ราช ฯ อภูตมิห ทิสุวน

๑๑๔๑. ขันฑาลปุโนหิต และพระราชา
ได้ฟังพระคำรัสของหัวสักกะนั้น
ได้เห็นรูปอันอัศจรรย์นี้แล้ว ให้

ສພເພສ ພນຍານີ ໂມເຈສໍ
ຢາ ຕ ອນຸປະກາດ.^๑

ເປັ້ນຄົງເຄືອງພັນຮານກາງຂອງສັຕກ
ທັງປວງ ແລ້ວເປັ້ນຄົງເຄືອງ
ພັນຮານກາງ ຂອງຄູ່ຜູ້ໄມ້ມີຄວາມ
ຝຶດ ຂະໜັ້ນ.

๑๑๔. ສພເພສ ວິປຸປຸມຸດເຕສ
ເຢ ຕດູຕ ສມາຄຕາ ຕທາ ອາສໍ
ສພເພ ເອເກາລເຖິ່ງທຳສຸ
ເອສ ວິໂຈ ຂຸນຫາລສຸສ.

๑๑๔. ເມື່ອສັຕກທັງປວງ ຮຸດພັນຈາກ
ເຄືອງພັນຮານກາງແລ້ວ ໃນກາລ
ນັ້ນ ຂັ້ນທັງໝາຍ ມາປະຊຸມກັນ
ທີ່ລຸ່ມຍັ້ງນັ້ນທັງໝດ ກີເຂາ
ກ້ອນດິນ ຄະລະກ້ອນທຳກາງຖຸມລົງ
ນີ້ເປັນການມ່າຂັ້ນທາລປຸໂຮທິດ.

๑๑๕. ສພເພ ປວິງຈາ^๒ ນິຮຍ
ຢາ ຕ ປາປາກມຸນ ກຣິຕຸວາ
ນ ຫ ປາປາກມຸນ ກຣິຕຸວາ
ລພງາ ສຸກຕີ^๓ ອີຕ ດນດຸ.

๑๑๕. ດັກທຳກວມຫົ່ວ້ານັ້ນແລ້ວ ກີເຂ້າໄປ^๔
ສູນຮັກທັງສິ້ນ ຈັນໄດ ເພວະທຳ
ກວມຫົ່ວແຕ່ໄລກນີແລ້ວ ໄນເພີ້ງໄດ້
ເພື່ອໄປສູ່ສຸກຕິເລຍ ຈັນນັ້ນ.

๑๑๖. ສພເພສ ວິປຸປຸມຸດເຕສ
ເຢ ຕດູຕ ສມາຄຕາ ຕທາ ອາສໍ
ຈນຸໍທ ອກີສີບຸຈີສຸ
ສມາຄຕາ ຮາຊບຸຮີສາ^๕ ຈ.

๑๑๖. ເມື່ອສັຕກທັງປວງ ຮຸດພັນຈາກ
ເຄືອງຈອງຈຳແລ້ວ ຮາຊບຸຮີ
ທັງໝາຍ ຜູ້ມາປະຊຸມພ້ອມກັນ
ອຍ່ ດນ ທີ່ນັ້ນ ໃນກາລນັ້ນ ປະຊຸມ
ພ້ອມກັນ ອກີເຫັນພະຈັນທກຸມາຮ
(້ຳເສຍວາຊສມບັດ ແກ່ພະວະວາງ
ປິດາ).

^๑ ສ. ອປປາປານ. ^๒ ສ. ປຕີສຸ. ອ. ປຕິຕຸວາ.
^๓ ອ. ສຸກຕີ. ^๔ ອ. ຮາຊບຸຮີສາ.

๑๑๔๕. สพุเพสุ วิปุปมุตตเตสุ
ยา ^๑ ตตุณ สมภาคตा ตทา อาສ්
จนุที่ อภิสิณบุจීสු
สมภาคตा ราชกัญญาโย.	๑๑๕๕. เมื่อสัตว์ทั้งปวง หลุดพ้นจาก
เครื่องจองจำแล้ว ราชกัญญา
ทั้งหลาย ผู้ที่มาประชุมพร้อมกัน
อยู่ ณ ที่นั้น ในการนั้น ประชุม
พร้อมกัน อภิเบกพระจันทกุمار.
๑๑๕๖. สพุเพสุ วิปุปมุตตเตสุ
เย ตตุณ สมภาคตा ตทา อาສ්
จนุที่ อภิสิณบุจීสු
สมภาคตा เทวปูริสา ^๒ ฯ.	๑๑๕๖. เมื่อสัตว์ทั้งปวง หลุดพ้นจาก
เครื่องจองจำแล้ว เทพบุตร
ทั้งหลาย ที่มาประชุมพร้อมกัน
อยู่ ณ ที่นั้น ในการนั้น ประชุม
พร้อมกัน อภิเบกพระจันทกุمار.
๑๑๕๗. สพุเพสุ วิปุปมุตตเตสุ
ยา ตตุณ สมภาคตा ตทา อาສ්
จนุที่ อภิสิณบุจීสු
สมภาคตा เทวกัญญาโย.	๑๑๕๗. เมื่อสัตว์ทั้งปวง หลุดพ้นจาก
เครื่องจองจำแล้ว เทพกัญญา
ทั้งหลาย ที่มาประชุมพร้อมกัน
อยู่ ณ ที่นั้น ในการนั้น ประชุม
พร้อมกัน อภิเบกพระจันทกุمار.
๑๑๕๘. สพุเพสุ วิปุปมุตตเตสุ
เย ตตุณ สมภาคตा ตทา อาສ්
เจลูกเขเปมกรุ ^๓
สมภาคตा ราชบูริสา ^๔ ฯ.	๑๑๕๘. เมื่อสัตว์ทั้งปวง หลุดพ้นจาก
เครื่องจองจำแล้ว ราชบูรุษ
ทั้งหลาย ที่มาประชุมพร้อมกัน
อยู่ ณ ที่นั้น ในการนั้น ประชุม
พร้อมกัน ต่างແ渭ร่องผ้าและใบกลง.
๑๑๕๙. สพุเพสุ วิปุปมุตตเตสุ
ยา ตตุณ สมภาคตा ตทา อาສ්	๑๑๕๙. เมื่อสัตว์ทั้งปวง หลุดพ้นจาก
เครื่องจองจำแล้ว ราชกัญญา

^๑ ย. เ. เอกมุปรี. ^๒ ย. เทวปูริสา.

^๓ ม. ราชบูริสา.

เจลูกเขปมกรຸ
ສamacຕາ រາຊກຄຸນຍາຍි.

ທັງໝາຍ ທີມປະຈຸມພວ້ມກັນ
ອູ່ ດັ ທີ່ນັ້ນ ໃນກາລັ້ນ ປະຈຸມ
ພວ້ມກັນ ຕ່າງແກ່ງຜ້າແລະໄປກອງ.

๑๑๕๐. สพ. เพสุ วิบุปมุตเตสุ
ຍາ ຕຕຸດ ສamacຕາ ຕທາ ອາສຸ
ເຈລຸກເຂັ້ມກຸ
ສamacຕາ ເຫວປຸຣිສາ^๑ ຈ.

๑๑๕๐. ເນື່ອສັດວັ້ນປວງ ຮຸດພັນຈາກ
ເຄື່ອງຈອງຈຳແລ້ວ ເຫບຸດຮ
ທັງໝາຍ ທີມປະຈຸມພວ້ມກັນ
ອູ່ ດັ ທີ່ນັ້ນ ໃນກາລັ້ນ ປະຈຸມ
ພວ້ມກັນ ຕ່າງແກ່ງຜ້າແລະໄປກອງ.

๑๑๕๑. สพ. เพสุ วิบุปมุตเตสุ
ຍາ ຕຕຸດ ສamacຕາ ຕທາ ອາສຸ
ເຈລຸກເຂັ້ມກຸ
ສamacຕາ ເຫວຄຸນຍາຍි.

๑๑๕๑. ເນື່ອສັດວັ້ນປວງ ຮຸດພັນຈາກ
ເຄື່ອງຈອງຈຳແລ້ວ ເຫບັງຄູງຢາ
ທັງໝາຍ ທີມປະຈຸມພວ້ມກັນ
ອູ່ ດັ ທີ່ນັ້ນ ໃນກາລັ້ນ ປະຈຸມ
ພວ້ມກັນ ຕ່າງແກ່ງຜ້າແລະໄປກອງ.

๑๑๕๒. สพ. เพสุ วิบุปมุตเตสุ
ພໍ ອານນຸທິໃນ ອໍ^๒
ວາທີສຸ ນນຸທິປຸປະເສນຄົ່ນ
ພນຸໜາ ໂມກຸໂຂ ອໂສສີຕຸຖາ”ຕີ.

๑๑๕๒. ເນື່ອສັດວັ້ນປວງ ຮຸດພັນຈາກ
ເຄື່ອງຈອງຈຳແລ້ວ ຊັນເປັນອັນມາກ
ຕ່າງກົງວົນຍືນດີ ພວກເຂົາໄດ້
ປະກາສຄວາມຍືນດີ ໃນເວລາທີ່
ປະຈັນທກຸມາຮເສດັ່ງເຂົ້າສູ່ພະນຄ
ແລະໄດ້ປະກາສຄວາມຮຸດພັນຈາກ
ເຄື່ອງຈອງຈຳຂອງສັດວັ້ນປວງ.

ຈນທກຸມາราชາຕັກ ສຕຸມນົມ.

ຈນທກຸມາราชາດກ ທີ່ ๙.

^๑ ຂ. ເຫວປຸຣිສາ.

^๒ ຂ. ພໍ ອານນຸທິຕາ ອໍ

**๗. จนุทกุมาธบำกวางณนา
(๔๔)**

ราชาสิ จุทอกมูนิติ อิท
สตุตา คิชฌากูญ ปพุพเต วิหรนูโต
เทวทตุดิ อารพุก กะเสสิ. ตสุส วตตุ
สำมเนาทกุขนุลเก อาทตเมว.

**๗. พระณนาจันทกุมาธบำก
(๔๔)**

พระศาสดามีอปะทับอยู่ ณ ภูเขา
คิชฌากูญ ทรงประภาพระเทวทต ตรัส
พระธรรมเทศนานี้ว่า พระราชา...เป็นผู้
มีกรรมอันหมายบช้าเป็นต้น. เรื่องของ
พระเทวทตสั่น มาแล้วในสังฆเนาทกักษัณรถ.

ต์ ตสุส ปพุพชิตกาลトイ
ปภ្យษา ယาว พิมพิสารរบุโน มนณา
ตตุตاكตนเยเนว เวทิตพุพ. ต์ ปน
มาเรตุว่า เทวทตูโต อชาตสตุด
อุปสุกมิตุว่า อาห "มหาราช ตว
มโนรโถ มตุถก ปตุโต, มม มโนรโถ^๑
ปน ตัว ปางบุណนาตี"ติ.

เรื่องของพระเทวทตันนน บันฑิตพึง
ทราบโดยนัยอันมาในสังฆเนาทก Kashanรถ
นัน จำเดิมแต่กาล แห่งพระเทวทต
บวชแล้ว จนถึงกาลสิ้นพระชนมชีพ
ของพระเจ้าพิมพิสาร. ฝ่ายพระเทวทต
ครรัณให้พระเจ้าอชาตศัตtruปลงพระชนม
พระเจ้าพิมพิสารพระบิดาแล้ว จึงเข้าไปเฝ้า
พระเจ้าอชาตศัตtruแล้วว่า "ดุกรหมาบพิตร
มโนรถของพระองค์ถึงที่สุดแล้ว ส่วน
มโนรถของอาทุมภาคยังไม่ถึงที่สุด".

ต์ สตุว่า ราชฯ "ໂກ ปน ໄວ
กนูเต ມโนรโถ"ติ อาห. มหาราช
นน ทสพล นาเรตุว่า พุทธิ
กวิสุสามี"ติ. ราชฯ "อเมุหเหตุ កී
กາດพุพน"ติ. "มหาราช ธนคุคหน
สนนนิป้าเตตุ วภูญ"ติ. "ສាត กนูเต"ติ.

พระราชาทรงสตับคำนัน จึงตรัสถามว่า
"ดุกรท่านผู้เจริญ ก็มโนรถของท่านเป็น
อย่างไร". พระเทวทตทูลว่า "ดุกรหมาบพิตร
อาทุมภาคให้ม่าพระทศพลแล้ว จัก
เป็นพระพุทธเจ้ามิใช่หรือ". พระราชาตรัส
ตามว่า "พวกเราควรทำอย่างไรในเหตุนี้".
พระเทวทตทูลว่า "ดุกรหมาบพิตร พระองค์
ควรให้ประชุมนายขมังธนู". พระราชา
ทรงรับว่า "ดีแล้วท่านผู้เจริญ".

ราชา อกุขณเวธีน์ ธนุคุชานน์ ปัญจก
กุลสตานิ สันนิปาต้าเปตุว่า คโต
เอกตีศรัน อุจจันติว่า “ตาดา เกรสส
วจน์ กไรตา”ติ วตุว่า เทวทตุสส
สนุติก เปเลสสิ. ส. เตส์ เชญักก
อามนุเตตุว่า. เอวมาห “อาวุสส สมโน
โคตโน คิซุณภูญ ปพพเต วิหรติ,
อสูกสุมี นาม ทิวภูษาเน จุกมติ
ตุว ปน ตตุต คนตุว่า ต วิสปีเตน
สลเลน วิชุณิตุว่า ชีติกุย ปapeตุว่า
อสุเกน นาม มคเคน เอห์ติ.

ໄສ ຕໍ່ ເປົ້າເຕີວາ ຕສນີ້ ມຄຸເຕ ເຖວ
 ຮນຸມຄຸເທິ ຈະເປັສີ “ຕຸມໜາກໍ ຂົດມຄຸເຄີນ
 ເອໂກ ບຸຮີໄສ ອາຄມີສຸສັດ, ຕໍ່ ຕຸເມຸນ
 ສົງວິຕາ ໄວໂປຕຸວາ ອສູເການ ນາມ
 ມຄຸເຄີນ ເຄົາ”ຕີ. ຕສນີ້ ມຄຸເຕ
 ຈຕຸຕາໂໃ ບຸຮີໄສ ຈະເປັສີ “ຕຸມໜາກໍ
 ຂົດມຄຸເຄີນ ເຖວ ບຸຮີສາ ອາຄມີສຸສັດ,
 ຕຸເມຸນ ເຊື້ອ ສົງວິຕາ ໄວໂປຕຸວາ ອສູເການ
 ນາມ ມຄຸເຄີນ ເຄົາ”ຕີ. ຕສນີ້ ມຄຸເຕ

พระราชฯ รับสั่งให้นายขมังชนู ๕๐๐
ตรากูลซึ่งยังไม่ผิดพลาดมาประชุมกันแล้ว
ทรงเลือกจากตรากูลเหล่านี้ ได้ ๓๑ คน
รับสั่งว่า “ดูกรพ่อทั้งหลาย พวจเจ้าจง
ทำตามคำขอของพระเถระ” ทรงสั่งไปยัง
สำนักของพระเทวทัตแล้ว. พระเทวทัต
เรียนนายขมังชนูผู้เป็นใหญ่กว่านายขมังชนู
เหล่านั้นมาแล้ว กล่าวอย่างนี้ว่า “ดูกร
ท่านผู้มีอายุ พระสมณโคดมประทับอยู่
ณ ภูเขาคิชฌกูฏ. เสด็จจงกรมอยู่ที่พัก
กลางวันซึ่อในนั้น แต่ว่าท่านจะไปใน
สถานที่นั้น ยังพระสมณโคดมด้วยลูกศร
อาบยาพิษให้สิ้นพระชนมซึ่พแล้ว จง
กลับมาโดยทางซึ่อในนั้น”.

พระเทวทัตตนั้นครั้นส่งนายขมังชนูผู้ใหญ่
นั้นไปแล้ว ก็วางแผนข่มังชนูไว้ ๒ คน
ในทางที่นายขมังชนูผู้ใหญ่กลับมาันนั้น
ด้วยสั่งว่า “บุรุษผู้หนึ่งจักมาโดยทางที่
ท่านยืนอยู่ ท่านจะปลงชีวิตบุรุษนั้นเสีย
แล้วกลับมาโดยทางโน้น”. ในทางที่นาย
ขมังชนู ๒ คน กลับมาันนั้น พระเทวทัต
วางแผนข่มังชนูไว้ ๒ คนสั่งว่า “โดยทาง
ที่ท่านจะไปยืนอยู่ บุรุษจักเดินมา ๒ คน
ท่านจะปลงชีวิตบุรุษ ๒ คนนั้นเสียแล้ว
กลับมาโดยทางโน้น”. ในทางที่บุรุษ
๒ คนจะกลับมาันนั้น พระเทวทัตวางแผน

อภิรักษ์ ชเน จabeสิ “ตุมหากำ จิตมคุเคน จตุต้าโร บูริสา อคัมิสุสันติ, ตุเมห เต ชีวิตา ໄວໂປຕຸວາ ອສູເກນ ນາມ ມຄຸເຄີນ ເຄຕາ”ຕີ. ດສມື່ ມຄຸເຄີນ ໂສີ່ສ ບຸຮີເສ ຈabeสิ “ຕຸມหากຳ ຈິຕມຄຸເຄີນ ອັງຈີ ບຸຮີສາ ອກົມີສຸສນຸຕີ, ຕຸມເໜ້າ ແລະ ທີ່ມີກຳ ໄວໂປຕຸວາ ອສູເກນ ນາມ ມຄຸເຄີນ ເຄຕາ”ຕີ.

ໄວ້ ລ ດ ສັງວ່າ “ໂດຍທາງທີ່ທ່ານຈະໄປຢືນອ່ອງ ບຸຮີຈັກເດີນມາ ແລະ ດ ດ ພວກທ່ານຈົບປັດຊີວິດບຸຮີ ທັ້ງ ແລະ ດ ດ ນັ້ນເສີຍແລ້ວ ກລັບມາໂດຍທາງໂນ່ນ”. ໃນທາງທີ່ຄົນທັ້ງ ລ ຈະກລັບມານັ້ນ ພຣະເທວທັດວາງບຸຮີໄວ້ ອົບ ດ ດ ສັງວ່າ “ໃນທາງທີ່ທ່ານຈະໄປຢືນອ່ອງ ບຸຮີຈັກເດີນມາ ແລະ ດ ດ ພວກທ່ານຈົບປັດຊີວິດບຸຮີທັ້ງ ແລະ ນັ້ນເສີຍແລ້ວ ກລັບມາໂດຍທາງໂນ່ນ”.

ກສຸມາ ປ່ນວມກາສີຕີ. (ອດຕຸໂນ ກມຸນສຸສ ປປງຈຸຈາທນຕຸດິ.) ໄສ ກີຣ ອດຕຸໂນ ປາປກມຸນສຸສ ປປງຈຸຈາທນຕຸດິ ເຄວມກາສີ. ອັດ ໄສ ເຫຼວງກອນຫຼຸດໃຫ້ ວາມໂຕ ຂໍຄຸໆ ລຄຸເຄຕຸວາ ປີງຈີຍາ ຕຸດຸທີສົ່ວ ພນົມຕຸວາ ເມັນຫຼາສິງຄມຫາຮນຸ່ມ ຂະຫົວ ດະຕຸວາ ຕັດາຄຕສຸສ ສົນຕິກຳ ດ ດ ຕຸວາ “ວິຈູ້ມີສສາມີ ນນຸ”ຕີ ສະບັບາຍ ອົນ ອາໂປຕຸວາ ສົ່ວ ສຸນຍຸທີຕຸວາ ອາກຖຸມືຕຸວາ ວິສຊູເຫດິ່ງ ນາສກຸງ. ສຕຸຖາ ອົນ ອາກຖຸມືຕິ່ງ ທຸດຸວາ ວິສຊູເຫດິ່ງ ນາທາສີ. ໄສ ສົ່ວ ວິສຊູເຫດິ່ງປີ ໂອໂປຕຸປີ ອສກຸໂກນຸໂຕ ພາສຸກການ ກີຈູ້ມານາທີ ອົບ ມຸນໂຕ ເພີເລີນ ປົກລຽນແຕນ ກິລນຸຕຽບປີ ອໂහສີ ສກລສົງວິ ດຖຸຮ່າຕິ ຍັນເຕີເຕີ ປີພິຕາກໍາກປຸດຕຸດິ

ດັ່ງວ່າ ກີພຣະເທວທັດ ໄດ້ທໍາອ່າງນັ້ນ ເພຣະເຫດອະໄຣ. ຕອບວ່າ “(ເພື່ອຈະປົກປິດ ກຣມຂອງຕົນ). ໄດ້ຍືນວ່າ ພຣະເທວທັດ ໄດ້ທໍາອ່າງນີ້ ເພື່ອຈະປົກປິດກຣມອັນຫຼ່ວຂອງຕົນ. ລຳດັບນັ້ນ ນາຍໝັ້ງຮູ້ຜູ້ໃຫຍ່ ຂັດຕາບໜ້າງໜ້າຍ ຜູກແລ່ງແລະລູກຄວ່າເຂົ້າໜ້າງໜ້າ ຖື່ອຮູ້ໃຫຍ່ທີ່ມາດ້ວຍເຂາແກະໄປສູ່ ສຳນັກພຣະຕຄາຕເຈົ້າ ຍກຮູ້ເຂົ້ນດ້ວຍ ຮມາຍໃຈວ່າ “ເຮົາຈະຢັງພຣະສ່ມຜະນັ້ນ” ຈຶ່ງ ເຂາສົພາດສາຍນ້າມາຈະຢັງ ກີໄມ້ອາຈະຢັງໄປໄດ້. ພຣະສດາໄປວິດໃຫ້ນ້າຮູ້ ມາໄດ້ແລ້ວ ໄມໄດ້ປະທານໃຫ້ຢັງໄປ. ນາຍໝັ້ງຮູ້ຜູ້ໃຫຍ່ນັ້ນ ໄມ້ອາຈະຢັງຄວິປ່ອຮົ່ອຈະລົດຄວລງ ໄດ້ເປັນຜູ້ລຳບາກອ່ອງ ມີສີ້ໜ້າງທັ້ງສອງເປັນວາງກະວ່າຈະທັກອ່ອງ ຂະນັ້ນ ມີນ້າລາຍໄຟລອອກຈາກປາກ ສກລາຍເກີດກະດັ່ງ ແມ່ນຄື່ງອາກາຮອນເຂົ້າຄົວຍົນຕີ

วิทยา อโนเส. ไส มรรณภยตทุชิต
อภิชาสี.

ปีบดันแล้ว. นายxmังคูเป็นผู้อันมรณะภัย
คุกคามได้ยืนอยู่.

ອັນ ນຳ ສຕຸຖາ ທີ່ສົວ ມະກູວສູສົວ
ນິຈຸ່າເຮດວາ “ໄຟ ບຸຮືສ ພາລ້ານ ມາ
ກາຍີ ອີໄຕ ເຂົ້າ”ຕີ ຕໍ່ ອສຸສາເສັສີ.
ໄສ ດສມື້ ຂແນ ອາງຸຫານີ ຂຫຼາເທດວາ
ກຄວໂຕ ປ່າເທສຸ ສົງສາ ນີປັດຕຸວາ
ກຄວນຸໍຕິ ເອຕທໂຈ “ອຈຸຈົຍ” ມຳ
ການຸເຕ ອຈຸຈຄມາ ຍຄາພາລໍ ຍຄາມູພໍ່ນໍ
ຍຄາອກຸສຳ, ຍຸວ່າທີ່ ຕຸມໜ້າກໍ ຄຸແນ
ອໜານນຸ້ຕີ ອນຸຮພາລສຸສ ເຫວທດຕຸສຸສ
ວົງແນ ຕຸມໝູນ ຈົ່ວິຕາ ໄວໃຣເປົ່ງ
ອາຄໂຕມູທີ່. ຂມັດ ເມ ການຸເຕ ຂມັດ
ສຸກຕ ຂມັດ ໃລກວິຖູ”ຕີ ອຕຸຕິໂນ ໄກສໍ
ຂມາເປົ່ງຕຸວາ ເກມນຸເຕ ນີສີທີ. ອັນ
ນຳ ສຕຸຖາ ອມູມໍ ເກເສັນນຸ້ຕີ ສົງຈານີ
ປກາເສດຕຸວາ ໄສຕາປັດຕິຜລເ ປັດກົງຈາເປົ່ງຕຸວາ

ครั้งนั้น พระศาสดาทอตพะเนตรเห็น
นายขมังชนูผู้ใหญ่แล้ว ทรงเปล่งพระ^๔
สรุเสียงอันไพเราะตรัสปลอบนายขมังชนู
ว่า “ดูกրุรุษผู้เจริญ ผู้เป็นคนมีเขลา
ท่านอย่างลัวเลย จมานี้มีดี”. ในขณะนั้น
นายขมังชนู ทั้งอาวุธทั้งหลายเสียแล้ว
หมอบกราบเทบพระบาท ขอพระผู้มี
พระภาคด้วยศรีร gele้า ได้กราบทูล
พระผู้มีพระภาคว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
โทษล่วงเกิน ได้ไปล่วงข้าพระพุทธเจ้า
แล้ว โดยเป็นคนเขลา คนหลง คนซัวข้า
ข้าพระพุทธเจ้าไม่มีวิรุณของพระองค์ มา
เพื่อจะปลงพระชนม์พระองค์ตามคำสั่ง
ของพระเทวทัตผู้อันพอala ข้าแต่พระองค์
ผู้เจริญ ขอพระองค์จงทรงอดโทษแก่
ข้าพระองค์ ข้าแต่พระองค์ผู้เสด็จดำเนิน
ดี ขอพระองค์จงทรงอดโทษแก่ข้าพระองค์
ข้าแต่พระองค์ผู้ทรงรู้แจ้งโลก ขอพระองค์
จงทรงอดโทษข้าพระองค์เถิด” ครั้นทูล
พระผู้มีพระภาคให้ทรงอดโทษแก่ตนดังนี้
แล้ว จึงนั่งลง ณ ที่สุดสวนหนึ่ง. ลำดับ
นั้น พระศาสดามีจะทรงแสดงธรรม
โปรดนายขมังชนู จึงทรงประกาศสัจจะ^๕
ให้นายขมังชนูดังอยู่ในโสดาปัตติผลแล้ว

“อาวุโส เทวทตุเตน อาจิกุธิตมคุ่ม อบปภิปชุติว่า อัญເມນ ມຄເຄນ ຍານີ”ຕີ ຕໍ ອຸຍົໂຍເຊສີ, ອຸຍົໂຍເຫດວາ ຈ ປນ ຈຸກມາ ໂອງຢູ່ ອຸນົມຕຣສມີ ຮຸກໆຂໍມູເລ ນິສີທີ.

ອດ ຕສຸມີ ອຸນົມຄເහ ອາຄຈຸບຸນເຕ ອືດເຮ ເຖວ “ກິນຸນໃຂ ຈິຈາຍຕີ”ຕີ ປະຍົມຄຸ້ມ ຄຊຸນຸຕາ ທສພລໍ ທີສຸວາ ອຸປສົງກມີຕຸວາ ວນທີຕຸວາ ເຄມນຸ້ຕໍ ນິສີທີສຸ. ສຕຸຕາ ເຕັ້ມ ທວິນຸ້ນ ສຈານີ ປກາເສຕຸວາ ໄສຕາປຕຸີຜເລ ປຕິງຈາເປຕຸວາ “อาວຸສີ ເຖວທຸເຕັນ ກຄືຕມຄຸ້ມ ດັບປະຍົປັບປຸງຕຸວາ ອິມິນາ ມຄເຄນ ຄຊຸອດາ”ຕີ ອຸຍົໂຍເຊສີ. ອິມິນາ ອຸປາເຢັນ ອືດເຮປີ ອາຄນຸຕຸວາ ນິສິນຸ່ນ ສຈານີ ປກາເສຕຸວາ ໄສຕາປຕຸີຜເລ ປຕິງຈາເປຕຸວາ ອຸນົມເມນ ມຄເຄນ ອຸຍົໂຍເຊສີ. ອດ ໄສ ປົມມາຄໄຕ ເຫຼຸງຈກອຸນົມຄໂນ ເຖວທຸດໍ ອຸປສົງກມີຕຸວາ “ກນຸ້ເຕ ເຖວທຸດ ອທໍ ສມມາສມພຸທຸໍ ຂຶວິຕາ ໂໄວເປດໍ ນາສກຸ່ມ ມທຸກໂກ ໄສ ກາຄວາ ມຫານຸກາໄງ”ຕີ ອາໂຮເຊສີ. ເຕ ສພເປີ “ສມມາສມພຸທຸໍ ນິສຸສາຍ

ຕຣສວ່າ “ທ່ານຜູ້ມີອາຍຸ ທ່ານອ່າດຳເນີນໄປ ທາງທີ່ເຖວທຸບອກ ທ່ານຈີໄປເສີຍທາງອື່ນ” ດັ່ງນີ້ແລ້ວ ຈຶ່ງທຽງສົງນາຍຂໍມັງຮູ້ໄປ, ກີແລ ຄວັນທຽງສົງນາຍຂໍມັງຮູ້ໄປແລ້ວ ກີເສດີຈົລງ ຈາກທີ່ຈົງກມໄປປະທັບອູ້ ໄນ ໂຄນໄມ້ຕັ້ນໜຶ່ງ.

ຕ່ອມາ ເມື່ອນາຍຂໍມັງຮູ້ຜູ້ໄຫຍ່ ໄນກີລັບມາ ນາຍຂໍມັງຮູ້ສອງຄົນອກນີ້ ຈຶ່ງຄືດກັນວ່າ “ອ່າຍ່າງໄວໜອເຂາຈຶ່ງປະພັດຕິ ຂ້າອູ້” ຈຶ່ງເດີນສວນທາງໄປພັບພະທັບພລ ຈຶ່ງພາກັນເຂົ້າໄປຄວາຍບັງຄມແລ້ວ ນັ້ນລົງ ຣ ທີ່ຄວຮສວນຂ້າງໜຶ່ງ. ພະສາສດາທຽງ ປະກາສສ່ຈຈະ ແກ່ນາຍຂໍມັງຮູ້ທັງສອນນີ້ ໄກສັ້ນອູ້ໃນສົດາປັດຕິຜົລແລ້ວ ຕຣສສອນວ່າ “ທ່ານຜູ້ມີອາຍຸ ທ່ານອ່າດຳເດີນໄປທາງທີ່ ພະເຖວທຸບອກ ທ່ານຈີເດີນໄປໂດຍທາງນີ້”. ຖຽງສັ່ນໄປແລ້ວ. ໂດຍອຸບາຍນີ້ ຖຽງ ປະກາສອອິຍສ່ຈ ຍັງນາຍຂໍມັງຮູ້ແມ່ນອກນີ້ ທີ່ມານັ້ນເຟົ້າ ໄກສັ້ນອູ້ໃນສົດາປັດຕິຜົລແລ້ວ ຖຽງສັ່ນໄປໂດຍທາງອື່ນ. ຄວັນນັ້ນ ນາຍຂໍມັງຮູ້ ຜູ້ໄຫຍ່ນັ້ນ ກລັບມາຄື່ນກ່ອນ ເຂົ້າໄປໜາ ພະເຖວທັດ ແລ້ວບອກວ່າ “ຂ້າແຕ່ພະເຖວທັດ ຜູ້ເຈົ້າຢູ່ຂ້າພັບເຈົ້າໄມ້ອາຈະປລົງພະຮານມີເພ ພະສົມມາສົມພຸທົຮເຈົ້າໄດ້ ພະຜູ້ມີພະກາດ ນັ້ນ ມີຖື່ນົມາກ ມີອານຸກາພາມາກ”. ຝ່າຍ ນາຍຂໍມັງຮູ້ທັງໝົດແລ່ນັ້ນ ພາກັນຄືດວ່າ “ພວດເຫຼວອົດຂຶ້ວມາໄດ້ ເພຣະອາສີຍ

วสวดตุติราณุโภ ปุตุโต เอกราชา นาม ราชชัช กาเรสิ. ตสส ปุตุโต จันทกุมาโร นาม อุปราชชัช กาเรสิ. ขณฑาไล นาม พุราหมโน บุโหรหิโต อโหนสิ. โส ราณุโภ อตุณณุ ธรรมณุ อนุสาสติ. ต ก ร ราช "ปณุทติ" ติ สุตุว วินิจฉัย นิสีทาเบสิ, โส ลณุจิตุตโก หุตุว ลณุจ คเหตุว อสุสามิก สามิก กโටติ, สามิก อสุสามิก กโටติ.

พระโอรสของพระเจ้าสวัตตี ทรงพระนาม ว่าพระเจ้าเอกสาร ทรงครองราชสมบัติ ในเมืองนั้น. พระราชนบุตรของพระเจ้าเอกสาร พระนามว่าจันทกุมา ดำรงตำแหน่งเป็นอุปราช. พระมหาณณี ว่า ขันฑาล ได้เป็นบุโหรหิต. เขาได้ถวาย อนุศาสน์ จันเป็นօราarat และธรรมแก่ พระราชา. ได้ยินว่า พระราชาทรงสตัป ว่า "ขันฑาลเป็นบันพิต" จึงทรงแต่งตั้ง ให้เป็นผู้วินิจฉัยธรรมคดี. แต่ขันฑาล พระมหาณนั้น เป็นผู้พ่อใจในการรับสินบน เมื่อได้รับสินบนแล้วก็ทำคนผู้มีใช้เจ้าของ ให้เป็นเจ้าของ, ทำคนผู้ไม่เป็นเจ้าของไม่ให้ เป็นเจ้าของ.

อเตเกทิวส์ เอโก อภูญปราชีติ บุริสิ วินิจฉัยภูษาเน อุปกุโกรสุโน นิกุขมิตุว ราชชูปภูษาน อาคจุนต จันทกุมา ร ทิสุว ตสส ป่าເທສ นิปติตุว ปໂຣທ. โส "ก ໂ บุริສາ" ติ อahn. สามิ ขณฑาไล วินิจฉัย วิໄລປ ชาทติ, อนุเด่น ลณุจ คเหตุว ปภาຍ ปປັນຕ.ต.

ภายหลังวันหนึ่งมีนรุชคนหนึ่งพ่ายแพ้คดี ด่าในหน้าอยู่ในที่วินิจฉัย ครั้นออกมาก พบพระจันทกุมาารเต็จมาสูที่ฝ่าพระราชา ก้มขอบกราบลงแบบพระบาทของพระองค์ ร้องให้แล้ว. พระจันทกุมาารตรัสตามว่า "เรื่องอะไรหรือบุรุษผู้เจริญ". เขายังกราบ ทูลว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เป็นเจ้านาย ขันฑาลพระมหาณ ปล้นเขากันในการ วินิจฉัยความ ข้าพระองค์ก ถูกขันฑาล พระมหาณให้ถึงความแพ้ เพาะเจ้ารับ สินบน".

จนทกุมาໂ “ມາ ภาຍ්”ตີ ວດ්චາ ຕຳ ອສ්සາເສດ්චາ ວິນິຈຸຂຍໍ ແນຕ්චາ ສາມືກເມວ ສາມືກ ອກສີ. ມາຮາໃນ ມາຫາສතුເທෙන ສາຊູກາຣມກາສີ. ຮາຊາ ຕຳ ສຸດ්චາ “ກේ ເຂົສ ສතුໂທ”ຕີ ບຸຈຸຂີ. ຈນທກຸມາເຮັນ ກිර ອຸງໝູ ສຸວິນິຈຸຂີໂຕ, ເທວ ຕັດເຖົສ ສາຊູກາຣສතුໂທດີ. ລະບຸໂບ ຕຳ ສຸດ්චາ ປີຕີ ອຸປຸປຸ່ຂີ. ຈນທກຸມາໂ ອາຄນຸດ්චາ ປີຕີ ວຸທິດ්චາ ເຂກມນຸດໍ ນິສີທີ. ອັດ ນຳ ຮາຊາ “ຕາດ ເອກ ກිර ເຕ ອຸງໝູ ວິນິຈຸຂີໂຕ”ຕີ ບຸຈຸຂີ. “ອາມ ເທວ”ຕີ. “ເຕັນທີ ຕາດ ອີໂຕ ປຸງຈາຍ තුວເມວ ວິນິຈຸຂຍໍ ປຸງຈະປ່ເໜີ”ຕີ. ຮາຊາ ວິນິຈຸຂຍໍ ກຸມາຮສສ ອທາສີ.

พระຈັນທກຸມາຮຕັບສປລອບເຂົ້າວ່າ “ອຍ່າກລ້ວ ໄປເລຍ” ຈຶ່ງນໍາເຂົາໄປຢັງທີ່ວິນິຈຸຂຍໄດ້ທຳຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງໃຫ້ເປັນເຈົ້າຂອງແລ້ວ. ມາຮານ ໄດ້ທຳສາຊູກາຣດ້ວຍເສີຍງອນດັ່ງ. ພຣະວາຊາ ທຽງສັດບເສີຍນັ້ນ ຈຶ່ງຕັດສາມວ່າ “ນັ້ນເສີຍ ອະໄຮ”. ຮາຊບຸຈຸກາບຖຸລວ່າ “ໄດ້ຍືນວ່າ ອຣາດຄີ ອັນພຣະຈັນທກຸມາຮທຽງວິນິຈຸຂຍດີແລ້ວ ພຣະເຈົ້າຂ້າ ເສີຍນັ້ນເປັນເສີຍສາຊູກາຣ ໃນສານທີ່ນັ້ນ”. ຄວາມຍືນດີເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ແຕ່ພຣະວາຊາ ເພຣະທຽງສັດບເສີຍນັ້ນ. ພຣະຈັນທກຸມາຮ ເສັດ໌ຈາກວາຍບັງຄມ ພຣະວາຊບົດາແລ້ວກີ່ປະທັບນັ່ງ ດັນທີ່ສມຄວາ ສ່ວນໜຶ່ງ. ຄັ້ງນັ້ນພຣະວາຊາຈຶ່ງຕັດສາມວ່າ “ແນ່ພ່ອ ໄດ້ຍືນວ່າເຈົ້າໄດ້ວິນິຈຸຂຍອຣາດຄີ ເຮື່ອງໜຶ່ງໜ້ວຍ”. ພຣະກຸມາຮຖຸລວ່າ “ເຊັ່ນນັ້ນ ພຣະພຸທອເຈົ້າຂ້າ”. ພຣະວາຊາຕັດສວ່າ “ດູກ ພ່ອ ຄ້າເຊັ່ນນັ້ນ ເຈົ້ານັ້ນແລະ ຈົດໍາຮອຍໆ ໃນກາວວິນິຈຸຂຍ ຈຳເດີມແຕ່ກາລນີ້ຕ່ອງໄປເຄີດ”. ພຣະວາຊາໄດ້ປະຫານຕໍ່ແນ່ງກາວວິນິຈຸຂຍ ອຣາດຄີ ແກ່ພຣະກຸມາຮແລ້ວ.

ຂັນທ່າລສູສ ອາຍි ປຸຈຸຂ່າ່ຂີ. ໄສ ຕໂຕ ປຸງຈາຍ ກຸມາເຮ ອາຄາຕຳ ພນຸທິດ්චາ ໂອຕາວາເປັກໂຫຼ ວິຈີ. ໄສ ປັນ ຮາຊາ ມນຸທປ່ວໂນ ເຂກທິວສ ປຸຈຸສສມເຍ ເຂວູປີ ສູປີນຳ ອທກສ. ຂລົງກຸດທ່ວາຮໂກງຈົກ ສຸດູຕຣຕນມຍປາກວິ

ຟລປະໂຍ້ໝ່ອງຂັນທ່າລພຣາມນົ້ນ ຂ້າດໄປແລ້ວ. ຂັນທ່າລພຣາມນົ້ນນັ້ນ ຜູ້ອາກາຕິໃນພຣະກຸມາຮ ເທິ່ງເພິ່ງເລັ້ງໜ້າ ສົ່ງຈັບຜິດ ຈຳເດີມແຕ່ກາລນັ້ນມາ. ສ່ວນ ພຣະວາຊາ ຜູ້ມີບໍ່ຜູ້ນູາເຂົາລັ້ນນັ້ນ ວັນໜຶ່ງ ໃນເວລາໄກລ້ວ່າ ໄດ້ທຽງສູນນີ້ປະກາຣ

ສຽງໃໂຍ້ນິກ ສຸວນຸມວາລຸກມຍມໜ້າວິທີ
ໂຢ້ນສຫສຸພຸເພື່ອເວົ້າຍຸນຕປາສາທປົງມຸນິທີດຳ
ນຸ່ນຫວານທີວ່າມາມແນຍຸຍກ
ໄປກຸ່ງຈາກທີໄປກຸ່ງຈາກນີ້ມາມແນຍຸຍກສມນຸ່ນາຄຳດຳ
ອາກິດຸນແທວຄົນ ຕາວຕີສກວນໍ. ຕຕຸດ
ເງົຍນຸ່ດປາສາເທ ພູ ອາຊຸວາ
ນຈຸຈົດຕີຕວາທີຕາ ນິວຊູ້ສູ.

ດັ່ງນີ້ ໄດ້ເຫັນດາວີ່ສພິກພມີ້ມຸ່ມປະຕູ
ອັນຕາກແຕ່ງແລ້ວ ມີກຳແພັກສໍາເຮົາແລ້ວດ້ວຍ
ແກ້ວ ລ ປະກາຣ ມີຄົນອັນໃໝ່ແລ້ວດ້ວຍ
ທ້າຍທອງ ກວ້າງ ៦០ ໝ້ານີ້ເປັນປະມານ
ປະດັບດ້ວຍເວົ້າຍັນຕປາສາທສູງ ១,០០០
ໂຢ້ນີ້ ເປັນທີ່ນໍາຮົມຍົດ້ວຍສວນມືນັນທນວັນ
ເປັນຕົ້ນ ປະກອບພວ້ອມດ້ວຍສະໂບກຸ່ງຈາກນີ້
ອັນນໍາຮົມຍົດ້ວຍສວນມືນັນທນວັນ
ມີໜູ່ເທັນເກີລືອນກລ່ານ, ນາງຟ້າ ເປັນອັນ
ນາກ ກີ່ພັນຈຳບ້ອງແລະປະໂຄມດນຕີ
ໃນເວົ້າຍັນຕປາສາທ ໃນດາວີ່ສພິກພ
ໄມ່ວ່າງເວັ້ນ.

ຈາກ ຕໍ່ ທີສູວາ ປັບຊູ້ມືດູວາ ຕຕຸດ
ຄນຸ່ຕົກາມ ຮຸດູວາ ຈິນເຕີສີ “ເສົາ
ອາຈົບຍຸດຸນທາລສຸສັກຕເວລາຍ ເທວໄລກ-
ຄາມມີມຄຸ້ມ ປຸຈຸດູວາ ເຕັນ ເກສີຕມຄຸເຄັນ
ເທວໄລກໍ ຄມືສຸສາມີ”ຕີ. ຂັ້ນທາລໂລປີ
ປາໂຕວ ນຸ່ຫາດູວາ ວັດຸໍ ນິວາເສດູວາ
ນານຄຸຄວສໂກຂັ້ນ ປົງກຸ່ມືດູວາ ຄນຸ່ມ
ວິລິມຸເປດູວາ ຮາຫຼູປົງຈູຈານໍ ຄນຸ່ຕູວາ
ຮາ່ນນິເວສັນ ປົງສີຕູວາ ຮັບໃບ ສຸຂະເສຍໍ
ປຸຈຸ່ນີ. ອັດສຸສ ຈາກ ອາສນໍ ທາເປດູວາ
ປັນໍ້ ປຸຈຸ່ນີ. ຕມດຸດຳ ປົກເສັນໂດ ສັດຖາ
ອາຫ

ພະວາຊາທອດພະແນຕຣເຫັນດາວີ່ສພິກພ
ນັ້ນແລ້ວ ຄວັນທຮງຕື່ນບຣາມ ເປັນຜູ້ໂຄວ່
ຈະເສດີຈີໄປໃນພິກພນັ້ນ ທຮງດໍາລົງວ່າ
“ວັນພຸ່ນີ້ ເຈັກຄາມໜ້າທາງໄປສູງເຫຼົກ
ໃນເວລາອາຈາຍຢັ້ງທ່າລະມາແລ້ວ ຈັກໄປ
ສູງເຫຼົກໂດຍໜ້າທາງທີ່ອາຈາຍຢັ້ງແຈ້ງໄ້”.
ຝ່າຍຢັ້ງທ່າລພວກຮມ໌ອາບນັ້ນແຕ່ເຫັນ
ເຫື່ອງ ນຸ່ງໜ່າມັ້າ ແລ້ວຈຶ່ງບຣິໂຄຄອກນິ້ສ
ເລີສີຕ່າງໆ ຈຸບທາເຄື່ອງຂອມ ແລ້ວໄປສູງ
ສັດນຳບໍ່ຈະພະວາຊາເຫັ້ນທ່າລພວກຮມ໌ນັ້ນ
ແລ້ວ ທຸລຄາມດິ່ງພະສໍາຮາງໃນການບຣາມ
ຂອງພະວາຊາ. ລຳດັບນັ້ນ ພະວາຊາ
ປະທານອາສນະໄໝຢັ້ງທ່າລພວກຮມ໌ນັ້ນ
ແລ້ວຈຶ່ງຕັ້ງສັດນຳບໍ່ຈະພະວາຊາ. ພະສາສດາ ເນື້ອ
ຈະທຮງປະກາສີຂ້ອງຄວາມນັ້ນ ຈຶ່ງຕັ້ງສົກວ່າ

៨៨៤. "រាជាសិ តុទុកកម្មិមេ
ខេរវាជា បុប្បធមិតាយំ
នី បុច្ចិ ពុរុអុមុនុកំ
ឃុនុធហាតំ បុវិទំ មុពុំ

៨៨៥. "ពររាជា ទងពរនាមខេរវាជា
បើជូមិករោមខ័ណយបាបីា ឲ្យិ៍
នគរបុប្បធមិតី ពរចងក់តវសតាម
ឱណាពាលបុវិទំ ដូរិ៍បោះពុំ
ពរុន បើជួនលងវា

៨៨៦. សគុគានមគុគមាថិកុខ
ទុវាមតិ ពុរាយុមន នមុរិនយកសលិ
យតា ិិទិ វឌុនុតិ សុគិតិ
នរា បុលុបានិ កតុវានា"ពិ.

៨៨៧. ឯករាងមន់ ថានបើជូមិកលាត
និនទរមវិនី ឬជួនលក់ការងសវរគ៺
កៅរោ ហេមិនិយោងពរកនរុន
កាហបុលិតុងលាយ ពេរភនិ៍ល៉ោ
បិសុសគិតិរាជ ឧបន័ោតិ៍".

៩៩១. រាជាសិទិ រាជា ខាសិ.
តុទុកកម្មិមេពិ កកុធលុរុសកម្មិមេ.

បរគាតាំលោនី គាំវា ពររាជា
ឲ្យិ៍ បើជូមិករោម គាំវា បើជូមិករោម
ឱណយបាបីា ឲ្យិ៍ បើជូមិករោមរាយការ
និលយាបកាយ.

សគុគានមគុគនុតិ សគុគានំ មគុគំ
នមុរិនយកសលិទិ សុគិតិនមេ ។
ខាងរិនិយៈ ។ កកុធលិ.

គាំវា ការងសវរគ៺ ឲ្យិ៍ ឬនការងង់
សវរគ៺. គាំវា បើជូមិកលាតនិនទរមវិនី
ឲ្យិ៍ បើជូមិកលាតនិសុគិតិនទរមនៅន
ខាងរិនិយៈ.

យតាតិ យតា បំន នរា បុលុបានិ
កតុវា ិិទិ សុគិតិ គុុនុតិ ៗ មេ
សុគិតិមគុគំ ខាថិកុខាថិ បុច្ចិ.

គុយគាំវា ហេមិនិយោង ពររាជា
តវសតាមវា ហេមិនិយោងនរុនិតុងលាយ
កាហបុលិតុលិ ឲ្យិ៍ ឬនបិសុសគិតិពេរកិនិ៍ ថាន
ិលក់ការងសវរគ៺នៅក្នុងការងសវរគ៺.

ិិមបំបុលិ សុពុលុបុរុទុកំ
វា តសុត សាកំ វា ពេស ខលាងន

ពេរវាំបុលិ ពររាជា គរ
ការបុលិតាមរបស់ពុលុបុរុទុកំ ឬវិ

โพธิสตุตติ ว่า ปุจฉิต วภูภูติ. ราชานั่น
เป็น ยถาน นาม สตุตาน มคคุมุพุห
บุรีสิ อยู่ใน อุทุมนานาสมตุติ มคคุมุพุห
บุรีสิ ปุจฉิเชยุย, เอว กิบุจิ อชานนุต
อนุรพาร์ ขันฑาล ปุจฉิ. สิ
จินเดสิ “อย เม ปุจามิตตสุส
ปภูรี ปสุสนาโล อิทานิ จนทุกมาร
ชีวิตกุขย ปาเปตุว มม มโนรՃ
ปุเรสุสามี”ติ.

อต สิ ราชาน อาມนูเตตุว
ตติย คตามาห

๙๘๔. “อติทาน ททตุวาน
อวชุณ เทว มาเตตุว
เอว วชานุต สุคตี
นรา ปุณุบาลานิ กตุวานา”ติ.

๑๘๕. “มหาราช สคุค
คคุชุนต นาม อติทาน ททนุต,
อวชุณ มาเตนุต, สเจ สคุค
คคุตุกามโนสิ, ตุวมุป ตเกว กโวหี”ติ.

พระสาวกของพระสัพปัญญุพุทธเจ้าหรือ
พระโพธิสัตว์ เพราะไม่ได้พระสัพปัญญุ-
พุทธเจ้า หรือพระสาวกเหล่านั้น. แต่
พระราชาตรัสรถามขันฑาลพราหมณ์
ผู้มีเดชะฯ ไม่รู้อธรรมธรรมอะไร เปรียบ-
เหมือนบุรุษลงทางมาได้ ๗ วัน แล้ว
พึงถามบุรุษอีกคนหนึ่ง ซึ่งลงทางมาได้
ประมาณกึ่งเดือนแล้ว จะนั้น. ขันฑาล-
พราหมณ์นั้น คิดว่า “กาลนี้เป็นกาลที่เรา
จะได้เห็นหลังปัจจามิตร บัดนี้ เราจักให้
พระจันทุกมารถึงความสิ้นชีวิต แล้วยัง
ความประราษนาของเราให้สำเร็จบริบูรณ์”.

ลำดับนั้น ขันฑาลพราหมณ์ทูล
เรียกพระราชามาแล้ว ทูลคณาที่ ๓ ว่า.

๙๘๕. “ข้าแต่พระองค์ผู้ประเสริฐ นรชน
ให้ทานขันล่วงล้ำทาน ม่าบุคคล
ไม่ควรมา ซึ่อว่าทำบุญแล้ว ย่อม
ไปสู่สุคติ ด้วยประการจะนี้”.

เนื้อความแห่งคဏานั้นว่า “ข้าแต่
มหาราช นรชนหั้งห้าย ซึ่อว่าเมื่อจะ
ไปสู่สวรรค์ ย่อมให้ซึ่งทานขันล่วงล้ำทาน
ย่อมม่าซึ่งบุคคลไม่ควรมา, ถ้าพระองค์
เป็นผู้มีพระประسنค์จะเสด็จไปสู่สวรรค์
พระองค์ก็จะทรงกระทำอย่างนั้นที่เดียว”.

ឧ ន ំ រាជា ពលុខសត្វា
បុគ្គិ.

៨៨៥. "កើ បនេតំ អតិហានំ
កៅ ទ ខវុទ្ទា ឱមសី លីកៅ
កេចុលុ ទិ និ កញ្ចាធិ
យិសុសាមិ ធមាមិ រានា"ិ.

និសិសិ ដុយកាសិ

៨៨៦. "បុតុៅហិ ពោ យិធភុផុំ
មេសិធនិ នេកមេហិ ទ
ុសហិ ភាគាណិយេហិ ឈុវិ
សុផុជតុកុកោន ពោ យិធភុផុំ"ិ.

និសិសិ ដុយកានុទ្ទា ពេន
ពោកលកែមគុំ បុវិទិ និរយមគុំ
ដុយកាសិ.

ពួក បុតុៅហិ ធមាបា មាថិ
បិយបុតុៅហិ ទៅ បិយីធនិ ។ មេសិធនិ

តាំបង្កំ ពររាជាពរិវត្តិ៍
តីនឹងធន់គុម្ភបោក កប្ដិនកាល-
រាងនមួយវា

៨៨៧. "កើហានិន្ទោវ៉ា តីឯកទៅ
ឡុយកិរិធបុគគលិ ឬគរមោ និ
លិកនី ឯកបានឯកបិន្ទុ ឬ
រោកបុ្បាយក្នុង ឯកធន់តុកុកោន
តុកុកោន".

ឯកបានឯកបិន្ទុ ឬ
រោកបុ្បាយក្នុង ឯកធន់តុកុកោន
តុកុកោន".

៨៨៨. "ឱ្យអៅតំសមតិពេ យុពិធមុជា
ពួកពររាជិនូរិស ឬពររាជិនិតិា
ពរមេសិ តុកុកោន ពួកមេសិ គិតុកុកោន
តុកុកោន ពួកកិរិធបុគគលិ តុកុកោន
ពួកមោការានិយពួកមេសិ តុកុកោន ពួក
មេសិ ឬ ឱ្យអៅតំសមតិពេ យុពិ
ធមុជា ពួកមេសិ តុកុកោន ឬ ពួកមេសិ
តុកុកោន".

ឯកបានឯកបិន្ទុ ឬ
រោកបុ្បាយក្នុង ឯកធន់តុកុកោន
ពររាជាពរិវត្តិ៍ ហារ បិយបុតុៅហិ ម៉ែង
តុកុកោន ពួកមេសិ តុកុកោន ឬ ពួកមេសិ
តុកុកោន".

បរិភាគបំឡែន គាំរៀ គួយ
ពររាជិនូរិស ឬពររាជិនិតិា គីឲ

ปี่ภริยาหิ. เนคเมหีติ เสญจีหิ.

อุสแกนีติ สพุพเสเตหิ อุสภาราชูหิ.
อาชานีเยหีติ มงคลօສุสເສທີ.

ຈຕູ້ຫີ ເອເຕີ ສພຸເພເຫວາ ອຄນູເບຍທີ ຈ
ຫດຖຸເອົາຫີ້ນ ຈຕູ້ຫີ ເວຳ ສພຸຈັດຖຸກເກນ
ເຫວ ຍຄນູນ ຍື້ມືດພູໍ. ເອເຕີສະບຸຈ
ຮາຊປຸດຕູາຫິນ ຂຸດເຄນ ສີສຳ ຂົນທິດວາ
ສຸວະນຸມປາດີຍາ ຄລໄລ້ທີ່ ຄເຫດຖວາ
ອາວາງໝາງ ປກຸຂີປີຕົວ ຍຄນູນສຸສ ຍໜຸນກາ
ຮາຊາໂນ ສວີເຮນເກ ສທ ແກວໂລກ
ຄຄຸຂນຸດ. ມහາວັຊ ສມຜູພວາຫຼຸມຜູນ-
ກປັນທຸກີກວັນພຸພກຍາຈການ ມາສຸ-
ຂາທານທິກຳ ສມປຸການ ອົດທານເມວ ນ
ໂຫດ, ອົມ ປນ ບຸດຸຕູ້ທີ່ຕາຫຍີ ມາເຮັດວາ

ພຣະຈາຊບຸຕຣເປັນທີ່ວັກທັງໜລາຍ ແລະ
ພຣະຈີ້ມີດາເປັນທີ່ວັກທັງໜລາຍ ທີ່ປະສູດ
ແຕ່ພຣະອງຄົ. ດຳວ່າ ດ້ວຍພຣະມເຫສີ
ທັງໜລາຍ ອື່ອດ້ວຍພຣະມເຫສີເປັນທີ່ວັກ
ທັງໜລາຍ. ດຳວ່າ ດ້ວຍຊາວນິຄມທັງໜລາຍ
ໄດ້ແກ່ ດ້ວຍເຕຣະຈຸ້ທັງໜລາຍ.

ດຳວ່າ ດ້ວຍໂຄອຸສະກະທັງໜລາຍ ໄດ້ແກ່
ດ້ວຍໂຄອຸສະກາງທັງໜລາຍ ຕັ້ງຂາວປລອດ.
ດຳວ່າ ດ້ວຍມ້າອາຫາໄນຍທັງໜລາຍ ໄດ້ແກ່
ດ້ວຍມ້າຕັກເປັນມົງຄລທັງໜລາຍ.

ດຳວ່າ ແລ້ວລະ ۴ ຄວາມວ່າ ຊ້າແຕ່
ສມມຕິເທເພ ພຣະອງຄົພຶງບູ້ຫຍຸ້ມູດ້ວຍໜມວາດ
ແ ແ່ງສັດວົງທັງປວງອ່າງນີ້ ອື່ອ ແ ອຍ່າງ
ມີຫ້າງເປັນຕົ້ນເລ່ານີ້ ທັງປວງແລ້ວເຂົ້ານີ້.
ອນີ້ ພຣະຈາກທັງໜລາຍ ຜູ້ຕັດສີວະ
ຂອງສັດວົງທັງໜລາຍ ມີພຣະຈາຊບຸຕຣເປັນຕົ້ນ
ເລ່ານີ້ ດ້ວຍພຣະອວຣົກ ແລ້ວຮອງໄລ້ຫີຕ
ທີ່ໃນລາງຄອດ້ວຍຄາດທອງຄໍາ ສາດລັງ
ໃນຫລຸມຍຸ້ມແລ້ວ ຈຶ່ງບູ້ຫຍຸ້ມູດ ຢ່ອມເສດັ່ຈໄປ
ສູ່ເຫວໂລກ ພຣ້ອມດ້ວຍພຣະສົງວະທີ່ເດືອຍວ.
ຊ້າແຕ່ມ້າຮາຊເຈົ້າ ການອົບໃ້ອາຫາວລະ
ເຄື່ອງນຸ່ງໜ່າມເປັນຕົ້ນ ແກ່ສມຜູພວາຫຼຸມຜູນ
ຄນກຳພວ້າ ຄນເດີນທາງ ວິນິພົກແລະຍາຈກ
ຈະໄດ້ສື່ອວ່າທານອັນລ່ວງລ້ຳທານ ກີ້ຫາໄມ່
ສ່ວນກາປັງພຣະໜົມ ໂອຮສແລະມີດາ

ເອໂກຕີ ສກລວາຊນິເວສເນ
ນຶຄຸໂຄສ ອໂທສີ. ແກສຸມາຕີ ກຍານໂກ.

ອຈຸຈຸຄຸຄໂຕຕີ ອດືອຸຄຸຄໂຕ ອໂທສີ. ຕທາ
ສກລວາຊກຸລໍ ຍຸກນຸດວາຕາກິທດ ວິຍ
ສາລວັນ ອໂທສີ.

ເອໂກວ ໄດ້ສັງເສີຍເປັນອັນເດືອກັນເຖິຍວົ້ນໃນ
ວາຊນິເວສເນທັງສິນ. ຄໍາວ່າ ອັນນ່າກລ້ວ ໄດ້ແກ່
ເສີຍອັນນ່າກລ້ວ.

ຄໍາວ່າ ເສີຍຕະບົງອີ້ນມີ ດືອ ໄດ້ມີເສີຍ
ສູງຍິ່ງ. ໃນກາລນັ້ນ ຮາຊຕະຮູກລັ້ງສິນ
ໄດ້ເປັນຈາກປ່າໄມ້ຮັງຮູກລມຍຸດັນຕະກະຫບ
ທັກໂຄນແລ້ວ.

ພຸရາຫຼຸມໂນຢີ ວາຊານໍ “ກີ
ມහາຣາຊ ຍຸນຸບໍ ຍົມືຕຸ່ສ ສກຸໂກສີ ນ
ສກຸໂກສີ”ຕີ ປຸຈຸຈື. “ກີ ກເສີ ອາຈິຍ,
ຍຸນຸບໍ ຍົມືຕຸວາ ເຫວີໂລກໍ ຄມືສຸສາມີ”ຕີ.
“ມහາຣາຊ ກීරුກ්කාຕິກາ ທຸພຸພລຊຸດາສຍາ
ບຸຮິສາ ຍຸນຸບໍ ຍົມືຕຸ່ສ ສມດຸຕາ ນາມ
ນ ໂහັດີ, ຕຸມຸ່ທ ອີຣ ສພຸເພ ປາເນ
ສຸນິປາເຕັ, ອຳ ຍຸນຸບາວາງູ ກມຸນໍ
ກຣິສຸສາມີ”ຕີ ອອດຸຕິໂນ ປິໂທນິກ ພຳ
ຄເຫດຕຸວາ ນຄຣາ ນິກຸ່ມມຸນ ຍຸນຸບາວາງູ໌
ສມດລໍ ກາເຮດຕຸວາ ວຕິຍາ ປຣິກຸປີປີ.
ກີກາຣານ ທ ຮມມືໂກ ທີ ສມໂຄ ວ
ພຸරາຫຼຸມໂນ ວາ ອາຄນຸດຕຸວາ ຕໍ່
ນິວາເຮຢູຍາຕີ. ຕສຸມາ “ຍຸນຸບາວາງູ໌

ຝ່າຍຂັ້ນທຫາລພຣາມນົງຫຼຸດາມ
ພຣະຈາກວ່າ “ຂ້າແຕ່ມໜາຣາຊເຈົ້າ ພຣະອົງຄໍ
ຈະອາຈທໍານູ້ຫຍຸ້ນນີ້ ມີຫົວໜ້າມາຈ”.
ພຣະຈາກຕວັສວ່າ “ດູກວາຈາຈາຍໝໍ ທ່ານ
ກລ່າວຂະໄວ ເຈົ້ານູ້ຫຍຸ້ນແລ້ວຈັກໄປສູ່
ເຫວີໂລກ”. ຂັ້ນທຫາລພຣາມນົງຫຼຸດວ່າ
“ຂ້າແຕ່ມໜາຣາຊເຈົ້າ ບຸຮູ້ທັງໝາຍເກີດມາ
ເປັນຄົນຂລາດ ເປັນຜູ້ມີອ້ຍາສີຍ່ອ່ອນກຳລັງ
ສື່ວ່າ ເປັນຜູ້ມີສາມາດເພື່ອຈະນູ້ຫຍຸ້ນ
ໄດ້ ຂອພຣະອົງຄໍຈົງທຮງຮວມສົດວົງທັງປວງ
ໄກ້ໃນທີ່ນີ້ ຂ້າພຣະອົງຄໍຈັກທຳກຽມໃນຫຼຸມຍຸ້ນ”
ແລ້ວພາເຂົາພຣະກພວກເປັນກຳລັງເພີຍພອ
ຂອງດັນ ອອກຈາກພຣະນຄຣໄປ ໃຫ້ທຳຫຼຸມ
ຍຸ້ນ ໄທ້ມີພື້ນເສມອລ້ອມໄວ້ດ້ວຍຮັວ. ດາມວ່າ
ກີພຣາມນົງທຳດັນນີ້ ເພຣະເຫດຸອະໄຣ,
ຕອບວ່າ ເພຣະເຫດຸວ່າສມຄະຫຼອງຫຼຸມຍຸ້ນ
ຜູ້ທຮງຮວມ ມາແລ້ວພຶ້ງໜັນທຳຍຸ້ນນັ້ນ.
ເພຣະເຫດຸນັ້ນ ພຣາມນົງໃນໂບຮານກາລ

ວຕິຍາ ປຣິກເຂົ້ປ່ນ ຈາວິດນຸ"ຕີ ກຕຸວາ ໂປຣານພຽງທຸມແນໜີ ຈີປິຕິ.

ຮາຍາປີ ບຸຮືສ ປັກໂຄສາເປັດຕົວວາ "ຕາຕາ ອໍທີ ອຕຸຕິນ ປຸດຕຸລືບີຕໂຣ ຈ ກວິຍາໄຍ ຈ ມາເຮັດວາ ຍັນນຳ ຢູ່ຕົວວາ ເຫວຼາກໍ ຄົມສຸສາມີ, ດອງ ເນສ ແລ້ວ ອາຈິກ໌ຕົວວາ ສຸພະເພ ອີກ ອານັດຕາ"ຕີ ປຸດຕານຳ ຕາວ ອານຍັນດຸດາຍ ອາທ

ຈຶ່ງທຳບັນຍຸດີຕັ້ງໄວ່ວ່າ "ໜຸ່ມຍັງຕ້ອງລ້ອມ ດ້ວຍຮັວ ຈຶ່ງເປັນຈາກີຕ".

ຝ່າຍພຣະວາຂາວບສົງໄດ້ເຮັດວຽກບຸຈຸຊະທັງໝາຍ ມາດັກສ່ວ່າ "ດູກກົດຝົກທັງໝາຍ ເຮັດວຽກບຸຕົງ ພຣະມະກົມາ ແລ້ວ ຈັກໄປສູ່ເຫວຼາກ, ເຈົ້າຈົ່ງໄປໝຸດ ພຣະວານບຸຕົງ ພຣະວານົມືດາແລະພຣະມະເສີ ທັງໝາຍແລ່ນ້ຳນັ້ນ ນຳມາທີ່ນີ້ທັງໝາຍ ເພື່ອຈະໃຫ້ຮາຍບຸຈຸຊະນຳຮາຍບຸຕົງທັງໝາຍ ມາກ່ອນ ຈຶ່ງໄດ້ຕັກສ່ວ່າ

៥. "ດອງ ດອງ ວະດັບ ດັບ ດັບ ດັບ
ສຸວິຍະບູຈ ກາຖົທເສັນບູຈ
ສຸວິຍະບູຈ ຮາມໂຄດຕຸລືບູຈ
ປັງກາ ກົງ ໄດ້ ຍັນນຳຕົວວາຢາຍາ"ຕີ.

៥. "ເຈົ້າທັງໝາຍ ຈົ່ງໄປໝຸດພຣະກຸມາຮ
ທັງໝາຍ ຄື່ອພຣະຈັນທກຸມາຮ
ພຣະສຸວິຍາກຸມາຮ ພຣະວັດທເສັນກຸມາຮ
ພຣະສູງກຸມາຮ ແລະພຣະຮາມໂຄດຕ-
ກຸມາຮວ່າ ໄດ້ຍືນວ່າ ຂອທ່ານທັງໝາຍ
ຈົງຍູ່ເປັນໜູ່ກັນ ເພື່ອປະໂຍ້ນ
ແກ່ກາງບູ້ຫາຍັງ.

ຕຕຸຕ ດນທບູຈ ສຸວິຍະບູຈາຕີ
ດນທກຸມາໂຣ ຈ ສຸວິຍກຸມາໂຣ ຈ ເຫວ
ໂຄດມີເທົວຍາ ອົກຄົມເຫັສິຍາ ປຸດຕາ..
ກາຖົທເສັນ ຈ ປນ ສູງໄ ຈ ຮາມໂຄດຕິ
ຈ ເຕສ ເວມາຕິກກວດໂຣ. ປັງກາ ກົງ

ບຣວດາຄຳເຫັນ້ຳນັ້ນ ຄໍາວ່າ ພຣະ-
ຈັນທກຸມາຮແລະພຣະສຸວິຍກຸມາຮ ຄວາມວ່າ
ພຣະກຸມາຮທັງສອງ ຄື່ອພຣະຈັນທກຸມາຮແລະ
ພຣະສຸວິຍກຸມາຮເປັນພຣະໂອຮສຂອງພຣະນາງ
ໂຄດມີເທົງ ຜູ້ເປັນພຣະອັຄຣມແສີ. ສວນ
ພຣະວັດທເສັນກຸມາຮ ພຣະສູງກຸມາຮ ແລະ
ພຣະຮາມໂຄດຕກຸມາຮ ເປັນພຣະກາດາ
ຕ່າງພຣະມາຮດາຂອງພຣະຈັນທກຸມາຮແລະ

ให้ถัด เอกสารมี ฐานะ ราชสี ให้ถัด
มา ปักเตตุถ้าติด อตุโถ.

พระสุริยกุมาือนั้น คำว่า “ได้ยินว่า” ขอ
ท่านทั้งหลาย จงอยู่เป็นหมู่กัน ความว่า
ขอพากท่านทั้งหลาย จงอยู่เป็นหมู่กัน
ในสถานที่แห่งเดียวกัน อธิบายว่า พาก
ท่านอย่าได้กระจัดกระจาดกัน.

เต ปรม จันทกุมารสส สนติก
คณดุว่า อาจมี “ตาต ภุมา ตุมหาก
กิร ปิตา ตุเมุห มาเรตุว่า เทวโลก
คณตุกามิ ตุมหาก คเหณตุถาย อเมุห
เปเสสี”ติ. โซ “กสุส วจเนน ม
คณหนาเปตี”ติ “ขณฑาลสส วจเนนา”ติ.
“กี โซ มณูเบนเอก คณหนาเปตี, อุทาห
อณูเบนปี คณหนาเปตี”ติ “อุบูเบนปี
คณหนาเปสี, สพุพจตุกุก กิร ยลุบ
ยข้าเปตุกามิ”ติ. โซ จินเตสี “ตสส
อุบูเบนหิ สทุกี เวร์ นตุติ, วินจุชเย
วิโลปี กາตຸ อລກນຸໂຕ อຕ ຈ ປນ
ມຍ เอกสมี เวrijituten พ້ນ ชเน
มาราเปตี, ໂທດ ປິຕ່ວໍ ທງຈຸ່ລກນຸສສ
ສພເພສໍ ໂມຈຳນໍ ນາມ ມມ ກາໂຣ”ติ.

ราชบุรุษเหล่านั้น “ไปสู่สำนักของ
พระจันทกุมาภก่อน แล้วทูลว่า “ข้าแต่
พระราชนมาร ได้ยินว่า พระราชนบิดา
ของพระองค์ ทรงเครื่องจะมาพระองค์แล้ว
เสด็จไปสู่เทวโลก ทรงใช้ข้าพระองค์มา
เพื่อคุ้มพระองค์ไป”. พระจันทกุมาือนั้น
ตรัสตามว่า “พระราชนบิดาใช้ท่านมาจับ
ตัวเราไปตามคำขอของไคร”. ราชบุรุษทูลว่า
“ตามคำขอของขันทาลพราหมณ์พระเจ้าข้า”.
จันทกุมาารตรัสตามว่า จะรอยพระบิดา
นั้น ให้ท่านมาให้จับเราคนเดียวหรือ หรือ
ว่าให้จับคนอื่นไปด้วย”. ราชบุรุษทูลว่า
“พระองค์ให้จับคนอื่นไปด้วย, ได้ยินว่า
พระองค์เครื่องบูชาญญปูประกอบด้วยสัตว์
อย่างละ ๔ ทุกจำพวก”. พระจันทกุมา
ทรงด้วยว่า “เราจะด้วยคนเหล่านี้ ของ
ขันทาลพราหมณ์ไม่มี, เขาเมื่อไม่ได้
เพื่อทำการปล้นในการวินิจฉัยธรรมดี
ก็แต่ให้ม่าคนเป็นจำนวนมาก เพาะเจต
มีเรื่โนในเราคนเดียว, ซึ่งถูก เมื่อเรา
ได้เผาพระบิดา. ซึ่งว่าความพันของคน

ອັດ ແນ ຮາຊບຸຮີເສ ອາහ “ເຕັນທີ ເມ ປິຕຸ ວຈນ ກໂຣຄາ”ຕີ. ເຕ ຕໍ່ ອາເນດຖວາ ຮາຊງຸຄແນ ເຂກມນຸເຕ ຈະເປດຖວາ ອິຕເຮີປີ ຕໂຍ ອາເນດຖວາ ຕສຸເສວ ສນຸຕິເກ ຈະເປດຖວາ ຮັບໂປ ອາໄຈຢືສຸ “ອານືຕາ ເຕ ເທວ ປຸດຕາ”ຕີ.

ທັງໝາດເປັນກວາະຂອງເຮົາ”. ລຳດັບນັ້ນ ພຣະຣາຊກຸມາຮ ຈຶ່ງຕຽບກັບຮາຊບຸຮີເຫັນນັ້ນ ວ່າ “ດ້າກຮະນັ້ນ ທ່ານທັງໝາຍຈົງທ່ານມາ ພຣະດຳຮັສແໜ່ງພຣະບົດາຂອງເຮົາເຄີດ”. ຮາຊບຸຮີເຫັນນັ້ນ ນຳພຣະຈັນທຸກມາຮມາທີ່ ພຣະລານຫລວງໃຫ້ປະທັບອູ່ ດນ ສ່ວນສຸດ ຂ້າງໜຶ່ງແລ້ວ ນຳພຣະຣາຊກຸມາຮອື່ນ ຄ ພຣະອົງຄ໌ ມາປະທັບທີ່ໄກລ້ພຣະຈັນທຸກມາຮ ນັ້ນແລະ ກຣາບທຸລພຣະວາຈວ່າ “ຂ້າແຕ່ ສມມຕິເທິພ ຂ້າພຣະບາທໄດ້ນຳພຣະຮາຊບຸຕຽ ທັງໝາຍ ຂອງພຣະອົງຄ໌ມາແລ້ວ”.

ໄສ ເຕັ້ນ ວຈນ ສຸດຖວາ “ຕາຕາ ອິຫານີ ເມ ອືດໂຣ ອາເນດຖວາ ເຕສົນເບວ ກາຕິການ ສນຸຕິເກ ກໂຣຄາ”ຕີ ຈົດສຸໂຜ ອືດໂຣ ອາຮາເປີຕຸ ອິຕໍ່ ຄາດມາຫ

ພຣະວາຈາໄດ້ສັດບຄຳຂອງຮາຊບຸຮີເຫັນນັ້ນ ແລ້ວຕຽບວ່າ “ແນ່ພົອທັງໝາຍ ບັດນີ້ ເຈົ້າຈົງໄປນຳພຣະນິດາທັງໝາຍຂອງເຮົາມາ ແລ້ວຈົງໃຫ້ເຂົອປະທັບ ໃນທີ່ໄກລ້ແໜ່ງ ພຣະກາດາເຫັນນັ້ນນັ້ນແລ້” ເພື່ອຈະໄໝ ຮາຊບຸຮີນຳພຣະນິດາທັງ ຂ ມາ ຈຶ່ງຕຽບ ຄາດານອກນີ້ວ່າ

៥៥៥. “ກຸມາຮີໂຍປີ ເວເທດ ຂູ່ເປັນຄົນບຸຈ ໄກກິລົບຸຈ ມຸທິຄົນບຸຈ ນນຸ່ຫບຸຈາປີ ກຸມາຮີກ ປຸຈຸາ ກີຣ ໂທ ຍັນລຸດຕຸຖາຍາ”ຕີ.

៥៥៥. “ເຈົ້າທັງໝາຍ ຈົນປຸງທຸລພຣະກຸມາຮ ທັງໝາຍ ຕີ່ອພຣະອຸປົນເສນາກຸມາຮ ພຣະໄກກິລາກຸມາຮ ພຣະມຸທິກຸມາຮ ແລະພຣະນັນທຸກມາຮວ່າ ຂອທ່ານ ທັງໝາຍ ຈົນອູ່ເປັນໜຸ່ກັນ ເພື່ອ ປະໂຍ້ຍົນ ແກ່ກາຮນູ້ຫຍ້້ນ”.

เต “เอ็ม กรีสุสนา” ตี ตาสำนูติก คณฑ์วา ต้า ไรมานา ปริเทวามانا อาเนตุวา ภารติกานณูເບວ สนຸຕິເກ ຈປີ້ສູ. ດໂຕ ຮາຊາ ອຸດຸຕິນ ກະລິຍານ ຄະນຕຸຕາຍ ອິຕໍຮ ດາຄມາຫ

ราชบุรุษແລ່ນັ້ນ ໄປສຳນັກ ຂອງພຣະຣາຊີທິແລ່ນັ້ນດ້ວຍຄິດວ່າ “ເຈົ້າ ທັ້ງໜ່າຍຈັກທຳຕາມພຣະບັງຫາຍ່າງນັ້ນ” ແລ້ວນຳພຣະຣາຊີທິແລ່ນັ້ນຜູ້ກວກກັນແສງ ທັ້ງຄໍາຄວາມ ໄ້ມາປະທັບໃນທີ່ໄກລ໌ ພຣະກາດ. ແຕ່ນັ້ນ ພຣະຣາຊາເພື່ອຈະໄໝ ຮາຊບຸຮູ້ໄປກຸມຕົວພຣະມເຫັນຂອງພຣະອອກ ມາ ຈຶ່ງຕັສຄາດານອກນີ້ວ່າ

๙๙๐. “ວິຊຍົປີ ມຢູ່ທີ່ ມເນສີ ເຂຣວັດີ ແກສິນີ ສຸນນຸທບ່າຈ ລກຸຂ່ານວຽກປັບປຸນໆນາ ປັຈຸງກິර ໂທ ຍບຸບຸດຕຸຕາຍາ” ຕີ.

๙๙๐. “ອື່ນິ່ງ ເຈົ້າທັ້ງໜ່າຍ ຈົ່ງໄປຖຸດ ພຣະນາງວິຊຍາ ພຣະນາງເຂຣວັດີ ພຣະນາງເກສີນີ ແລະ ພຣະນາງສຸນນຸທາ ຜູ້ເປັນມເສີ້ຂອງເຈົ້າ ຜູ້ປະກອບດ້ວຍ ລັກຊະນະ ຂັ້ນປະເສົງວ່າ ຂອທ່ານ ທັ້ງໜ່າຍ ຈົ່ງອູ້ເປັນໝູ່ກັນ ເພື່ອ ປະໂຍ່ຍົນ ແກ່ກາງນູ້ຫຍ້ງໝູ້”.

ຕຕຸ ລກຸຂ່ານວຽກປັບປຸນໆນາຕີ ອຸດຸຕິເມທີ ຈຸດສູງຈິຍາ ອິຕຸເລືກຸ່ແນທີ ອຸປັບປຸນໆນາ ເອຕາປີ ວເທຳຕິ ອຸດຸໂຕ.

ບຣວດາຄໍາແລ່ນັ້ນ ຄໍາວ່າ ຜູ້ປະກອບດ້ວຍລັກຊະນະຂັ້ນປະເສົງວ່າ ຂອທ່ານທັ້ງໜ່າຍຈົ່ງຖຸດພຣະມເຫັນ ແມ່ແລ່ນີ້ ຜູ້ເຂົ້າເຖິງອິຕຸເລືກຸ່ແນທີທັ້ງໜ່າຍ ຂັ້ນອຸດົມ ๖๔ ປະກາງ.

เต ຕາປີ ບຣີທີມານາ ຢາເນຕຸວາ ກຸມາຮານ ສຸນຸຕິເກ ກຣີສູ.

ราชบุรุษແລ່ນັ້ນ ນຳເຂົາພຣະມເຫັນ ແມ່ແລ່ນັ້ນ ຜູ້ຄໍາຄວາມຍູ່ມາ ໄ້ປະທັບ ໃນທີ່ໄກລ໌ພຣະກຸມາຮັກທັ້ງໜ່າຍ.

ອັດ ຮາຊາ ຈຸດຕາໂຮ ເສູງຈິໃນ ອາຫຮາເປັນໂຕ ອິຕໍຮ ດາຄມາຫ

ລຳດັບນັ້ນ ພຣະຣາຊາ ເມື່ອຈະຍັງ ຮາຊບຸຮູ້ໃໝ່ເສົ່າຫຼວ້າທັ້ງ ๕ ມາ ຈຶ່ງຕັສ ດາຄານອກນີ້ວ່າ

៨៨១. “គងចតិយីពិ វទេ
បុណ្ណនមុខ វាពិឃុំ សិងសាលណ្ហុជា
វទិនធមុជាបី គងចតិ
បច្ចាតា កិរ ឥណ ឲណុណតុណាយា”។

រាជបុរិសា គណុក្រាត និង អាមីន្តា
រណុលិះ បុគ្គុតារេ គួរឈមានេ សកលនគរំ
ន កិលិទិ ខោក្រុ. សេវិទិកានិ បូន
មានសមុនុទានិ តសុមា តេសំ គិធិកាលេ
សកលនគរំ សំខ្សើ. “រណុលិះ សេវិទិនិ
មាននឹងការ ឲណុលិះ ឲងិតុំ ឯ ទស្សនាមា”។
និង សេវិទិនិ បូនិភ័យ គេសំ
សាទិកគុគេន សហី រាជក្បាល់ អគមាំស៊ុ.
និង និង សេវិទិនិ បាតិគិណបិវុតា
រាជានំ វណុទិទិវា ឥតធមឺន មិវិតា
យាជីស៊ុ. ធមតុំ ឲកាសេនុពិ ឥតិតា
ខាង

៨៨២. “ទេ ធមតុំ គងចតិយី ខោក្រុ
សមាគគា បុគ្គុតារេ កិនុណា

៨៨៣. “តែងអ្នូល ៗ ពុំបកកណ្ហបី
កណ្ហលាយ គិតបុណ្ណនមុខកណ្ហបី
វាពិឃុំ សិងសាលកណ្ហបី
និងវទិនធមកណ្ហបីដីវា ខ្លួន
កណ្ហលាយ ៗ ឧបូយ៉ែនអ្នូកាន
ដើរបច្ចុប្បន្នការបុរិយិនុ”.

ពាក្យរាជបុរុខ បូនិភ័យ ត្រូវបានបំភាគនិងបានកណ្ហបីឡាន៉ែង
មាត្រា. ម៉ែរវាជបុរុខបានបំភាគព្រាវរាជបុត្រ
ព្រាវរាជិតិ និងបរមបែលីធនិនិមីត្រូវបានបំភាគនិងបានកណ្ហបី
នាមពន្លារាជបុរុខនិងបានបំភាគនិងបានកណ្ហបី បានកណ្ហបីឡាន៉ែង
ដែលបានកណ្ហបីឡាន៉ែង នៅពីពេលការកណ្ហបីឡាន៉ែង នៅពីពេលការ
កិនុណានិ និងបានកណ្ហបីឡាន៉ែង និងបានកណ្ហបីឡាន៉ែង និងបានកណ្ហបីឡាន៉ែង
បានបំភាគនិងបានកណ្ហបីឡាន៉ែង និងបានកណ្ហបីឡាន៉ែង និងបានកណ្ហបីឡាន៉ែង
បានកណ្ហបីឡាន៉ែង និងបានកណ្ហបីឡាន៉ែង និងបានកណ្ហបីឡាន៉ែង និងបានកណ្ហបីឡាន៉ែង

៨៨៤. “គិតបុណ្ណនមុខ កែតិោនកល័នប៊ិ៍
តុំយុបុត្រនិងរាយ មាសវិជី
ផែលិនិនិ និងបានកណ្ហបីឡាន៉ែង និងបានកណ្ហបីឡាន៉ែង
សមមពិពេទ និងរាជិកកងទងា”

สพเพ สิริโน เทว กิริหิ
อตวา ใน ทาเส สาเวหี"ติ.

ข้าพระองค์ทั้งหมด ให้เป็นคนมี
หงอนจุก หรือว่าจงทรงประการ
ข้าพระองค์ทั้งหลายให้เป็นข้าท้าส
เติดพระเจ้าข้า".

ตดๆ สพเพ สิรินติ สพเพ
อเมุห มตุถากะ จูฟี่ สะเปตุว่า อตุตโน
เจวะ กิริหิ, มยันเต เจวากิจจ
กริสุสาม.

บรรดาคำเหล่านั้น ด้วยคำว่า ข้า-
พระองค์ทั้งหมด ให้เป็นคนมีหงอนจุก
คุณบดีทั้งหลายกราบทูลว่า ขอพระองค์
จงทรงทำข้าพระองค์ทั้งหมด ไว้จุก
บนกระหม่อม และทำข้าพระองค์ทั้งหมด
ให้เป็นข้ารับใช้ของพระองค์, ข้าพระองค์
ทั้งหลาย ก็จักทำกิจรับใช้แด่พระองค์.

ขณะ ใน ทาเส สาเวหีติ อต
วา ใน อสทุทหนูติ สพพา เสนโนye
สนุนิป่าเตตุว่า ตาส์ มชุเม อเมุห
ทาเส สาเวหี, มยันเต ทาสวตุต
ปฏิสุณิสุสามาติ.

ด้วยคำว่า หรือว่า จงทรงประการ
ข้าพระองค์ทั้งหลาย ให้เป็นทาสเดิม
พระเจ้าข้า. คุณบดีได้กราบทูลว่า
หรือว่า พระองค์ไม่ทรงเชื่อข้าพระบาท
ทั้งหลาย จงให้ประชุมกองทัพทั้งปวง^๑
แล้วทรงประการให้ข้าพระบาททั้งหลาย
เป็นทาสในท่ามกลางกองทัพเหล่านั้น
ข้าพระบาททั้งหลาย ก็จักยอมรับ
วัตรปฏิบัติแห่งทาส แด่พระองค์.

เต เอว ยาจนตุปี ชีวิต
ลทุช นาสกุชีสุ. ราชบุริสา สพเพ
ปฏิกรุมาเปตุว่า เต คเหตุว่า
กุมารานญูเคว สนธิเก นิสีทapeสุ.

คุณบดีเหล่านั้น แม้ทูลวิงวอนขอ
ชีวิตอยู่อย่างนั้น ก็หาอาจได้ไม่. ราชบุรุษ
ทั้งหลาย ก็ให้คุณบดีทั้งหมดถอยกลับไป
คุมເຂາດวัคคุณบดีเหล่านั้น ให้ไปนั่ง
ในที่ใกล้พระราชกุمارทั้งหลาย. ต่อมา

๑๒๓. ราชา หดถีอาทีน อาณยนตุถาย
อาณาเป็นโต อาห
พระราชาเมื่อจะรับสั่งให้ราชนบุตรนำสัตว์
ทั้งหลายมีซ้ำเป็นต้นมา จึงตรัสว่า
๑๒๔. “อุภัยุกรมปี เม หดถี
นาฟ้าคิรี อๆคุคต (วรุณหนุด)
อาเนต ใจ เต ชิบุปี
ญบุลตุถาย ภวิศุสติ.
๑๒๕. “ท่านทั้งหลาย จงรีบไปนำซ้ำ
ของเรามา คือซ้ำของยังกร
ซ้ำนาฟ้าคิรี ซ้ำอๆคุคตะ
(ซ้ำวรุณทันตะ) ซ้ำเหล่านั้น
จกมีเพื่อประโยชน์แก่การบูชาอยู่.
๑๒๖. อสุสรตนมปี เม เกสี
สุรามุข บุณณก วินตกบุจ
อาเนต ใจ เต ชิบุปี
ญบุลตุถาย ภวิศุสติ.
๑๒๗. ท่านทั้งหลาย จงรีบไปนำม้าแก้ว
ของเรามา คือม้าเกสี ม้าสุรามุขะ
ม้าบุณณกะ และม้าวินตกะ
ม้าเหล่านั้น จกมีเพื่อประโยชน์
แก่การบูชาอยู่.
๑๒๘. อุสภานปี เม ยูตปตี
โอนีช นิสกำ ความปตี
เตปี มยุห อาเนต สมมุชา กโรมนุ สรพ
ยชิสุสามิ ททามิ ท่านานิ.
๑๒๙. ท่านทั้งหลาย จงรีบไปนำโคอุสภะ^๒
ของเรา คือโคยูตปติ โคโอนีชะ
โคนิสภะ และโคคัวมปติ ราชนบุรุษ
เหล่านั้น จงต้อนโคทั้งหมด
เข้าเป็นหมู่กัน เรายังบูชาอยู่
เราจะให้ทาน.
๑๓๐. สพพปี ปฏิยาเทဓ
ญบุน ปน อุคคตมุนิ สุริยมุนิ
อาณาเปต จนทกุมาเร
อกิรวมนุต ชิม รตตี.
๑๓๑. อนึง พากท่าน จงเตรียมทุกสิ่ง
ให้พร้อม วันพุธนี้ เมื่อพระอาทิตย์
ขึ้น เรายังบูชาอยู่ เจ้าทั้งหลาย
จงนำเอกสารจันทกุมาเรมา ราชนบุรุษ
ทั้งหลาย จงรื่นรมย์ตลอดราตรีนี้.

๗๙๗. สพพปี อุปภูรเบต
ยณุบัน ปน อุคุคตมหิ สุริยมหิ
วเทศาనิ กุมาเร
ဓอรุช ໂข ปจฉิมา វត්තී"ต.

๗๙๘. เจ้าทั้งหลาย จงตั้งไว้แม้ยัณุทุกสิ่ง
วันพรุ่งนี้ เมื่อพระอาทิตย์ขึ้น เราย
จักบุชาญญ เจ้าทั้งหลายจะไป
ทูลพระกุมารมา ณ บัดนี้ วันนี้
เป็นคืนสุดท้ายแล".

ตตุต สมุห กโโนตุ สพพนติ
น เกวัล เอตุตภเมว օ瓦เสสปี
สพพ ຈตุปุปทคณณบุเจว ปกุชิคณณบุจ
สพพ ຈตุกุก ဂตุวა ရაສී ກโโนตุ.
สพพຈตุกุก ยณุบัน ยชิสุสามิ, ယາຈagan
สมณพุราหมณานณบุจ ທານ ທສ්‍යามී"ต.

บรรดาคำเหล่านี้ คำว่า จงต้อน
โคทั้งหมดเข้าเป็นหมู่กัน ความว่า
ราชบุรุษทำสัตว์ทั้งหมดมีประมาณเท่านี้
ให้เป็นหมวดละ ๔ อย่างเดียวกันหากไม่
แม้สัตว์ทั้งหมดอันเหลือลงมีจำนวนสัตว์
๔ เท่า และจำนวนก ก็จะทำให้เป็น
หมวดละ ๔ แล้วรวมไว้เป็นกอง เราจัก
บุชาญญ อันประกอบด้วยหมวด ๔ แห่ง
สัตว์ทุกชนิด, เราจักให้ทานแก่ยาจ
ทั้งหลาย และสมณะและพระมหาณ
ทั้งหลายด้วย.

สพพปี ปฏิยาเทดาติ เอต มยา
วุตติ օ瓦เสส อุปภูรเบต. อุคุคตมหิติ
อห ปน ยณุบัน อุคุคเต สุริเย เสร
ปาติว ยชิสุสามิ.

คำว่า พากท่านจะเตรียมทุกสิ่งให้พร้อม
ความว่า จงจัดตั้งสิ่งที่เหลืออันแรกล่าว
แล้วนั้น. คำว่า วันพรุ่งนี้ เมื่อพระอาทิตย์
ขึ้น ความว่า ส่วนเราจักบุชาญญ ในวัน
พรุ่งนี้แต่เข้า ในเมื่อพระอาทิตย์อุทัย.

สพพปี อุปภูรเบตติ เสสปี สพพ
ยณุบุปกรณ์ อุปภูรเบตติ อดุโได.

คำว่า เจ้าทั้งหลายจะจัดตั้งไว้ แม้ยัณ
ทุกสิ่ง ความว่า ท่านทั้งหลาย จงตั้ง^๑
เครื่องอุปกรณ์ แก่ยัณ แม้ที่เหลือทั้งหมด.

រណូលី បន មាតាបីតទ្រ
ទន្ទុពិឱ្យ. ឧតស្សន ពេ អមទុកាគ គុងគុវា
មាតុយា ខាងខ្លី “ឃុំឃុំ បុច្ចុពិ
និ បុច្ចុពារា” មារោគុវា យណូលី
យិចិត្តការិម៌”ពិ. សាត “កើ ការេត តាតា”ពិ
ឃុំទេន ឃុំ បុនិតុគា វិរមានា
វិរពេរមានា តាកុងគុវា “សាធុំ កិរ
បុច្ចុពិ ខោវូលិ ពេ យណូលី រិវិស្សិតិ”ពិ
បុច្ចុវិ. ធមតុតាំ បកាសេនិតិ សតុតាគ អាន

សៀវភៅរាជមារណា និងព្រះរាជបីប្រាក
ថ្ងៃសំខាន់សំខាន់ ឬកិច្ចការ ឬការិស់ដឹង
និងអារម្មណៈ និងការពិនិត្យ។ ឯករាជការ និងគេហទំនាក់ទំនង
និងការិស់ដឹង គឺជាវិធីសាខាឌុំផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បី
រកឃុំឃុំ បុច្ចុពិ សាន្តរ ឬកិច្ចការ ឬការិស់ដឹង។ មិន ឬករាជការ
និងគេហទំនាក់ទំនង និងការិស់ដឹង គឺជាចំណាំប្រចាំថ្ងៃ ទៅក្នុងការសំខាន់
សំខាន់ និងការិស់ដឹង។ មិន ឬករាជការ និងគេហទំនាក់ទំនង និងការិស់ដឹង
គឺជាពិធីសាខាឌុំផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បី រកឃុំឃុំ បុច្ចុពិ សាន្តរ ឬកិច្ចការ ឬការិស់ដឹង។
កិច្ចការ ឬការិស់ដឹង គឺជាធិធីសាខាឌុំផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បី
ការអនុវត្តគេហទំនាក់ទំនង និងការិស់ដឹង។ កិច្ចការ ឬការិស់ដឹង គឺជាធិធីសាខាឌុំផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បី
ការអនុវត្តគេហទំនាក់ទំនង និងការិស់ដឹង។ កិច្ចការ ឬការិស់ដឹង គឺជាធិធីសាខាឌុំផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បី

៤៨៨. “ពំ ពំ មាតា ឲវិវ
វិហុងពី តាកតា វិមានពិ
យណូលី កិរ ពេ បុច្ចុ
រិវិស្សិតិ ឈ្មោី បុគ្គេហី”ពិ.

ធមតុ ពំ ពុងពី មិនុតិ ពំ កេរាជានា
វិមានពិតិ ឥតុតិនៅ វស្សុស្សានពិ.

រាជា អាន

៤៨៩. “ព្រះរាជមារណា និងព្រះរងគ
តិចុំមាតុរបាណជាបាណជាបីប្រចាំឆ្នាំ
និងការិស់ដឹង សាន្តរ ឬកិច្ចការ ឬការិស់ដឹង។
និងការិស់ដឹង គឺជាធិធីសាខាឌុំផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បី
ការអនុវត្តគេហទំនាក់ទំនង និងការិស់ដឹង។ កិច្ចការ ឬការិស់ដឹង គឺជាធិធីសាខាឌុំផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បី
ការអនុវត្តគេហទំនាក់ទំនង និងការិស់ដឹង។ កិច្ចការ ឬការិស់ដឹង គឺជាធិធីសាខាឌុំផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បី

បរវត្ថុលាក់សាដី ការិស់ដឹង ឬកិច្ចការ ឬការិស់ដឹង គឺជាធិធីសាខាឌុំផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បី
ការអនុវត្តគេហទំនាក់ទំនង និងការិស់ដឹង។ កិច្ចការ ឬការិស់ដឹង គឺជាធិធីសាខាឌុំផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បី

ព្រះដោយក្រុមពិនិត្យ និងការិស់ដឹង គឺជាធិធីសាខាឌុំផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បី

ៗៗៗ. "សុពិលិម្មា បុត្រិតា ទី
ជុនធស្តី ឈរុណាមានស្តី
បុត្រិទី ឃុលុលំ ឃិចុវាន
សុគិតា សុគុគំ កមិសុសាមី" ទិ.

ຕଡຖ ຈຕຸຕາດີ ຈນທກມາເງ
ຂບວມມາແຍວ ສພເປີ ປຸດູຕາ
ຍບັດຕົກໄຍ ມຍາ ປິຈີຈຕາດີ.

ອຸປ່ນໍມາຕາອານ

๑๐๐. “มา ตໍ່ ປຸຕຸຕ ສທິທເນສີ
ສຸກຕິ ກົງ ໄທີ ປຸຕຸຕຍຸແນນ
ນິຮຍາເນີສີ ມຄຸໂຄ
ເນີສີ ມຄຸໂຄ ນີ ສົກຄານໆ.

๑๐๐๑. ท่านานิ เทพี โภณฑ์กาล
อหีสา สพุพญาตภพยาน
ເອສ ມຄໂດ ສຸກຕິຍາ
ນ ຈ ມຄໂດ ປຸດຕະຍົບແນນາ”ຕີ.

ตตุณ นิรยานเนสติ นิรสุสาทตุเตน
นิรยาน จตุนัน อปายาน เอส
มคโค. โภณฑ์บุปติ ราชาน โคตเตน

๙๙๙. “เมื่อจันทกุมาตต้องถูกฆ่า บุตรแม่ทุกคน หม่อมฉันกีสละ หม่อมฉันบุชาด้วยบุตรทั้งหลายแล้ว จักไปปีสุสคติสวารรค์”.

บรรดาคำเหล่านั้น คำว่า หมื่นจัน
กีฬะ ความว่า เมื่อจันทกุมาภูกาม่า
บุตรแม่ทั้งหมด หมื่นจันกีฬะ เพื่อ
ประไชน์บุชาญญ.

ลำดับนั้น พระราชนารดาจึงตรัส ก้าพระเจ้าอยู่ว่า

๑๐๐. “ลูกเขย เจ้าอย่าเสื่อคำนั้น ช่าว
ที่ว่า ศุศติจะมีเพราะเอาบุตร
บุชาญณ ทางนั้นเป็นทางไป wrink
ทางนั้น ไม่ใช่ทางไปสวาร์ค.

๑๐๐๑. ດູກຮູກໂຄນທັງໝູ ສູາຈະໄ້
ທານ ແລະ ອ່າຍໍໄດ້ເປີຍດເບີຍນສົຕ່ວ
ທັງປວງເລຍ ນີ້ເປັນທາງໄປສູ່ສຸດຕິ
ແລະທາງໄປສູ່ສຸດຕິ ເພຣະເຂົາບຸຕະ
ບຸຫຍ້ມ ພາມີມີມີ".

บรรดาคำเหล่านั้น คำว่า ทางนั้น
เป็นทางไปนรก ความว่า ทางนี้เป็นทาง
ไปนรก คือขอบายภูมิทั้ง ๔ เพราะอยู่ระหว่าง
ไม่มีความพอใจ. คำว่า โภณทัญญา นั้น
พระราชนารดา ตรัสรียกพระราชาโดย

ឧលបតិ សុវណ្ណរុណី ភូរិយធម្ម រួចរាល់
វិវាទុ ធម្ម សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី
ខ្លួនឲ្យបើក បុណ្ណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី
ធម្ម សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី

គិចទ្រ. គាំវា តួចវ៉ាងប៉ែង ដើរកៅ តួចវ៉ាងប៉ែង
ទីកើតមានឡើលេខជាមាតិ. គាំវា ពេរាប់
ខោបុន្ទាយឱ្យ គាមរ៉ា ឱ្យ គិចទ្រ. គាំវា តួចវ៉ាងប៉ែង
សវវគ្គិយមិនម឵ ពេរាប់ ក្នុងបុត្រនៃ និតាការ ឱ្យ គិចទ្រ.

រាជា រាង

ព្រះរាជាព័ត៌មាន ព្រះរាជាគារណ៍រាជា

១០០២. “ខាងក្រុង វគ្គា
មាតិសុំ ឈាមុទ្វុ សុវណ្ណរុណី
បុណ្ណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី
សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី”

១០០២. “គាំទូរសព្ទ តួចវ៉ាងប៉ែង
មិនមែនជាផ្លូវការ ដើរកៅ តួចវ៉ាងប៉ែង
សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី
តួចវ៉ាងប៉ែង តួចវ៉ាងប៉ែង ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ

ធម្ម សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី
ធម្ម សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី

បររាជាគារ តាមឱ្យ គាំទូរសព្ទ តួចវ៉ាងប៉ែង
គាំទូរសព្ទ តួចវ៉ាងប៉ែង មិនមែនជាផ្លូវការ ព្រះរាជា
ក្នុងបុត្រនៃ និតាការ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ
ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ
ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ
ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ
ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ

ធម្ម សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី
ធម្ម សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី ធម្ម សុវណ្ណរុណី

តាមឱ្យ គាំទូរសព្ទ តួចវ៉ាងប៉ែង នឹង ក្រុមរាជក្រឹត
ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ
ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ
ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ
ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ
ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ ឱ្យ គិចទ្រ

๑๐๐๓. “ຕໍ່ ຕໍ່ ປິຕາປີ ອວຈ
ວສວດຕີ ໂອຮໍສ ສກ ປຸດຸຕໍ່
ຍບຸໄລ ກົວ ເຕ ປຸດຸ
ກາວີສູສຕີ ຈຕູ້ທີ ປຸດຸເທີ່”ຕີ.

ຕຕູດ ວສວດຕີຕີ ຕສຸສ ຢບຸໄລ
ນາມ.

ຈາກ ອາຫ

๑๐๐๔. “ສພຸເປີ ມຢຸໍ່ ປຸດຸຕາ ຈຕູຕາ
ຈນຖສມື ອບຸດມານສມື
ປຸດຸເທີ່ ຍບຸລົ່ມ ຍໜີຕວານ
ສຸຄຕີ ສຸຄຳ ຄມືສຸສາມີ”ຕີ.

ອດ ນຳ ປິຕາ ອາຫ

๑๐๐៥. “ມາ ຕໍ່ ປຸດຸ ສຖາທີ່
ສຸຄຕີ ກົວ ໄທີ ປຸດຸຍບຸແບນ
ນິຮຍາເນໂສ ມຄຸໂຄ
ເນໂສ ມຄຸໂຄ ຫີ ສຸຄານໍ.

๑๐๐๖. ທານານີ ແທີ ໂກຄຸຍບຸແບນ
ອໍ໌ສາ ສພຸພກຸດກພູຍານໍ
ເອສ ມຄຸໂຄ ສຸຄຕີຢາ
ນ ຈ ມຄຸໂຄ ປຸດຸຍບຸແບນາ”ຕີ.

๑๐๐๓. “ແມ່ພຣະເຈ້ວສວດຕີ ຜູ້ພຣະວາງປິດາ
ໄດ້ຕັຮສກັບພຣະວາງບຸຕຣ ຜູ້ເປັນ
ໄອຮສຂອງພຣະອົງຄົນໜ້ວ່າ ດູກຮ
ພຣະລູກຮັກ ໄດ້ຢືນວ່າ ລູກຈັກບູ້ຍ້າຍັງ
ດ້ວຍພຣະວາງບຸຕຣທັງ ດ ຫ້ວອ”.

ບຣາດາຄຳແລ່ນັ້ນ ຄໍາວ່າ ວສວດຕີ
ເປັນຫຼືອຂອງພຣະວາງນັ້ນ.

ພຣະວາງຫຼຸດສນອງວ່າ

๑๐๐๔. “ເນື່ອຈັນທກນາວຕ້ອງຢູກມ່າ ແມ້
ບຸຕຣທັງປົງ ຫ້າພຣະອົງຄ ກີສລະ
ຫ້າພຣະອົງຄ ບູ້ຍ້າຍັງດ້ວຍບຸຕຣ
ທັງໝາຍແລ້ວ ຈັກໄປສູສຸຄຕິສວຽກຄໍ”.

ຕ່ອມາພຣະວາງປິດາ ຈຶ່ງຕັຮສກັບ
ພຣະວາງນັ້ນວ່າ

๑๐๐៥. “ລູກເຂົ້າ ເຈົ້າອ່າເຊື້ອຄຳນັ້ນ ພ້າວ
ທີ່ວ່າສຸຄຕິຈະມີ ເພວະເຂາບຸຕຣ
ບູ້ຍ້າຍັງ ທານັ້ນເປັນທາງໄປ່ງາກ
ໄມ້ໃຊ້ທາງໄປສວຽກຄໍ.

๑๐๐๖. ດູກຮັກໂກນທັງໝະ ລູກຈິກໃ້
ທານ ອຢ່າໄດ້ເບີຍດເບີຍສັດວ
ທັງປົງແລ້ຍ ນີ້ເປັນທາງໄປສູສຸຄຕິ
ແລະທາງໄປສູສຸຄຕິ ເພວະເຂາບຸຕຣ
ບູ້ຍ້າຍັງ ມາມີມີ”.

រាជា ខាង

១០០៧. “អាថវិយានំ វឌ្ឍនា
មាតិសត្វ ឈុទុលុជ ឥរិយុណុជ
បុគ្គលិនិ ធមិត្តុវា ឥុទាខិ
សុគិតិ សកុគិ គិមិសុសាមិ”ពី.

ឧត នំ បិតា ខាង

១០០៨. “ທានានិ ហេហិ កូណុទុលុណុ
អីសា សុពុរុរាបុរុយានំ
បុគ្គលិនិវិទិ ចុរំ
វ្យុសំ ធនបុរុជ បារាលី”ពី.

ធមុត បុគ្គលិនិវិទិ បុគ្គលិនិ
វិទិ. វ្យុសំ ធនបុរុជាតិ
សកលាការសិករ្យុរុបុរុជ ពតេសោ ពាំ ពាំ
កូរុរាស្ថុតាំ ធនបុរុជ បារាលី
សកុិសុសិ.

ឧតសុ និ បិតា ឧតុតិនៃ វឌ្ឍនំ
គារបេដ្ឋាំ នាសកុិ. ពិតិ ឈុទុលុក្រុម
ិនុទេសិ “ិមសុសិ ខេត្តកាសុសិ ធនសុសិ
ក្នុង មំ ខេក ិនិសុសិ ិទាតំ មន

ពររាជាពូលសនុងវា

១០០៩. “គោរកិច្ចការពេលលាយ មើលួយ
អមំរុញជុំការដាក់ដោយក្រុមរាជ និង
សិរិយក្រុម នៅលើបុរុយុណុជ ឬបុគ្គលិនិ
ពេលលាយ ឯណែនលិកដីយកនិងលើ
ការបេក្ខជនបុរុយុណុជ”.

ពេតា ពររាជបិតាពរសកប
ពររៀបការណ៍នំវា

១០០៩. “ឲ្យក្រឡុកកូណុពុំឲ្យឲ្យ ឲ្យក្រឡុកនៃ
ការពេលលាយ ឲ្យក្រឡុកនៃ ឲ្យក្រឡុកនៃ
ស៊តុវិថិ ឲ្យក្រឡុកនៃ ឲ្យក្រឡុកនៃ
ពររាជបុរុទិនុមោនលូមនៅ រក្សាទិន
ការសិករ្យិនិនៃ និងបិតាពរសកប”.

បរាជាគារនៃ គោរកិច្ចការពេលលាយ និងបិតាពរសកប
ជូនពររាជបុរុទិនុមោនលូមនៅ ឲ្យក្រឡុកកូណុពុំឲ្យឲ្យ ឲ្យក្រឡុកនៃ
ការពេលលាយ ឲ្យក្រឡុកនៃ ឲ្យក្រឡុកនៃ
ស៊តុវិថិ ឲ្យក្រឡុកនៃ ឲ្យក្រឡុកនៃ
ពររាជការសិករ្យិនិនៃ និងបិតាពរសកប”
គោរកិច្ចការពេលលាយ ឲ្យក្រឡុកនៃ ឲ្យក្រឡុកនៃ
ការសិករ្យិនិនៃ និងបិតាពរសកប”

គោរកិច្ចការពេលលាយ ឲ្យក្រឡុកនៃ ឲ្យក្រឡុកនៃ
ការពេលលាយ ឲ្យក្រឡុកនៃ ឲ្យក្រឡុកនៃ
ស៊តុវិថិ ឲ្យក្រឡុកនៃ ឲ្យក្រឡុកនៃ
ពររាជបិតាពរសកប”

ปีตร์ ย่าจิตว่า เอตุตถก ชน ผู้เดียว ทุกข์เกิดแล้วแก่ชนมีประมาณ
มรณทุกข์トイ มิเจสุสามี"ติ. ໄສ ปีตร้า
สหบี สลุลปุ่นトイ อาห

ผู้เดียว ทุกข์เกิดแล้วแก่ชนมีประมาณ
เท่านี้ เราก็ทูลขอร้องพระบิดาของเรารา
เปลี่ยนชนมีประมาณเท่านี้ ให้พ้นจาก
ทุกข์ คือความตาย". พระกุมาล เมื่อจะ
ทรงเจรจา กับพระบิดา จึงตรัสว่า

๑๐๙. "มา ใน เทว อวิ
ทาเส ใน เทหิ ขณุฑาลสุส
อปี นิคฟพนธากาปี
หดุติ อสุเส ฯ ป่าเลม.

๑๐๙. "ขอเดชะ ขอพระองค์อย่าทรงม่า^๑
ข้าพระองค์ทั้งหลายเสียเลย โปรด
พระราชทานข้าพระองค์ทั้งหลาย
ให้เป็นท้าส ของขันทาลปุโรหิต
เดิด พระเจ้าข้า ถึงแม้ข้าพระองค์
ทั้งหลาย ถูกจงจำด้วยโซ่ใหญ่
ก็จะเลี้ยงช้าง และม้าทั้งหลาย
ให้เข้า.

๑๑๐. มา ใน เทว อวิ
ทาเส ใน เทหิ ขณุฑาลสุส
อปี นิคฟพนธากาปี
หดุติอภานานิ อุซุเมม.

๑๑๐. ขอเดชะ อย่าได้ทรงม่าข้าพระองค์
ทั้งหลายเสียเลย โปรดพระราช-
ทานข้าพระองค์ทั้งหลาย ให้เป็น^๒
ท้าส ของขันทาลปุโรหิตเดิด
พระเจ้าข้า ถึงแม้ข้าพระองค์
ทั้งหลาย ถูกจงจำด้วยโซ่ใหญ่.
ก็จะขันมูลช้างให้เข้า.

๑๑๑. มา ใน เทว อวิ
ทาเส ใน เทหิ ขณุฑาลสุส

๑๑๑. ขอเดชะ อย่าได้ทรงม่าข้าพระองค์
ทั้งหลายเสียเลย โปรดพระราช-
ทานข้าพระองค์ทั้งหลาย ให้เป็น^๓
ท้าส ของขันทาลปุโรหิตเดิด
พระเจ้าข้า ถึงแม้ข้าพระองค์

អបី និគិដុនុវកាបី
ឧសុខកណ្តាល ឬ ឧូមេម.

ព័ត៌មាន ត្រូវទៅក្នុងតាមដឹង
ក្នុងខ្លួនម្នាក់ដោយខ្សោយ.

១០១២. មា និ ពេ ខាតិ
ពាស់ និ ហ៊ិ ធនុធមាលសុស
ឃុស ឲ្យុតិ ធមា ការា
អបី រ្វូចា បុរិបាយិតា
វិកុធខាងិយំ ទិនុសាមា"ធិ.

១០១២. ឱ្យទេឡើ ឬថា ពេររងគំ
ព័ត៌មាន ត្រូវលើលើ ប្រុទពរាជ-
ធមាលប្រុងគំព័ត៌មាន ឲ្យបើន
ពាស ឯងធនុធមាលបុរិហិតតាម
កិមិរបប្រសិទ្ធភិត ពររោះខ្ញា
តិំម៉ោងប្រុងគំព័ត៌មាន ត្រូវ
ឱ្យបានឲ្យបានរោះខ្ញា ក្នុង
ពេរវិភាគខាងក្រោមឲ្យិវិត".

៣៨៧ និគិដុនុវកាបីពី អបី នាម
មំ មានិគិដុនុវកាបី ឬ ធនុធមាល
ឃុស ឲ្យុតិ ធមា ការាធិ សេជិ
ធនុធមាលសុស ពាតុការាសិ, តសុសិ
និ ពាស់ កុធតា ហ៊ិ, កិនុសាមសុស
ពាសកមុនុតិ រាទិ.

បរាជាគារលោន័ណ៍ គារោ នឹងម៉ោ
ងប្រុងគំព័ត៌មាន ត្រូវទៅក្នុងតាមដឹង
គារោ នឹងម៉ោងប្រុងគំព័ត៌មាន ឲ្យបើន
ត្រូវទៅក្នុងតាមដឹង. តាមគារោ គារោ
កិមិរបប្រសិទ្ធភិត ពររោះខ្ញា ឱ្យបាន
ពររោះខ្ញា រាបុទិតិវា ម៉ោត្រូវគារោ
ប្រុងគំព័ត៌មាន ត្រូវលើលើ ប្រុទពរាជ-
ធមាល រាបុទិតិវា ឲ្យបើនពាស រាបុទិតិ
ធនុធមាលបុរិហិតន័ំ. ឱ្យប្រុងគំព័ត៌មាន
ជាករាប់ការរាយនៅក្នុងពាស រាបុទិតិ
ធនុធមាលបុរិហិតន័ំ.

អបី រ្វូចាតិ សេ ធម្មាកំ កិដិ
ទិនិ ធម្មិ, រ្វូចិ និ បុរិបាយិ

តាមគារោ នឹងម៉ោ...ត្រូវឱ្យបាន ឲ្យបាន
រោះខ្ញា តាមដឹង ឱ្យបាន ឲ្យបាន ឲ្យបាន
រោះខ្ញា តាមដឹង ឱ្យបាន ឲ្យបាន ឲ្យបាន

อปี นาม จภูษา ปปพารชิตา กปณา
วิย กปปล คเหตุว่า ภิกขชาจริย
จริสุสาม, มา ใน เทว อวธิ, เทห
ใน ชีวิตนุติ วิจปติ.

ข้าพระองค์ทั้งหลายมีอยู่ไหร่. พระองค์จะ^{ทรงขับไล่}ข้าพระองค์ทั้งหลายจากแคว้น
ถึงแม้ข้าพระองค์ทั้งหลาย ถูกขับไล่จาก
แคว้นแล้ว ก็จักถือกระเบื้อง เที่ยว
ภิกขชาจารเดี้ยงซีพ ประดุจคนกำพร้า ฉบับนั้น
ข้าแต่สมมติเทพ ขอพระองค์อย่าทรงฟ้า
ข้าพระองค์ทั้งหลายเลย โปรดประทาน
ชีวิต แก่ข้าพระองค์ทั้งหลายเด็ด.

ดสุส ตั่ม นานบุปการ์ วิลาป
สุตุว่า ราชาก หมายผลัน ปตุโต วิย
อสสุบุณเนหิ เนตุเหหิ “น เม ใจ
บุตุเต มารेतุ ลจุฑติ, น มมตุโถ^{เทวโลเกนา”}ติ สพเพ เต โนเจตุ
อาห

พระราชได้ทรงฟังคำพร้ำเพ้อ มี
ประการต่าง ๆ นั้น ของพระราชนุมาต
นั้นแล้ว รำคาญว่าทรงถึงการแต่ไปแห่ง^{พระฤทธิ์} มีพระเนตรเต็มด้วยอัสสุชล
ทรงประกาศว่า “ครอ ฯ จักนำสูกรเราไม่ได้
เราไม่ต้องการเทวโลก” เพื่อจะทรงให้ปล่อย
คนทั้งหมดเหล่านั้น จึงตรัส(พระคชา)ว่า

๑๐๑๓. “ทุกข์ ใจ เม ชนยิดุต
วิลปนุต้า ชีวิตสุส gamma หิ
มุบุจถานิ ถุมาเร
อลปี เม ใหตุ บุตุตยบุณเยนา”ติ.

เต รวม กลั่น ศุตุว่า ราชบุตุเต
อาทิ กตุว่า สพพนุต ปกุชิปริโยสาน
ปานคณ วิสชุเชส. ขณะท่าโลปี

๑๐๑๓. “เจ้าทั้งหลายพร้ำเพ้ออยู่ เพราะ
รักชีวิต ยังทุกข์ให้เกิดแก่เรา
นักแล ท่านทั้งหลายคงปล่อย
พระกุมาธั้งหลายไปบัดนี้ เวลา
ขอพอที ด้วยเขานบุตรบุญชัยัญ”.

ราชบุรุษทั้งหลายเหล่านั้น ครั้น
ได้ฟังพระดำรัสของพระราชนุมาตแล้ว ก็
ปล่อยสัตว์ที่รวมไว้เป็นหมู่นั้น ทั้งสิ้น
เริ่มต้นแต่พระราชนบุตรทั้งหลายจนถึงหมู่
นกเป็นที่สุด. ฝ่ายร่วมทางลับไว้ให้ต

ຍណຸບາວາງູ ກມໍມຳ ສ້ວນທະນີ. ອັນ ນຶ່ງ
ເອົກ ປຸ່ຽນໄສ “ອເຮ ທຸງຈີ ຂັດ້າທະລາດ
ຮັບບາ ປຸ່ຽນທີ່ຕິໂນ ວິສະໜູ້ມືຕາ, ຕຸກໍວ
ອຸດຸຕິນີ້ ປຸ່ຽນທາເງ ມາເຮັດວາ ເຕັ້ນ
ຄລິລິທີເຕັນ ຍັນຍັນ ພົມສູ່ສື່”ຕີ ອານ.
ໄສ “ກີ ນາມເມົດ ຮັບບາ ກຕນຸ”ຕີ
ກົບປຸ່ງຈານອົກຸດີ ວິຍ ອວຕຸກຮູນໄຕ
ຊູ້ງົງຈາຍ ຕຸກີໃຕ ຟາວິຫຼວາ ເວເຄນາຄນຸ້ວາ
ອານ

១០១៤. “បុរិយាយ ឱ្យតិ មេ វុទ្ធពី
កុករំ ទរវិសម្បាង ខេតែ
នៅ នឹង អូរកុម្ភសុ យណុលសុ
កសមា កវិតិ វិកញ៉ា.

၁၀၈. ဆုဖေ သုန္တိ ရှင်
ယ ယုန္တိ ယပါ ဇာ ယာပေါ်
ယ ဂျိ အနုမြေသု

ତଦିଣ ପୁରୁଷୋ ହୋଲି ମେ କୃତ୍ତିତି
ନନ ମୟା ତବ୍ ପପପେବ କୃତ୍ତି

กำลังจัดแข่งการงานอยู่ ในหมู่ยัญ.
ครั้งนั้น บุรุษคนหนึ่งกล่าวว่า “เขย়
ขันทหลาดคนชั่ว ráy พระราชาทรงปล่อย
พระราชบุตรและพระราชธิดาแล้ว เจ้าจง
ฝ่าลูกและเมียของเจ้าเอง แล้วเขามีเดียว
คงของคนเหล่านั้น มาบุญชัยยัญได”.
ขันทหลาดปูโนหิตันคิดว่า “นี่พระราช
ทรงทำเหตุนี้ซื่อจะไรหนอ” ลูกเขี้ยวเป็น
แล่นมาด้วยกำลังเร็วประดุจไฟประลัยก้าบไป
ลูกสามารถไม่มีโลก กล่าวทูลพระราชว่า

១០១៤. “ខ្សាងរវៀនកិត្តិថ្មីរវៀនកិត្តិវិវេជ្ជា
និកាលកំណែពើរវៀនកិត្តិ ការបុគ្គលិក ស្ថិតិយក
នឹង ធានាដីយក ឃើញនិតិ ផែនយក
បច្ចុប្បន្ន ពរវៀនកិត្តិទំនាក់ទំនង
ដីខ្សាងរវៀនកិត្តិ តរាជពេទិយម វិវេជ្ជា
ឱ្យការិយាល័យ ពេរាបេទិវិវេជ្ជា

บรรดาคำเหล่านั้น คำว่า ข้า-
พระองค์ได้ทูลพระองค์ไว้แล้วในกาลก่อน
เที่ยว ความว่า พระองค์จึงนำพระองค์

“ตุ่มหានทิเสน ภีรุกษาติเกน น សกกา ยณุฉบ ยชิตุ, ยณุฉบยชน นาม เอต ทุกกริ ทุกวิสมภavn”ติ, อถ ใน อิทานิ อุปกูขตสุส ยณุฉบสุส วิก夷ป กโวสี. วิกขมภvnติปี ป้าโจ, ปฏิเสธนติ อตุโถ. มหาราช กสุมา เอว กโวสี ยดตุตกา หิ ยณุฉบ ยชนติ วา ยขาเปนติ วา อนุโมทนติ วา สพุเพ สุคติเม瓦 วชนตี”ติ ทสุเสสี.

๒๐๑๖. “อถ กิสส ฯ ใน ปุพุเพ
ใสศตุถานิ พุราหมเน อาวajeต
อถ ใน อการณสุมา
ยณุฉบตุถาย เทว มาเตสี.

ได้ทูลไวในกาลก่อนแล้ว มิใช่หรือว่า “บุคคลผู้เช่นกับพระองค์ เป็นผู้ขลาด ไม่อาจจะบูชาอยู่ได้, ซึ่งว่าการบูชาอยู่ นี้ทำได้ยาก ให้สำเร็จได้แสนยาก” ดังนี้, เมื่อเป็นเช่นนั้น บัดนี้ พระองค์ทรงกระทำ ยัง ที่ข้าพระองค์ตระเตรียมแล้วให้ชัด กระจาย. บาลีว่า “มยัญกมี. อธิบายว่า ห้ามยัญ. ขันฑาลปุโหรหทุลชีแจงว่า ข้าแต่เมหาราชเจ้า พระองค์ทรงกระทำ อย่างนี้เพราเหตุไร ด้วยว่าชนทั้งหลาย มีประมาณเท่าใด บูชาอยู่เอง ให้ผู้อื่น บูชาอยู่ หรืออนุโมทนายัญที่เขานบูชาอยู่ ชนทั้งหมด มีประมาณเท่านั้น ย่อมถึง สุคติอย่างเดียว.

พระราชนั้น เป็นผู้มีเดฆา ทรง ยึดเอาคำของขันฑาลพราหมณซึ่งเป็น ไปในอำนาจของความโกรธ สำคัญว่า เป็นธรรม รับส่งให้ราชบุรุษไปจับกุม พระราชนบุตรทั้งหลายมาอีก. แต่นั้น พระจันทกุمار เมื่อจะยังพระบิดา ให้ทรงรู้เหตุการณ์ จึงทูลว่า

๑๐๑๖. “ขอเดชะ เหตุไร ในกาลก่อน
พระองค์ จึงรับส่งให้พราหมณ
กล่าวคำสาสตี แก่ข้าพระบาท
ทั้งหลาย มาบัดนี้ จักให้ฟ่า

๑๐๑๖. “ขอเดชะ เหตุไร ในกาลก่อน
พระองค์ จึงรับส่งให้พราหมณ
กล่าวคำสาสตี แก่ข้าพระบาท
ทั้งหลาย มาบัดนี้ จักให้ฟ่า

ខ្សោយបាបាទង្ហាយ ដើម្បីតួនាទី
បុជាយ៉ាង ឬយោងអេតុមិ។

១០១៧. បុរិយាគ និង ការកាល
ន នេតិ ន មាត់សិ
កម្មុម្មាត ឬពុណបុរិយាគ
ឯកសារ តាត ឈុរាបាម.

១០១៨. ខ្សោយបាបាទង្ហាយ ដើម្បីតួនាទី
នៃវេលានៅក្នុងពីរ គឺជាបុរិយាគ
និងកម្មុម្មាត ឬពុណបុរិយាគ
ឯកសារ តាត ឈុរាបាម ដើម្បីតួនាទី
បុជាយ៉ាង ឬយោងអេតុមិ។

១០១៩. ធម្មិកទេ អសុសកទេ
សនុញ្ញូ បសុស និង កម្មុម្មាត
ឯកសារ ឬពុណបុរិយាគ
ឯកសារ តាត ឈុរាបាម.

១០១៩. ខ្សោយបាបាទង្ហាយ ដើម្បីតួនាទី
នៃវេលានៅក្នុងពីរ គឺជាបុរិយាគ
និងកម្មុម្មាត ឬពុណបុរិយាគ
ឯកសារ តាត ឈុរាបាម ដើម្បីតួនាទី
បុជាយ៉ាង ឬយោងអេតុមិ។

១០២០. បុរិយាគ ឬ កុបុរិយាគ
ឬកុរិយាគ ឬ កុរិយាគ ឬ កុរិយាគ
ឯកសារ តាត ឈុរាបាម.

១០២០. ខ្សោយបាបាទង្ហាយ ដើម្បីតួនាទី
នៃវេលានៅក្នុងពីរ គឺជាបុរិយាគ
និងកម្មុម្មាត ឬពុណបុរិយាគ
ឯកសារ តាត ឈុរាបាម ដើម្បីតួនាទី
បុជាយ៉ាង ឬយោងអេតុមិ។

๑๐๒๐. ยากาจิ ສกุณิกาย
วสนุติ ติณมราณิ ภดุวน
ตาสัมปี ปิยา บุตุดา
อถ โน ตุ่ว เทว 祚เตสี.

๑๐๒๑. มา ขุวสุส สฤทธิเสส
น ม ขณุพหานโล 祚เตยุย
ມມѹหີ ໄສ 祚เตດුວන
ອນນຸດຈາ ຕມູປີ ເທວ ຊາເຕຍຸ.

๑๐๒๒. คามวร นิคมวร ทพนຸตີ
ໄກປັບສຸສ ມຫາຮາຊ
ອດຄຸປິປຸ່ທິກາປີ
ກຸເລ ກຸເລ ເທເ ກຸບຸໜຸດີ.

๑๐๒๓. ເຕສົມປີ ຕາທິສານ
ອົງຈຸນຸຕີ ທຸພົກິຕຸ ມຫາຮາຊ
ເຢກຸຍຸເຍັນ ຫ ເອເຕ
ອກຕະບຸບຸໃນ ພຸຮານຸມນາ ເທວ.

๑๐๒๔. มา ໃນ ເທວ ອວີ
ຫາເສ ໃນ ເທີ ຂັນຫາລສຸສ

๑๐๒๐. ຂອເດຍະ ແມ່ນກທັງໝາຍ ພວກໄດ
ພວກນຶ່ງ ຄຣັນທຳຮັງແລ້ວ ຍ່ອມອູ່
ລູກ ເປັນທີ່ຮັກຂອງແມ່ນກເຫັນນັ້ນ
ກົອງໝ່ວມດ້ວຍ ສ່ວນພະວອງຄີໄດ
ຕຽບສຳໃຫ້ໜ່າ ຂ້າພະບາຫ
ທັງໝາຍ ເພຣະເຫຼື່ໄວ.

๑๐๒๑. ຂອເດຍະ ພະວອງຄົຍ່າທຽງເຈື້ອ
ໜັນຫາລປຸໂຮັດເລຍ ຜັນຫາລະ
ໄຟຟັງສ່າຂ້າພະບາຫ ເພຣະວ່າ
ເຂົາມ່າຂ້າພະບາຫແລ້ວ ກົຈະຟຶ່ງ
ສ່າແມ້ພະວອງຄົ ໃນລຳດັບຕ່ອໄປ.

๑๐๒๒. ຂ້າແຕ່ມ່າຮາຊເຈົ້າ ພຣະຫ່າ
ທັງໝາຍ ຍ່ອມພຣະຫ່າທານບ້ານ
ອັນປະເສົງສູ ນິກົມອັນປະເສົງສູ
ແມ່ໂກກທິ່ວພົງ ແກ່ພຣາມໂນໜັ້ນ
ອົ່ງ ພວກພຣາມໂນໜັ້ນແລ້ານັ້ນ
ແມ່ໄດ້ຂ້າວອັນເລີຕ ໃນຕະກູລ
ບຣິໂນກ ໃນເວືອນຕະກູລ.

๑๐๒๓. ພວກເຂົ້າຍັງປ່ຽນາປະຖະຮ້າຍ
ຕ່ອຜູ້ໃຫ້ການໜ້າເຫັນພະວອງຄົນໜັ້ນອັກ
ເພຣະພຣາມໂນໜັ້ນແລ້ານັ້ນໂດຍມາກ
ເປັນຜູ້ໄມ້ວຸດຸນ ອັນຄົນອື່ນທຳແລ້ວ
ແກ່ຕົນ.

๑๐๒๔. ຂອເດຍະ ພະວອງຄົຍ່າໄດ້ທຽງສ່າ
ຂ້າພະບາຫທັງໝາຍເສີຍເລຍ ໂປຣດ

ឧបិ និគិដុនុកាបិ
អទុវិ អសុស ឬ បាលេម.

ព្ររាជាពាហ័ណ្ឌបាបាទំងលាយ
ដើម្បីបើកបានខ្លួនឯងបុរិយិត
តិច តើងមេខ្លាបាបាទំងលាយ
រូករាងជាតុវិធីនៅឯណ៍ កីឡាកែវិក
ខ្លាំងនិងម៉ាដីខោ.

១០២៥. មា និ ពេ អវិ
ពាស និ ហេនិ ឈុនុកាលសុស
ឧបិ និគិដុនុកាបិ
អទុវិការណានិ អូរុមេម.

១០២៥. ខោដេរាជ ព្ររងគឺយោបាយដើម្បីរង់
ខ្លាបាបាទំងលាយដើម្បីរង់ ព្ររាជាពាហ័ណ្ឌបាបាទំងលាយ
ដើម្បីបើកបានខ្លួនឯងបុរិយិត
តិច តើងមេខ្លាបាបាទំងលាយ
រូករាងជាតុវិធីនៅឯណ៍ កីឡាកែវិក
មូលខ្លាំងដីខោ.

១០២៦. មា និ ពេ អវិ
ពាស និ ហេនិ ឈុនុកាលសុស
ឧបិ និគិដុនុកាបិ
អសុសការណានិ អូរុមេម.

១០២៦. ខោដេរាជ ព្ររងគឺយោបាយដើម្បីរង់
ខ្លាបាបាទំងលាយដើម្បីរង់ ព្ររាជាពាហ័ណ្ឌបាបាទំងលាយ
ដើម្បីបើកបានខ្លួនឯងបុរិយិត
តិច តើងមេខ្លាបាបាទំងលាយ
រូករាងជាតុវិធីនៅឯណ៍ កីឡាកែវិក
មូលខ្លាំងនិងម៉ាដីខោ.

១០២៧. មា និ ពេ អវិ
ពាស និ ហេនិ ឈុនុកាលសុស
ឃុស ឈុនុតិ ពោ ការាមា
ឧបិ វ្វុសា បុរិយិតា
កិកុខាងវិរិយំ ទិន្នន័យា"ពិ.

១០២៧. ខោដេរាជ ព្ររងគឺយោបាយដើម្បីរង់
ខ្លាបាបាទំងលាយដើម្បីរង់ ព្ររាជាពាហ័ណ្ឌបាបាទំងលាយ
ដើម្បីបើកបានខ្លួនឯងបុរិយិត
តាមទំនើមព្ររាជប្រជែងគិត តើង
មេខ្លាបាបាទំងលាយ ឱ្យរូក
ឱ្យបានឱ្យរូករាងដោយកែវិក កីឡាកែវិក
ពីរូករាងទៅក្នុងការបានឱ្យរូករាងដោយកែវិក".

ตตด บุพเพดิ ตตาต ยทิ อห์
มาเรตพิพ, อถ อกสุมา ออมหาก
ญาติชิน บุพเพ มม. ชาติกาเล
พุราหมณ เสศดุจาน อาวajeสี. ตทา
กิริ ขณุห้าโล จ มม ลกุชณา尼
อุป kra เตุว่า “อิมสุส กุมาრสุส น
โภจิ อันตุราโย ภวิสุสติ, ตตุหาก
อจุจเยน ราชช กาเรสุสติ”ติ อาห.
อิจุจสุส บุริเมน ปจุชิม น สเมติ,
มุสavaที เอส. อถ ใน เอตสุส วจน
คเหตุว่า อาการสุมา นิกุการณายea
ยญุณตุถาย เทว มาเตสี. มา อเมุห
มาเตสี. อย หิ มยิ เอกสุมี เวเรน
มหาชน มหาตุกามิ, สาธุก ลกุชณา
นรินุหาติ.

บรรดาคำเหล่านี้ คำว่า ในการ
ก่อน ความว่า ข้าแต่พระราชนิพิดา
ถ้าข้าพระองค์เป็นบุตรอันพระองค์พึงจะ,
ก็พระเจตุไว ในการก่อน ในเวลา
ข้าพระองค์เกิดแล้ว ชนผู้เป็นญาติของ
ข้าพระองค์ทั้งหลาย จึงได้ให้พระนามณ์
ทั้งหลายกล่าวคำสาสวัสดิมงคล. ได้สัตบ
มาว่า ในการนี้ ขันฑาหลวงพระนามณ์เอง
ได้ตัวจตุราลักษณะของข้าพระองค์แล้ว
ได้ทำนายว่า “อันตรายอย่างใดอย่างหนึ่ง
จักไม่มีแก่พระราชนิพิดา พระราชนิพิดา
นี้ จักรองราชสมบดี โดยกาลล่วง
ไปแห่งพระองค์” ดังนี้. คำหลังของ
ขันฑาหลวงพระนามณ์ ไม่สมกับคำต้น
ด้วยประการชนนี้ พระนามณ์นี้ มีปกติ
พุดเท็จ. ก็แต่พระองค์ ยังยืดถือคำขอ
พระนามณ์นี้ จักจากข้าพระองค์ทั้งหลาย
บุชาญ โดยไม่มีเหตุ คือนาเหตุว่าได้
เที่ยว. ขอพระองค์อย่าทรงมาข้าพระองค์
ทั้งหลายเลย. ก็พระนามณ์นี้ เป็นผู้ได้ร
จะฝ่ามานาชน ด้วยมีเรื่องในข้าพระองค์
คนเดียว ข้าแต่พระจอมราชนิพิดาของพระองค์
จงทรงกำหนดให้ดี.

บุพเพ โนติ มหาราช สเจ อเมุห
มาเรตุกามิ บุพเพ ใน ท נהรากาเลyea
กสุมา สย วา น หนเนสี, น

คำว่า เมื่อก่อน... ข้าพระบาท... ความว่า
ข้าแต่มหาราช ถ้าพระองค์ครัวจะฝ่า
ข้าพระองค์ทั้งหลาย เพราเจตุไว ในการ

ອມູເບທີ ວາ ມາຕາເປສີ. ອີທານີ ປັນ ມຍໍ ທ່າວາ ຕຽບາ, ປສມວເຍ ຈິຕາ ປຸດຕົກທີ່ຕ້າຫີ ສໍວ່າທຸມາມ, ເກວໍ ຖຸດາ ດວ ອຸກສກາວ ກີ ກາຣນາ ພະນຸມາມາດີ.

**ປສສ ໂນດີ ອມເນົ້າ ຈຕຸຕາໂຮປີ
ກາຕີເກ ປສສ.**

ຢຸ່າມມາແນຕີ ປຸຈຸດຸດືການໆ ນຄວ
ປົງວາເຮົດວາ ຈິຕກາເລ ອມນາທີເສ
ປຸດຕົ ເທີ ສທຸກ໌ ຢຸ່າມມາແນ ປສສ.
ອປຸດຕົກ ທີ ຮາຊາໂນ ອນາດາ ນາມ
ໂທນຸຕີ.

ມາທີສາຕີ ອມນາທີສາ ປຸດຸຕາ ສູວາ
ພລປຸປຸດຸຕາ ນ ຍັນບຸດຸຕາຍ ມາເວຕພູພາ
ໂທນຸຕີ. ນີໂຍເຫຼຸນຕີ ເຕສ ປຸຈາມີດຸຕານໍ
ຄຄຸນຫຸດາຍ ນີໂຍເຫຼຸນຕີ. ຂດ ໂນດີ
ຂດ ອມເນົ້າ.

ກ່ອນ ໃນເວລາຂໍພະວົງຄົກທັງໝາຍ ຍັງເຢາວ
ພະວົງຄົງໃໝ່ທ່ຽງໜ່າເອງ ຩ້ວຍໜ່າຍ ອືນ
ໃໝ່ໜ່າພະວົງຄົກທັງໝາຍເລົາ. ແຕ່ບັດນີ້
ພວກຂໍພະວົງຄົກແຕກວຸນ ເປັນໜຸ່ມ ຕັ້ງອູ່
ໃນປູ້ມວຍ ເຈີນດ້ວຍບຸດຮົດທັງໝາຍ
ເປັນອູ່ອ່ຍ່າງນີ້ ໄນເປັນຜູ້ປະຖຸໜ້ວຍ
ຕ່ອພະວົງຄົກ ຈັກຄຸກພະວົງຄົກໜ່າເພວະ
ເຫດໄວ.

**ກໍາວ່າ ຂອພະວົງຄົກຈົງທອດພະນັດຕົ
ຂໍພະບາຫທັງໝາຍ ໄດ້ແກ່ ຂອພະວົງຄົກ
ຈົງທອດພະນັດຕົ ຂໍພະວົງຄົກພື້ນຂອງທັງ
៥ ດົນ ເດີ.**

ກໍາວ່າ ກຳລັງບົບ ໄດ້ແກ່ ໃນເວລາທີ່ສັດຖຸ
ທັງໝາຍ ຕັ້ງລ້ອມພະວົນຄວ້າໄວ ຂອພະວົງຄົກ
ຈົງທອດພະນັດຕົພະຈະບຸດຮົດທັງໝາຍ
ຜູ້ເຂັ້ນກັບຂໍພະວົງຄົກວົບອູ່ກັບພວກຂໍ້ສົກ
ເຫດຳນັ້ນ. ກົງພະຈະທັງໝາຍຜູ້ໄວ
ພະຈະບຸດຮົດ ຢ່ອມເປັນຜູ້ຂໍ້ວ່າໄມ້ມີທີ່ພຶ່ງ.

ກໍາວ່າ ເຂັ້ນກັບຂໍພະບາຫ ໄດ້ແກ່
ພະຈະບຸດຮົດທັງໝາຍຜູ້ເຂັ້ນກັບຂໍພະວົງຄົກ
ເປັນຜູ້ກໍລ້າຫາຍ ລຶ່ງພວ້ມດ້ວຍກຳລັງ ຢ່ອມ
ເປັນຜູ້ອັນພະວົງຄົກໄມ້ພຶ່ງໜ່າເພື່ອນູ້ຫາຍ້ນ.
ກໍາວ່າ ຢ່ອມໃຊ້ ໄດ້ແກ່ ພະວົງຄົກຢ່ອມໃຊ້
ເພື່ອປະໂຍຈົນ ໃນກາຣຈັບປັຈຈາມີຕົ
ເຫດຳນັ້ນ. ກໍາວ່າ ແຕ່ຂໍພະບາຫທັງໝາຍ
ຄືອັກວ່າພະວົງຄົກ ຈັກໜ່າພວກຂໍພະວົງຄົກ.

อาการณสมາติ อาการเณ. อภูมินติ ออนไลกาเสเยว. กสุมา ตาต หណุบามาติ อตุโถ. มา ขวัญสุ ษทุทเนสติ มหาราช ม ขณุพนาโล น ฆาตเย มา ตสุสปี ษทุทเหยญาสี.

ไนคปีสุสติ ไนคปี อสุส พุราหมณสุส ราชานิ เทนติ. อคุคปีณุพิกาปีติ อเกเต อคุโคทก อคุคปีณุ ลgnutu อคุคปีณุพิกาปี โนนติ. เทสปีติ เ yeast กุเล ภุณุชนติ. เตสปี เอวูปานิ ปีณุพทายกาน ทุพกิตติ อิจฉนติ.

ราชา ภุณารสุส วิลาปี ศุตัว
อาห

๑๐๒๘. “ทุกข ใจ เม ชนยิดุต
วิลปนุต้า ชีวิตสุส กามา นิ
มุณุชาทานิ ภุณาร
อุลปี เม ใหติ บุตุตยณุบนา”ติ.

คำว่า โดยมีใช่เหตุ คือโดยไม่ใช่กรณี. คำว่า ในที่มีใช่ที่ คือในโอกาสไม่ควร นั้นเอง. อธิบายว่า ข้าแต่พระราชนบิดา เพาะะเหตุไว พระองค์จึงทรงฝ่าข้า-พระองค์เล่า. คำว่า พระองค์อย่าทรง เชื่อขันพาหลปุโรหิตเลย ความว่า ข้าแต่มหาราชเจ้า พระองค์อย่าทรงเชื่อ แม้ขันพาหลพราหมณนั้นว่า ขันพาหล-พราหมณ ไม่พึงฝ่าข้าพระองค์.

คำว่า แม่ไภคทรพยแก่พราหมณนั้น ความว่า พระราชาทั้งหลาย ย่อม พระราชนาน แม่ไภคทรพยแก่พราหมณ นั้น. คำว่า แม่ได้ก้อนข้าวอันเลิศ ความว่า ก็แต่ว่าพราหมณเหล่านั้น เมื่อได้น้ำอันเลิศ และก้อนข้าวอันเลิศ จึงเป็นผู้มีก้อนข้าวอันเลิศ. คำว่า นั้นอีก ความว่า เข้าบริไภคในตรະกุลของชน เหล่าใด เข้ายังปราภรณจะประทุษร้าย แม้ชนเหล่านั้น ผู้ให้ก้อนข้าวเห็นปานี้.

พระราชา ทรงสดับคำพรรำเพ้อ ของพระภูมาร จึงตรัสว่า

๑๐๒๘. “เจ้าทั้งหลาย พรรำเพ้ออยู่ เพาะ
รักชีวิต ย่อมก่อทุกขให้เกิด
แก่เรานักแล จงปล่อยพระภูมาร
ไป ณ บัดนี้ เรายขอพอกีด้วยการ
เข้าบุตற្យชาญถู”.

ធម្មទាហ៍លេ អាកនុបុរាណ បុនបិ ខាង
១០៤៨. “បុរុយេ ឬសិ មេ វុតុធិ
ឱកការា ទុរាជសម្បារំ តែចំ
ភន ឯក ឧបកុធទស្ស យបុលស្ស
កស្មា កនិតិ វិកុខ៊ាំ.

១០៣០. សុពុរ វង្វុដី សុគិតី
យេ យង្វុដី យេបិ ខោ យោបេង្វុដី
យេ វាបិ ឧនុមិនុដី
យង្វុតានំ កៅិតំ មហាយុលុបនុ”ពិ.

កែវ វុតុវាណ បុន ពេ គុណុហាបេសិ.

ភនស្ស ឧនុនយនុតំ កុមារិ ខាង

១០៣១. “យិ កិរ យិចិតុវាណ បុតុទេហិ
ថោលិកំ ិតិ ីតា យុនុដី
ពុរាមុនិន តាន យិចុ
បុតុបិ យិចិតិសិ រាយ.

ធម្មទាហាលបុរិខិត មាករាបុប្បនឹកវា

១០៤៨. “ខ្សាបរគុងគេ ីតុលបរគុងគេ ីតុល
ឯកាលរីនុនិយោក ការុប្បាយុរិ
ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល
ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល

១០៣០. ធម្មោ ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល
ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល
ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល
ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល
ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល

ពររាជា គុណិនិ ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល
ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល
ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល

តំបែង ពររោនកម្មារបៀវតាម
ករនៃតំបែងកម្មារបៀវតាមករនៃតំបែង
តំបែង ពររោនកម្មារបៀវតាមករនៃតំបែង

១០៣១. “ខ្សាផេពររាជា ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល
ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល
ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល
ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល ីតុល

๑๐๓๒. ยทิ กิริ ยชีตุวा ปุตุเตหิ
เทวโลกำ อิโต จุต้า ยนุติ
ເອເສວ ຂົນທາຫາໄລ
ຍ້າດຸ ສເກທີ ປຸດຸເຕີ.

๑๐๓๓. ເຂວ່າ ຊານໍ ເຈ ຂົນທາຫາໄລ
ກີ ປຸດຸເຕັ ນ ມາເຕີສີ
ສພຸພຸຈ ບາຕີໜຳນໍ
ອຕຸຕານບຸຈ ນ ມາເຕີສີ.

๑๐๓๔. ສພຸເພ ວ້ານຸຕິ ນີວິຍໍ
ເຢ ຍ້ານຸຕິ ເຢປີ ເຈວ ຍ້າປັນຕິ
ເຢ ຈາປີ ອນຸມິກນຸຕິ
ຍ້ານຸຕານໍ ເຄທີສ ມະຍຸນຸລົ່ມ.

๑๐๓๕. ສເຈ ທີ ສີ ສຸກຸມຕີ ໂຍ ພනຕີ
ທໂຕປີ ສີ ສຄຸມຸເປີ ຈານໍ
ໄກວາທີ ໄກວາທີນມາຮຍ່າງໆ
ເຢ ຈາປີ ເຕສ ອກິສຖຸເຫຍ່ານຸ”ຕີ.

๑๐๓๖. ໄດ້ຍືນວ່າຄ້າຂັນບູ້ຍ້າຍ້າ ດ້ວຍບຸຕຣ
ທັ້ງໜ່າຍ ຈຸດີຈາກໂລກນີ້ແລ້ວ
ຢ່ອມໄປສູ່ເຫວຼາກດັ່ງໄດ້ຍືນມາໃຊ້ຮ້າ
ຂັນທາລພວາຮມນັ້ນແລ້ວ ຈະ
ບູ້ຍ້າຍ້າ ດ້ວຍບຸຕຣທັ້ງໜ່າຍ
ຂອງຕະເຄີດ.

๑๐๓๗. ຄ້າວ່າຂັນທາລພວາຮມນີ້ ອູ້ຢູ່
ອຍ່າງນີ້ ແຫດໄວ ຈຶ່ງໄມ່ມາບຸຕຣ
ທັ້ງໜ່າຍ ໄມ່ມາຄົນທີ່ເປັນຄູາຕີ
ທຸກຄົນ ແລ້ວໄມ່ມ່າຕັນເອງດ້ວຍ.

๑๐๓๘. ຂັນແລ່າໄດ ບູ້ຍ້າຍ້າອົງກີດີ
ແລະຂັນແລ່າໄດ ໃຫ້ຜູ້ອື່ນບູ້ຍ້າຍ້າ
ກີດີ ອົ່ງ ຂັນແລ່າໄດ ອຸນົມທຸກ່າ
ມາຫຍ້າຍ້າເຂົ້ານີ້ຂອງບຸຄຄລຜູ້ບູ້ຍ້າຍ້າ
ອູ່ກີດີ ຂັນແລ່ານີ້ ຢ່ອມໄປສູ່ນວາ
ທັ້ງໜ່າຍ.

๑๐๓๙. ກີດ້ວ່າ ບຸຄຄລໄດ ຢ່ອມມ່າ ບຸຄຄລ
ນັ້ນ ຢ່ອມບຣິສຸທີ່ ບຸຄຄລນັ້ນ
ແມ່ນັກເຂົ້າແລ້ວ ຢ່ອມເຂົ້າສົ່ງ
ສຕານທີ່ເປັນສວຽກ ອົ່ງ ພວາຮມນີ້
ແລ່າໄດ ກລ່າວວ່າເປັນຜູ້ເຈົ້າຢູ່
ພຶ້ງໃຫ້ມ່າພວາຮມນີ້ ຜູ້ກລ່າວວ່າ
ເປັນຜູ້ເຈົ້າຢູ່ເສີຍ ບຸຄຄລທັ້ງໜ່າຍ
ພຶ້ງເຂົ້ອຕື່ອພວາຮມນີ້ແລ່ານັ້ນ”.

ຕະດູດ ພຸរ້ານຸມໂນ ຕາວາດີ
ປົມນຸຕາວ ຂັນຫາລີ ຍ້າຕຸ. ສເກີບີດີ
ອຕຸຕິນ ປຸດຸເທີ. ອັດ ຕສຸມີ ເກວ່າ
ຢືນຕຸວາ ເທົາໂລກໍ ດເຕ ປຸຈຸບາ ຕຸກໍ
ຢືນສຸສີ. ເທົາ ສາຂູຮສນິກັນມຸປີ ຮີ
ຕຸກໍ ອັນເບຍທີ ວົມສີຕຸວາ ຖຸບຸຊີ,
ບຸດຸມຮັນບຸເບວ ກສຸມາ ອົງສີຕຸວາ
ກໂຮສີດີ ທີປັນໂຕ ເຄວມານ.

ບຣດາຄຳແລ້ວເນັ້ນ ຄໍາວ່າ ພຣາಹມນີ້
ຈົນຫາຍັງກ່ອນ ໄດ້ແກ່ ຂັນຫາລະຈົນບຸຫາ
ກ່ອນ. ຄໍາວ່າ ຂອງຕນ ໄດ້ແກ່ ດ້ວຍບຸຕຽ
ທັ້ງໜ້າຍຂອງຕນ. ລຳດັບນັ້ນ ພຣະຈັນທຸກມາຮ່າ
ເມື່ອຈະແສດງ ຈຶ່ງທຸລພຣະວາຊາຍ່າງນີ້ວ່າ
ເມື່ອຂັນຫາລະນັ້ນບຸຫາຍ່າງນີ້ ໄປສູ
ເທົາໂລກແລ້ວ ພາຍຫລັງພຣະອງຄົງທຽງ
ບຸຫາຍັງ. ຂ້າແຕ່ສມມຕີເທີພ ແມ່ໄກ້ນານາຮາ
ມີຮສອວ່ອຍ ພຣະອງຄົກເສາຍ ເມື່ອຄົນອື່ນ
ທດລອງໝົມແລ້ວ ແຕ່ຄວາມຕາຍຂອງບຸຕຽ
ທີ່ເດືອວ ເພຣະເຫດູໄຣ ພຣະອງຄົມ
ທດລອງແລ້ວ ຈຶ່ງທຽງກະທຳ.

ເກວ່າ ຂ້ານຸຕີ "ບຸດຸຕີຮີຕໂຣ ມາເຮຖວາ
ເທົາໂລກໍ ດຈຈຸນຸຕີ"ຕີ ເກວ່າ ຂ້ານຸໂຕ
ກີກາຣນາ ອຕຸຕິນ ປຸດຸເທ ຈ ບາຕີ
ຈ ອຕຸຕານບຸຈ ນ ມາເທສີ. ສເຈ ຮີ
"ປໍ ມາເຮຖວາ ເທົາໂລກໍ ດຈຈຸນຸຕີ,
ອຕຸຕານເມວ ມາເທວາ ພຸර້ານຸມໂລໂກ
ຄນຸຕພຸພີ ກວິສຸສີຕີ"ຕີ ເກວ່າ ຍັນບຸຄຸນ
ຂ້ານຸແຕນ ປໍ ອມາເຮຖວາ ອຕຸຕາວ
ມາເຮຖພຸພີ ສີຍາ. ອຍໍ ປນ ຕຖາ
ອກຕຸວາ ມໍ ມາຮາເປີ ອິມິນາປີ
ກາຮເນນ ຂັນຫາລສຸສ ກມໍ ຂ້ານາທີ
ມහາຮາຊ ຍຖາ ເອສ ວິນິຈຸນຍ ວິໄລປ໌

ດ້ວຍຄໍາວ່າ ອູ້ອູ້ຍ່ອຍ່າງນີ້ ພຣະກຸມາຮກກາບ-
ທຸລວ່າ ຂັນຫາລພຣາහມນີ້ອູ້ຍ່ເສັນນີ້ວ່າ
"ຂັນທັ້ງໜ້າຍ່ານຸຕຽແລະຮີດາແລ້ວ ຍ່ອມ
ໄປສູເທົາໂລກ" ດັ່ງນີ້ ເພຣະເຫດູໄຣ ຈຶ່ງໄມ່
ໝ່ານຸຕຽທັ້ງໜ້າຍ ນູາຕີທັ້ງໜ້າຍຂອງຕນ
ແລະຕනເອງເສີຍ. ກີ້ດ້ານຸບຸຄຄລູ້ຄຸນແໜ່ງກາຣ
ບຸຫາຍັງອ່າຍ່າງນີ້ວ່າ "ໝ່າຄົນອື່ນຍ່ອມໄປສູ
ເທົາໂລກ, ຢ່າຕານເອງແລ້ວ ຈັກຟື້ງພຣາහມໂລກ"
ດັ່ງນີ້ ໄມ່ຜ່າຜູ້ອື່ນແລ້ວພື້ນ່າຕານເອງ. ສວນ
ຂັນຫາລພຣາහມນີ້ໄມ່ທໍາຍ່າງນັ້ນແລ້ວ
ກລັບຈະຍັງພຣະອງຄ ໄໃຫ່່ມ່າຂ້າພຣະອງຄ
ຂ້າແຕ່ມ່າຮາຊເຈົ້າ ຂອພຣະອງຄຈົງທຽງ
ທຽບກາຮກກະທຳຂອງຂັນຫາລພຣາහມນີ້ ແມ່ດ້ວຍເຫດູນີ້ ຂັນຫາລພຣາහມນີ້ ເມື່ອ

ກາຕຸ ອລກນຸໂຕ ເກວ່າ ກໂຣຕີຕີ. ໄນເມື່ອໄດ້ທຳກາງປັ້ນລູກຄວາມ ໃນກາຮົງຈິຈັກ
ເອົາສັນຕິ ເຂວົງປີ ປຸດຸຕ່າຍຄຸນບໍ. ອອຣົດຕີຈຶ່ງກະທຳອ່າງນີ້. ດຳວ່າ ເຊັນນີ້
ໄດ້ແກ່ ຍັງ ດືອກາວຳບຸຕະເຫັນປານນີ້.

ຖຸມາໂຮ ເຄືດກຳ ກເຕັນຸໂຕ ປິຕໍວ
ອຕຸຕິໂນ ວຈນໍ ດາຫາເປົ່ງ ອສກຸໄກນຸໂຕ
ຮາໝານໍ ປຣິວາເຮົດວາ ຈິຕໍ ຮາໝປຣິສໍ
ອາວຸກ ອາຫ

๑๐๓๖. “ກຄລຸຈ ກີຣ ປຸດຸຕ່າຍມາໂຍ
ຄ່າປັດໂຍ ພຣະນິໂຍ ຈ
ນຄຽມໜີ ນ ອຸປາທນຸດີ ອາໝານໍ
ມາ ມາຕຍີ ໂອຮໍ ປຸດຸຕຳ.

๑๐๓๗. ກຄລຸຈ ກີຣ ປຸດຸຕ່າຍມາໂຍ
ຄ່າປັດໂຍ ພຣະນິໂຍ ຈ
ນຄຽມໜີ ນ ອຸປາທນຸດີ ອາໝານໍ
ມາ ມາຕຍີ ອຕຸຮໍ ປຸດຸຕຳ.

๑๐๓๘. ຮຸບໂພ ຈມູທີ ອຕຸຕາມໄນ
ທີໂຕ ຈ ສພຸພ່ານປັກສຸສ
ນ ໂກຈີ ອສຸສ ປົງສິ້ນ ມຢາ
ໜັນປໂທ ນ ປເກເທີຕີ”ຕີ.

ພຣະຈຸກຸມາຮ ເມື່ອຫຼຸດຄວາມມີ
ປະມານເທົ່ານີ້ ໄນອາຈະຍັງພຣະຈຸກຸມິດາ
ໃຫ້ທຽງດີ່ອເຂົາ ຄ້ອຍຄຳຂອງພຣະອົງຄີໄດ້
ກີ່ທຽງປຣະກັບພຣະບຣີ້ຈີ່ຢືນແວດລ້ອມ
ພຣະຈາຂອງຢູ່ ຕຣັສວ່າ

๑๐๓๖. “ໄດ້ຍືນວ່າ ພົມເຈົ້າເວືອນແລະແມ່ເຈົ້າ
ເວືອນທັງໝາຍຜູ້ຮັກບຸຕະ ທີ່ມີມື່ງ
ໃນພຣະນຄຣນີ້ ໄໃນ ຈຶ່ງໄມ່ຫຼຸດ
ທັດທານພຣະຈາວ່າ ພຣະອົງຄີ
ອຍ່າທຽງ່າພຣະຈຸກຸມິດາ ຜູ້ເກີດ
ແຕ່ພຣະຊຸຈະ.

๑๐๓๗. “ໄດ້ຍືນວ່າ ພົມເຈົ້າເວືອນແລະແມ່ເຈົ້າ
ເວືອນທັງໝາຍຜູ້ຮັກບຸຕະ ທີ່ມີມື່ງ
ໃນພຣະນຄຣນີ້ ໄໃນ ຈຶ່ງໄມ່ຫຼຸດ
ທັດທານພຣະຈາວ່າ ພຣະອົງຄີ
ອຍ່າທຽງ່າພຣະຈຸກຸມິດາ ຜູ້ເກີດ
ແຕ່ພຣະອົງຄີ.

๑๐๓๘. ເຮ ປຣະຄຸນປະໂຍ່ຍົນແກ່
ພຣະຈາ ແລະທຳປະໂຍ່ຍົນ
ແກ່ໜ້າວຸນນບທັ້ງປ່ວງ ໄກຣາ ຈະມີ
ຄວາມແດ້ນແຄືອງກັບດ້ວຍເຮ ໄນເພີ່ງ
ມີ ຜ້າວຸນນບທິໄໝ່ວ່າກວບຫຼຸດ
ໃຫ້ທຽງທຽບເລີຍ”.

ຕະດູ ປຸດຸການາໄຍດີ ມອນີໂຍກ
ສນ້າຍ ຖຸດຖິ່ນ. ດອປະໂຍ ຈ ປຸດຸການາ
ນາມ ໂຫຸດີ. ນ ອຸປວທນຸດີ ນ
ອຸປກີໂກສນຸດີ ນ ວາທນຸດີ.

ອຕຸຮານຸດີ ອຕຸຕານາ ຫາຕຳ. ເຊິ່ງ ວຸດຸເຕີບ
ໄກຈີ ຮຸບໜາ ສທຸກີ ກເຕີ່ມ ສມຕຸໂຄ
ນາມ ນາໂລສີ. ນ ໄກຈີ ອສຸສ
ປົງສິໍ່ ມຢາຕີ ອິນິນາ ໃນ ລຸບໃຈ
ວາ ດີທີໂຕ, ອີສຸສຣິຍມເຫັນ ວາ ອິທນຸນາມ
ທຸກໆ ກຕນຸດີ ໄກຈີ ເຄໂກປີ ມຢາ
ສທຸກີ ປົງສິໍ່ ກໂວນຸໂຕ ນາມ ນາໂລສີ.

ໜັນປົກ ນ ປ່ເກເທີດີ ເຊິ່ງ ຮຸບໜີ
ຈ ຊັນປົກສຸສ ຈ ອຕຸການາມືມຸທີ ກີ
ມມ ປີຕົ້ມ ຂຍໍ ຊັນປົກ ອຸນສຸມປຸນຸໂຕ
ເຕ ປຸດຸໂຕີ ນ ປ່ເກເທີດີ, ນ
ໜານເປົຕີຕິ ອຕຸໂຄ.

คำว่า ຜູ້ຮັກບຸຕຸໃນຄາຖານັ້ນ ຕຣສ
ໝາຍເຂາແມ່ເຈົ້າເວືອນທັ້ງໝາຍ. ອັນີ່
ສື່ອວ່າພ້ອເຈົ້າເວືອນທັ້ງໝາຍກີເປັນຜູ້ຮັກບຸຕຸ.
คำว่า ໄມ່ທູລທັດທານ ໄດ້ແກ່ ໄມ່ເຂົ້າໄປ
ກລ່າວໄທ່ ດີ່ອ່ໄມ່ວ່າກລ່າວ.

คำว่า ຜູ້ເກີດແຕ່ພຣະອອງຄີ ໄດ້ແກ່ ເກີດແລ້ວ
ຈາກພຣະອອງຄີ. ຄຣັນເນື້ອພຣະຈັນທກມາຮາ
ຕຣສອຍ່າງນີ້ແລ້ວ. ໄຄຣ ຈຶ່ວ່າ ເປັນຜູ້
ສາມາດຖຸລກັບດ້ວຍພຣະຈາກ ໄມ່ໄດ້ມີ.
คำว่า ໄຄຣ ຈະມີຄວາມແຄ້ນເຄືອງກັບ
ດ້ວຍເຮົາໄໝເພິ່ນມີ ຄວາມວ່າ ໄຄຣ ແມ່ຄົນ
ໜຶ່ງ ສື່ອວ່າ ຈະທຳຄວາມແດ້ນເຄືອງກັບເຮົາ
ວ່າ ພຣະກຸມາຮານີ້ຮັບສິນບນຂອງເຮົາທັ້ງໝາຍ
ຫົວ້ວ່າພຣະກຸມາຮານີ້ ທຽງທໍາທຸກໆຂຶ້ອນື້ແກ່
ເຮົາທັ້ງໝາຍ ເພົ່າຄວາມມາໃນຄວາມ
ເປັນໃຫຍ່ດັ່ງນີ້ ມີໄດ້ມີແລ້ວ.

คำว่า ຊາວໜັນບທໄໝ່ຊ່ວຍກາບຫຼຸລໃ້
ທຽງທරາບເລຍ ຄວາມວ່າ ເຮົາເປັນຜູ້ໜ່ວງ
ປະໂຍ່ຍົນຂອງພຣະຈາກແລະຂອງໜັນບທ
ມີປະກາດັ່ງນີ້ ໄໃນຊາວໜັນທີ່ ຈຶ່ງໄມ່
ຫຼຸລໃ້ພຣະບົດາຂອງເຮົາ ທຽງທරາບວ່າ
ພຣະຈາບຸຕຸຂອງພຣະອອງຄີທຽງສມນູຮົນ
ດ້ວຍຄຸນ, ອີບາຍວ່າ ໄມ່ຍັງພຣະຈາກໄ້
ທຽງທරາບ.

เช่น บุตรเตปี น โกจิ กิบุจิ กะเตสิ. ตติ คุมาโน อดุตโน ภริยานั่น สตุตสต์ ยานุตถุตาย อุยุไยเซนูโต อาห

๑๐๓๙. “คคุณ โว มะรณิโย ตาตบุจ วเทต ขณุพหลาลบุจ มา นาเตต คุมาเร อุทุสเก สีนสุกการแสดง.

๑๐๔๐. คคุณ โว มะรณิโย ตาตบุจ วเทต ขณุพหลาลบุจ มา นาเตต คุมาเร อเปกุชิตะ สพุพโลกาสุส่า”ติ.

ตา คนดุว่า ย่าjee. ราชาน โอลิเกสิ. ตติ คุมาโน อนาคต หุตว่า วิลปนูโต คาดมาน

๑๐๔๑. “ยนนูนนำห ชาเยยุ รรถการกุเล วา ปุกุสกุเล วา

ครั้นพระราชนมารตรัสอย่างนี้แล้ว ใคร ๆ ก็ไม่กราบทูลอะไร ๆ. แต่นั้นพระกุมาร เมื่อจะส่งภารยาของพระองค์ ๗๐๐ นาง ไปเพื่อทูลวิงวอนขอ จึงตรัสว่า

๑๐๓๙. “ดูกرامเมเจ้าเรือนทั้งหลาย ขอท่านทั้งหลาย จงไปกราบทูลพระราชนบิดา และวิงวอนขันพหลาลพราหมณ์ว่า ขอจงอย่าจากพระกุมารทั้งหลาย ผู้เมคิดประทุษร้าย ผู้ของอาจดังราชสีห์.

๑๐๔๐. ดูกرامเมเจ้าเรือนทั้งหลาย ขอท่านทั้งหลาย จงไปกราบทูลพระราชนบิดา และวิงวอนขันพหลาลพราหมณ์ว่า ขอจงอย่าจากพระกุมารทั้งหลาย ผู้เป็นที่เพ่ง ที่หวัง ของชาวโลกทั้งปวง”.

นางทั้งหลายเหล่านั้น ครั้นไปแล้วทูลวิงวอน. แต่พระราชนาททดสอบพระเนตรไม่. ครั้นนั้น พระราชนมาร ไรที่พึงทรงพรำเพ้ออยู่ ตรัสรถความว่า

๑๐๔๑. “ในหนอง เรายังพึงเกิดในตระกูลนายซ่างรถหรือในตระกูลปุกุสະ หรือพึงเกิดในหมู่พ่อค้า พระราชน

ເວສුເසෙສු ວා ທායෙදුම්
න ໄහුໜ ມ ຮາຫා
ຍඩුເබ ພාແຕයුຢා”ຕි.

ອີຕີ ວດວາ ບຸນ ຕາ ອຸຍຸໂຍເໜຸໂຕ
ອາຫ

១០៤២. “ສພພາປີ ມນດີນີໂຍ ຄຄຸຂົດ
ອຍຸຍສຸສ ຂົນທ່າລສຸສ
ປາເທສູ ນີປັດ
ອປປາຮາໍ ນ ປສສາມີ.

១០៤៣. ສພພາປີ ພຣະນີໂຍ ຄຄຸຂົດ
ອຍຸຍສຸສ ຂົນທ່າລສຸສ
ປາເທສູ ນີປັດ ກິນຸເຕ
ກິນຸເຕ ມຢ ອຖ້ເສມາ”ຕີ.

ຕຕຸດ ອປປາຮາໍ ນ ປສສາມີຕີ
ອໍທ ອາຈິຍ ຂົນທ່າລ ອຕຸຕໃນ
ອປປາໍ ນ ປສສາມີ. ກິນຸເຕ ກິນຸເຕຕີ
ອຍຸຍ ຂົນທ່າລ ມຢ ຕຸຍໍທ ກື
ຖູສຍົມໝາ, ອຄ ເຈ ຈນທກມາຮສຸສ
ໄກສ ອຕຸຕີ, ຕຳ ຂມຄາຕີ ວທດ.

ຈະໄມ໌ພຶກຮັບສັງໃຫ້ມ່າເຮົາ ໃນກາຮ
ບຸ້ຫາຍັງວັນນີ້.

គົນພະກຸມາຮຕຣສດັ່ງນີ້ແລ້ວ ເມື່ອ¹
ຈະສັງກරຍາເລຳນັ້ນໄປອີກ ຈຶ່ງຕຣສວ່າ

១០៤៤. “ເຈົ້າຜູ້ມີຄວາມຄິດແມ່ທັງປວງ ຈົ່ງໄປ²
ໜມອບລົງແຫບເທົ່າ ພອງພະຜູ້
ເປັນເຈົ້າຂົນທ່າລະ ເຮືນວ່າ
ໜ້າພເຈົ້າໄມ່ເຫັນໂທ່າຍເລຍ.

១០៤៥. ດູກຮມເຈົ້າເຮືອນແມ່ທັງປວງ ເຈົ້າ³
ຈົ່ງໄປໜມອບແຫບເທົ່າຂອງຜູ້ເປັນເຈົ້າ
ຂົນທ່າລະ ເຮືນວ່າ ໜ້າແຕ່ທ່ານ
ຜູ້ເຈົ້າ ດັ່ງໜ້າພເຈົ້າທັງໝາຍ
ໄດ້ປະຖຸຫວ້າຍອະໄວແກ່ທ່ານ ພອງ
ຈົດໂທ່າຍເດີດ”.

ບຽດຄຳເລຳນັ້ນ ດຳວ່າ ໜ້າພເຈົ້າ
ໄມ່ເຫັນໂທ່າຍເລຍ ຄວາມວ່າ ໜ້າແຕ່ທ່ານ
ຂົນທ່າລອາຈາຮຍ ໜ້າພເຈົ້າຢ່ອມໄມ່ເຫັນ
ໂທ່າຍຂອງຕນເລຍ. ດຳວ່າ ໜ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ເຈົ້າ
(ດ້າວວກໜ້າພເຈົ້າໄດ້ປະຖຸຫວ້າຍ) ອະໄວ
ແກ່ທ່ານ ຄວາມວ່າ ພະຈັນທກມາຮວັບສັງ
ກරຍາວ່າ ທ່ານທັງໝາຍຈົກລ່ວວ່າ ໜ້າແຕ່
ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂົນທ່າລະ ໜ້າພເຈົ້າທັງໝາຍ
ໄດ້ປະຖຸຫວ້າຍອະໄວ ແກ່ທ່ານ ກືດ້າວ່າ ໂທ່າ
ຂອງພະຈັນທກມາຮມີຄູ່, ພອງທ່ານໄດ້ປົກ
ອົດໂທ່າຍນັ້ນເດີດ.

ອດ ຈນທกມາຮສສ ກນິງຈະກົດນີ້
ເສລາ ກຸມາຮີ ນາມ ໂສກໍ ສັນຊາເຕັ້ນ
ອສກໂກນຸ້ຕີ ປິຕຸ ປາທມູເລສູ ນີປິຕຸວາ
ບຣີເທິວ.

ດມຕຸດື່ ປກເສນຸໂຕ ສຕຸຕາ ອານ

១០៤៤. “ກປນາ ວິລປິ ເສລາ
ທີສ່ວານ ຝາດໂຣ ອຸປິນີຕຸເຕ
ຍບູໄລ ກີຣ ເມ ອຸກົງປີໂຕ
ຕາເຕັນ ສຄຸກາເມນາ”ຕີ.

ຕຸຕຸ ອຸປິນີຕຸເຕີ ອຸປິນີສກາເວ.
ອຸກົງປີໂຕ ອຸກົງຕຸໂຕ ປວຕຸຕິໂຕ.
ສຄຸກາເມນາຕີ ມມ ຝາດໂຣ ມາເຮຖວາ
ສຄຸກໍ ອີຈຸນຸແຕນ ຕາເຕັນ. ອີເມ
ມາເຮຖວາ ກີ່ ສຄຸເຄນ ກຣິສຸສີຕີ
ວິລປິ.

ຮາພາ ຕສຸສາຢີ ກຳ ນ ຄນຸທີ.
ຕິໂຕ ຈນທກມາຮສສ ບຸຕຸໂຕ ວສຸໂລ

ລຳດັບນັ້ນ ພຣະກົນເຫຼືອສູກົດນີ້ ນັ້ນສາວ
ຂອງພຣະຈັນທກມາຮ ພຣະນາມວ່າເສລາກຸມາຮີ
ເມື່ອໄມ່ອາຈະຈະອດກລັ້ນຄວາມໂສກເສົາໄວ້ໄດ້
ລຶ້ງກາບລົງແຫບບາທມູລແໜ່ງພຣະຈົບິດາ
ທຽບຄໍາວັດວຽງແລ້ວ.

ພຣະສະດາ ເມື່ອຈະທຽບປະກາສ
ເນື້ອຄວາມນັ້ນ ຈຶ່ງຕັບສ່ວ່າ

១០៤៤. “ພຣະເສລາກຸມາຮີ ຜູ້ຄວາມກຸງ
ທຽບເກີນພຣະວາດທັງໝາຍອັນເຂາ
ນຳມາເພື່ອບູ້ຫຍໍ້ຜູ້ ທຽບຄໍາວັດວຽງ
ວ່າ ດັ່ງໄດ້ສັດັບມາວ່າພຣະຈົບິດາ
ຂອງເຮົາ ທຽບປະການາສວຽບ
ທຽບຕັ້ງຢູ່ໝູ້ຂຶ້ນ”.

ບຣດາຄໍາເຫັນນັ້ນ ຄໍາວ່າ ອັນເຂາ
ນຳມາ ໄດ້ແກ່ ເປັນຜູ້ອັນເຂານຳມາແລ້ວ.
ຄໍາວ່າ ຕັ້ງຢູ່ໝູ້ຂຶ້ນ ໄດ້ແກ່ ຕັ້ງຂຶ້ນ ຄື່ອໃຫ້
ເປັນໄປແລ້ວ. ຄໍາວ່າ ທຽບປະການາສວຽບ
ຄວາມວ່າ ພຣະຈົບິດາທຽບປະການາ
ສວຽບ. ຈຶ່ງຮັບສິ່ງໃໝ່ພຣະວາດທັງໝາຍ
ຂອງເຮົາ. ພຣະກຸມາຮີທຽບຄໍາວັດວຽງວ່າ
ຄ້ວັນພຣະອອງຄ ຮັບສິ່ງໃໝ່ພຣະຈົບິດາ
ທັງໝາຍເຫັນນີ້ເສີຍແລ້ວ ຈັກທຽບທໍາ
ປະໂຍ້ນອະໄວດ້ວຍສວຽບເລົ່າ.

ພຣະຈົາ ຈະທຽບດີອ່ອເອາຄື້ອຍຄໍາ
ຄໍາວັດວຽງ ແມ່ນຂອງພຣະເສລາກຸມາຮີ

ນາມ ປິຕໍ່ ທຸກົງຕື່ ທີສູວາ “ອໍາ ກີ້ກາໄມ່. ລຳດັບນັ້ນ ບຸຕະຂອງພະຈັນທ-
ອຍຍັກ ອຸປສູງກມືຕຸວາ ຍາຈີຕຸວາ ມມ
ປິຕໍ່ ຂົງຕື່ ທາເປັສຸສາມີ”ຕີ ຮຸບໂລ
ປາທມູເລ ນີປິຕຸວາ ປຣເທິ. ຕມຕຸດໍ
ປກາເສັນໂຕ ສັດຖາ ອາຫ
ກຸມາຮ ທຽງພະນັກງານວ່າ ວສຸລະ ໄດ້ເຫັນ
ພະບົດມີຄວາມທຸກໆຈຶ່ງຄິດວ່າ “ເຈົກ
ເຂົ້າໄປຫຼຸດຂອພະອັຍກາໃຫ້ປະທານໜີວິດ
ແກ່ບົດາຊອງເຈົກ” ຈຶ່ງໝາຍການບັນຍາ
ລົງແທບບາທມູລແໜ່ງພຣະວາງ. ຄໍາຄວາມ
ແລ້ວ. ພຣະສາສຸດາເມື່ອຈະທຽງປະກາສ
ເນື້ອຄວາມນັ້ນ ຈຶ່ງຕຽບສ່ວ່າ

๑๐๔๔. “ອາວັດຸຕີ ຈ ປຣົງຕຸດີ ຈ
ວສຸລີ ສມມຸຂາ ຮຸບໂລ
ມາ ໃນ ເທົວ ປິຕໍ່ ອວິ
ທ່ານມູ້າ ອີຍພຸພນປຸປຸຕູາ”ຕີ.

ຕຸດີ ທ່ານມູ້າ^๑ ອີຍພຸພນປຸ-
ປຸຕູາຕີ ເທົວ ມຍໍ ຕຽບທາງກາ, ນ
ຕາວ ໂຍພຸພນປຸປຸຕູາ, ຂມ່ນສຸປີ ຕາວ
ອນຸກມຸປາຍ ອມ່າກໍ ປິຕໍ່ ມາ ອວິ.

๑๐๔๕. “ພຣະວສຸລົມາຮານັດດາ ກລື້ນໄປ
ກລື້ນມາ ເພາະພຣະພັກຕົວພຣະວາງ
ການບັນຍາວ່າ ຂອເດະະ ຊ້າພຣະອົງຄໍ
ຢັ້ງເປັນເຕັກ ໄມ້ສິ່ງຄວາມເປັນໜຸ່ມ
ຂອພຣະອົງຄໍ ອຢ່າໄດ້ມາພະບົດ
ຂອງຊ້າພຣະອົງຄໍແລ່ຍ”.

ບຣາດາຄໍາແຫ່ນັ້ນ ດ້ວຍຄໍາວ່າ ຊ້າ-
ພຣະບາທ ຢັ້ງເປັນເຕັກໄມ້ສິ່ງຄວາມເປັນໜຸ່ມ
ພຣະກຸມາຮການບຸລຸລວ່າ ຂອເດະະ ຊ້າພຣະບາທ
ຢັ້ງເປັນເຕັກເລີກ ໄມ້ສິ່ງຄວາມເປັນໜຸ່ມກ່ອນ
ໄປຮອຍ່າໄດ້ທຽງມ່າພະບົດຂອງຊ້າພຣະບາທ
ແລ່ຍ ເພື່ອທຽງອນຸເຄຣະໜີໃນຊ້າພຣະບາທ
ເຄີດ.

ຮາຊາ ດສ්ස ປຣເທິນສທິທໍ
ສຸຕຸວາ ກີ່ຊຸມານທໂຍ ວິຍ ນຸຕຸວາ

ພຣະວາງທຽງສັດບເສີຍຄໍາຄວາມ
ຂອງພຣະວສຸລົມາຮານັດດານັ້ນ ເປັນຜູ້ມີ

^๑ ອ. ທ່ານມູ້າອີຍພຸພນປຸຕູາ.

อสสุปุณณेहि เนตुเตหि กุมาṛि
อาลिंคิตुवा “ด้าต อสสสาສ् ปฏิถกพาหि,
วิสสูเชมि เต ปิตรนु”ติ วตุवा คานามา

พระราชนฤทัยประดุจจะแตกทำลาย
สวามกอดพระราชนุมาṛ มีพระเนตรเต็ม
ด้วยอัสสุชล ตรัสว่า “ดูกวนานรัก เจ้าจง
ได้คืนลมหายใจเด็ด เราจะปล่อยฟ่อเจ้า”
จึงตรัสถาดว่า

๑๐๔๖. “เอosi เต วสุล ปิตา
สเมหि ปิตรา สน
ทุกุṁ ໃڅ មे ชនຍສි
විලපනුໂຕ ອනුເඩපුර්ස්මී
ມුණුජතහනි ກුමාරේ
ອස්පි ම ඩෙතු ප්‍රත්තයුබුදෙනා”ติ.

ตตุณ ອනුເඩපුර්ස්මින්ති ราช-
นිගෙසනසුස ອනුເඩපුරේ.

บුනු අනුත්ථාල ආකන්තුවා අන

๑๐๔๖. “ดูกරාසුල නිශ්චෝද්‍යා ඇඟිපි
ට්‍රොම්ගංබිදා ඇඟ්‍රාපේකෝසු
ගායිනපර්‍රජාව් යෝම්හිගේද
තුກ්ක්යේගැවෙන්ග තාන්ත්ත්‍රහාය
ඇංප්‍රෙල්‍යපර්‍රජාකුමාරත්ත්ත්‍රහාය
පි බංධී රාභ්‍රොපොහිද්‍රයා
ເකාබුත්ත්‍රව්‍යායෝගු”.

บรรดาคำเหล่านั้น คำว่า ภายใน
พระราජ්‍ය දිග්ගැ ගායිනපර්‍රජානිගෙස්න්.

ขันฑาලພරාහ්මෝ ගලංමාශි
තුලට්‍රා

๑๐๔๗. “ප්‍රත්තුපෙව හිසි මේ ඉදුමි
තුග්ක්ර් තුවිස්මුග් ජේද
ອත නි ඇප්‍රාජස්ස යඩුඩ්ස්
ගස්මා ගිරිසි විගුණෝ.

๑๐๔๗. “ข้าพระองค์ දිග්තුලපර්‍රองค์ໄව්ලේව
ในกาลก่อนเที่ยวว่า ගරນුණානී
ทำได้ยาก ໃให້ສໍາເງົາໄດ້ແສນຍາກ
ບංධී පර්‍රองค์ທຽກກວະທ່າຍෝගු
ທි ຂ້າพระองค์ຕະරුເຕ්‍රේຍມໄව්ලේව
ໄ້ກරະຈັດກະຈາຍ ເພරະເຫුරු.

๑๐๔๘. සතුපේ ව්‍යානුති ණුක්තී
යේ ය්‍යානුති යේນි ජෛ ය්‍යාපෙනුති

๑๐๔๘. ග්‍යානෙලාදී තුෂායෝග්කි ແລະ
ශ්‍යානෙලාදී ໄශ්‍යානෙනුෂායෝග්කි

เย ฯ ปี อนุเมธนดิ
ยชนุดาน ฯ หิส มหาญณบุน"ติ.

อนึ่ง ชนเหล่าได อนุเมธนา
มหาญณเข่นนี้ ของบุคคลผู้บุชา
อยู่ก็ดี ชนเหล่านันทั้งหมด ย่อม
ไปสู่สุคติ".

ราชอาปี อนุเมธาโล บุน ตสุส
วจเนน บุตเต คณหนาเปสิ. ตโต
ชณฑหาโล จินเตสิ "อย ราชอา^๑
มุทุจิตุติ กทาจิ วิษชูเชสิ, กทาจิ
คณหนาเปสิ, บุน ทารกาน วจเนน
บุตเต วิษชูเชยุ, ยนุนุนหำ
ยณญาภูณญา ต ณเม"ติ อดสุส
ตตุต คณตุถาย คณมาห

แม้พระราชาญี่มีเดชela กีให้ราชบุรุษ
ไปคุณตัวพระราชกุลมารມอีก ตามคำ
ของขันทหลาพราหมณ์นั้น. แต่นั้น
ขันทหลาพราหมณ์ จึงคิดว่า "พระราชา
องค์นี้ใจอ่อน ให้ปล่อยในกาลบางครั้ง
ให้จับในกาลบางคราว, จะเพิงปล่อย
พระราชนุตรทั้งหลาย ตามคำขอของ
พวกรเด็กอีก ถ้ากระนั้นเราจะพาพระองค์
ไปสู่หลุมยัญญาทีเดียว". ลำดับนั้น ขันทหลา-
พราหมณ์ จึงกล่าวคณา เพื่อต้องการ
ให้พระราชาเสด็จไปที่หลุมยัญญานั้นว่า

๑๐๔๙. "สพพราตนสุส ยณุโใบ อุปกุชติ
เอกราช ตว ปฏิยตุติ
อภินิกุขมสสุ เทว
ศคค คติ ตุว ปโมทิสุสสี"ติ.

๑๐๔๙. "ข้าแต่พระเอกราช ข้าพระบาท
ได้ตระเตรียมยัญ แล้วด้วยแก้ว
ทั้งปวง ตกแต่งไว้แล้ว เพื่อ
พระองค์ ขอเดชะ เชิญเสด็จ
ออกไปสถิต พระองค์ทรงบุญยัญ
แล้วเสด็จไปสู่สวารค จักรง
บันเทิงพระทัย".

๑๐๕๐. "สพพราตนสุส ยณุโใบ
สพพราตนหิ อุปกุชติ ปฏิยตุติ.

ความแห่งคณาณนว่า ข้าแต่
มหาราชเจ้า ข้าพระบาทได้ตระเตรียม
ยัญแล้ว ตกแต่งแล้วด้วยแก้วทั้งปวง

อิทานิ เต นิกุ่มນกากิโล, ตสุมา เพื่อพระองค์, บัดนี้ เป็นเวลาที่พระองค์ อภินิกุขม, ยณุลำ ยชิตุวা ศคค จะเสด็จออกไป, เพราเหตุนั้น พระองค์ ใจทรงอดกลั้น, พระองค์ทรงบูชาญญแล้ว จักเสด็จสู่สวรรค์ แล้วก็จักทรงบันเทิง พระหทัย”.

ตโต พิธิสตุติ อatham
ยณุนาวาภูมานาเล ตสุส โโคโรชา
เอกโต นิกุ่มีสุ. ตมตุติ ปกาเสนูโต
สตุติ อาห

๑๐๕๐. “ทหนรา สตุตสตา เอกดา
จ努ทกุมารสุส ภริยาโย^๔
เกเส วิกริตุวน
โรทนุติโย มคุคณุญาณุติ.

๑๐๕๑. อปรา ปน ไสเกน
นิกุ่นตุา นนุทเน วิย เท华
เกเส วิกริตุวน
โรทนุติโย มคุคณุญาณุติ”ติ.

ตตต นนุทเน วิย เท华ติ
นนุทనวเน ຈวนຮມນຳ เทວປຸตຸต
ປຣິວເຮຖວາ เทວຕາ ວິຍ.

ต่อจากนั้น ในเวลา Razibuzzahajap
พระพิธิสตัวไปสู่หลุมบูชาญญ นางห้าม
หั้งหลาย ของพระพิธิสตัวนั้น ก็ออกไป
พร้อมกัน. พระศาสดามีใจทรงประการ
เนื้อความนั้น จึงตรัสว่า

๑๐๕๐. “หញ្ជឹងສាហ ៧០០ នងហេតាន៉ា
ដ្ឋូបិនុយា ឱងພរជំនកកុមារ
តាំងសយាយធមលេវវ៉ុងហើ ដោលឱ
ឲព្រមទាំង

๑๐๕១. សៀវភៅហញ្ជឹងអីន៊ា ឬ ខូកឡ៉ែ
តួយុគារមេគ្រោគិក ហេមីន
ហេវតានៃនៃនៃនៃ តាតកិ
សយាយធមល វ៉ុងហើ ដោលឱឲ
ឲព្រមទាំង

បរាណាាំងលាន៉ា គាំរោះ ហេមីន
ហេវតានៃនៃនៃនៃ គាំរោះ ហេមីន
ហេវតាខេដតំបុរិបុរិ ដ្ឋូមីការគេត់នៃ
ឲបូបិនុយា ឱងបុរិបុរិ ឲបូបិនុយា ឱងបុរិបុរិ

ពេទិ បំ ពាក់ វិលាបិ និតិ

បៀងអង្គាត់នៅឯណ៍ បែនាំរាំពាំ
ខែងអូងឡេតាន៉ាន់វា

១០៥៤. “ភាសិកសុទ្ធផលរា
កុណុកលិនី អគគលុខ្ពនវិលិតុតា
នីយនុតិ ឈុនុសុរិយា
ឃលុលុតុតាយ ឈុករាជសុត.

១០៥៥. “ពរចំណុកមារលេដពរសុទ្ធផលរា
ទងដោគគោនកាសី ឯន្ទាពស៊ុតាត
ប្រជុប្រុណុល ឲ្យការកុម្មនា
និងឯុទ្ធផល ឲ្យរាជបុរុមិ
នៅឯណ៍ ដើម្បីប្រើប្រាស់ឯករាជបុរុមិ
ឈុករាជសុត.

១០៥៥. ភាសិកសុទ្ធផលរា
កុណុកលិនី អគគលុខ្ពនវិលិតុតា
នីយនុតិ ឈុនុសុរិយា
មាតុ កតុវា ឃុយសិកា.

១០៥៥. ពរចំណុកមារលេដពរសុទ្ធផលរា
ទងដោគគោនកាសី ឯន្ទាពស៊ុតាត
ប្រជុប្រុណុល ឲ្យការកុម្មនា
និងឯុទ្ធផល ឲ្យរាជបុរុមិ
នៅឯណ៍ ធានាបានពីការប្រើប្រាស់
ឲ្យការកុម្មនី.

១០៥៥. ភាសិកសុទ្ធផលរា
កុណុកលិនី អគគលុខ្ពនវិលិតុតា
នីយនុតិ ឈុនុសុរិយា
ឈុនសុត កតុវា ឃុយសិកា.

១០៥៥. ពរចំណុកមារលេដពរសុទ្ធផលរា
ទងដោគគោនកាសី ឯន្ទាពស៊ុតាត
ប្រជុប្រុណុល ឲ្យការកុម្មនា
និងឯុទ្ធផល ឲ្យរាជបុរុមិ
នៅឯណ៍ ធានាបានពីការប្រើប្រាស់
ឲ្យការកុម្មនី.

១០៥៥. មំសរសិកធនា ឯុហាបៀកសុនុហតា
កុណុកលិនី អគគលុខ្ពនវិលិតុតា

១០៥៥. ពរចំណុកមារលេដពរសុទ្ធផលរា
សេយពរករម្យាហរ ឯន្ទាបៀង
តំបន់នឹង ឱ្យស្នានសរោសរោស
ពរកាយឲ្យដើរ ប្រជុប្រុណុល
គគោនកាសី ឯន្ទាពស៊ុតាត ប្រជុប្រុណុល

នីយនុតិ ឈនុទស្សនា
ឃលុបធុនាយ កោរាជសុស.

កុណទល ឲ្យការពុជនាមេន
ແກ់ងែនអ៊ូ រុករាជបុរុជនាំប៉ែ
ដើម្បីចាយណុញ្ញនីងពរោជាកោរាជ.

១០៥៦. មំសរសិរិយនា នុបាបកសុន្មាតា
កុណុទលិន ធគគលុទនុវិតុតា
នីយនុតិ ឈនុទស្សនា
មាតុ កតុវា ឃមយសុកាំ.

១០៥៦. ពរោជាកោរាជកុណុរិយកុមារ
សេវយពរោករាយាហារ ឯន្ម័ំ
ដើវយរសនឹំ ខៅសនាសរសវង
ពរោកាយឲ្យដើំឡែ ប្រែប្រើប្រាស់
ឲ្យការពុជនាមេនແກ់ងែនអ៊ូ
រុករាជបុរុជនាំប៉ែ ការុំទៅ
ពរោណុឃិយឲ្យដើំកៅពរោជានី.

១០៥៧. មំសរសិរិយនា នុបាបកសុន្មាតា
កុណុទលិន ធគគលុទនុវិតុតា
នីយនុតិ ឈនុទស្សនា
មុនសុស កតុវា ឃមយសុកាំ.

១០៥៧. ពរោជាកោរាជកុណុរិយកុមារ
សេវយពរោករាយាហារ ឯន្ម័ំ
ដើវយរសនឹំ ខៅសនាសរសវង
ពរោកាយឲ្យដើំឡែ ប្រែប្រើប្រាស់
ឲ្យការពុជនាមេនແກ់ងែនអ៊ូ
រុករាជបុរុជនាំប៉ែ ការុំទៅ
ឲ្យដើំកៅពរោជានី.

១០៥៨. ឃស្ស បុពុលេ ឃតុទិវវុវគោទេ
ឃតុទិកា ឯន្ម័ំនុតិ
ធម្មុុខ ឈនុទស្សនា
ឯកាតា ឃតុទិកា ឃនុតិ.

១០៥៨. ឯកាលកំន ិវាគលីឃង ឯកំ
តាមសេចិះពរោជាកោរាជ និង
ពរោសិរិយកុមារ ឯកំសេចិះឱះកុងា
តើវពរោសិរិយឲ្យលោក វណី ពរោ
ជាកោរាជ និងពរោសិរិយកុមារ
ពីៗសកុងពរោកសិរិយឲ្យលោក សេចិះ
តាំងឱិនតើវពរោបាបេលោក.

១០៥៨. ឃសុំ បុរុយ ឧសុវត្ថុរគទេ
ឧសុភាព អនុវិញ្ញុតិ
តុយចុះ ឈុនុទស្សនីយា
ឯការ បច្ចុប្បន្ន ឃនុតិ.

១០៥៩. ឱកាលកំខុំ ព្រោះពលម៉ោយំរោះ
តាមសេដ្ឋីជារំណែងកម្មារ និង
ព្រោះសុវិញ្ញុរក្សា ដូចសេដ្ឋីជីថំលែងម៉ា
តួរប្រោះសិទ្ធិលោកស្រី ក្នុង រៀបចំ
រំណែងកម្មារ និងព្រោះសុវិញ្ញុរក្សា
ក្នុង ក្រសួងព្រះរាជក្រឹត់ នៅថ្ងៃនេះ សេដ្ឋីជ
តាំងនិងតាមព្រះបាបពេលា.

១០៦០. ឃសុំ បុរុយ រណវិញ្ញុរគទេ
រភិក អនុវិញ្ញុតិ
តុយចុះ ឈុនុទស្សនីយា
ឯការ បច្ចុប្បន្ន ឃនុតិ.

១០៦០. ឱកាលកំខុំ ព្រោះពលរតន៍រោះ
តាមសេដ្ឋីជារំណែងកម្មារ និង
ព្រោះសុវិញ្ញុរក្សា ដូចសេដ្ឋីជីថំទេរទា
និងប្រោះសិទ្ធិលោកស្រី ក្នុង រៀបចំ
រំណែងកម្មារ និងព្រោះសុវិញ្ញុរក្សា
ក្នុង ក្រសួងព្រះរាជក្រឹត់ នៅថ្ងៃនេះ សេដ្ឋីជ
តាំងនិងតាមព្រះបាបពេលា.

១០៦១. ឱ ឃុំ បុរុយ ឯីសុំ
ពបីយិកបុរុយិ ពុរុយិ
តុយចុះ ឈុនុទស្សនីយា
ឯការ បច្ចុប្បន្ន ឃនុតិ"ពិ.

១០៦១. ឱកាលកំខុំ ព្រោះរំណែងកម្មារ និង
ព្រោះសុវិញ្ញុរក្សាលោកស្រី ក្នុង រាជបុរុប្រជុំ
ឱ្យសេដ្ឋីជីថំ តាមម៉ាក្តី និងលាយ
ខ័ណែក និងតាមព្រះបាបពេលា នៅថ្ងៃនេះ ព្រោះ
រំណែងកម្មារ និងព្រោះសុវិញ្ញុរក្សា
ក្នុង ក្រសួងព្រះរាជក្រឹត់ នៅថ្ងៃនេះ តួង
សេដ្ឋីជាដំណើនិងតាមព្រះបាបពេលា".

ពួក ភាសាសុទ្ធទុក្រាតិ ភាសាយានិ
សុទ្ធទុក្រាតិ ភាសាយានិ ឈុនុទស្សនីយា. ឈុនុទស្សនីយា

បរាណាគារលោកស្រី កំរែ ទេរ
ដោយកំរែ ក្នុងការសិក្សាសាស្ត្រ គ្រប់
ព្រោះរាជក្រឹត់ ក្នុង ក្រសួងព្រះរាជក្រឹត់ និង
ការសិក្សាសាស្ត្រ ក្នុង ក្រសួងព្រះរាជក្រឹត់. កំរែ ព្រោះរំណែងកម្មារ

จนทกุมาโร ๑ สุริยกุมาโร ๑. นุหาปักษุนหนาตาดิ จนทันจุณเณน อุพอดเตตุว่า นุหาปเกหิ กตบปริมุ-
กตาย สุนหนาตา.

และพระสุริยกุมา ความว่า พระ
จันทกุมาด้วย พระสุริยกุมาด้วย. คำว่า
ช่างสนานสระสรงพระกายให้ดีแล้ว
ความว่า อันเจ้าพนักงานผู้ให้อาบหั้งหลาย
ขัดสีด้วยจุณแก่นจันทน์ สระสรงแล้ว
เพราความที่พระกุมาหั้งหลาย มี
บริกรรวมอันเข้าทำแล้ว.

ยสสุติ เye อสสุติ นิปاتมตุต. ye
กุมาเรติ อตุโน. บุพเพติ อิติ บุพเพ.

คำว่า ยสสุ ตัดบทเป็น ye อสสุ
คำว่า อสสุ เป็นเพียงนิبات. อธิบายว่า
พระกุมาหั้งหลายเหล่าใด. คำว่า ใน
กาลก่อน ได้แก่ ในกาลก่อนแต่เนี้ย.

หตุถิ瓦ธรุคเตติ หตุถิวราณ ธรุคเต,
อลุกตหตุถิกุขนธรุคเต.

คำว่า เสด็จชื่นคงช้างตัวประเสริฐ
ความว่า ไปแล้วบนคงช้างตัวประเสริฐ
คือ ออยู่บนคงช้างตัวประเสริฐ อันเข้า
ประดับประดาแล้ว.

อสสวรธรุคเตติ อสสวรปภูจิคเต.
รถารธรุคเตติ รถารมซุณคเต. นี้ยสุติ
นิกุขมีสุ.

คำว่า เสด็จชื่นหลังม้าตัวประเสริฐ
ได้แก่ ไปแล้วบนหลังม้าตัวประเสริฐ.
คำว่า เสด็จชื่นทรงรถอันประเสริฐ
ได้แก่ ถึงแล้ว ในท่ามกลางแห่งรถอัน
ประเสริฐ. คำว่า ราชบุรุษเชญเสด็จ
ออก ได้แก่ ราชบุรุษหั้งหลายนำออก
ไปแล้ว.

ເຂວ່າ ດາສູ ປຣເທວນດີສູເຢວ
ໂພທີສຕຸດໍ ນຄຣາ ນີ້ຮີສູ. ຕທາ

ເມື່ອນາງຫັ້ງຫລາຍແລ້ວນັ້ນຄໍາຄວາມ
ອຍ່ອຍ່າງນິ້ນເຖິງ ຮາຊບຸຮຸ່ງຫັ້ງຫລາຍ
ນຳພະໄພທີສຕົວອອກຈາກພຽບແຕ່ວ.

ສະກລັນຄວ້າ ສຳຫຼຸງ. ນາງ ນິກຸມມືຕຸ່ມ
ອາວົງສູ. ມາຮ່ານ ນິກຸມນຸແຕ ທຸວາຮານີ
ນປຸປໂຫຼດ. ພຸວະນຸມໂນ ອັດພຸ່ນ
ທີສຸວາ “ໄກ ຂານາດີ, ກີ ກວິສຸສີ”ຕີ
ນັກທຸວາຮານີ ຖາເປັນ. ມາຮ່ານ ນິກຸມມືຕຸ່ມ
ອລກນຸໂຕ ອຸນຸໂຕນັກທຸວາຮາສຸສ
ອາສັນຍູຈານ ອຸຍໍຍານ ອັດດີ, ຕສຸສ
ສນຸຕິເກ ມາວິວກ ວິວວິ. ເຕີ ຮເວໜີ
ສກຸນສໍມາ ສຳຫຼຸງທຸວາ ອາກເສ ປກູ້ນິກີ.

มหาชนใน ตั่ง ตั่ง สกุณ สามนุเตตุวะ
วิลปน์ติ อาห .

១០៦៤. "ឃិ ស្ថានិ មំសមិទ្ធនី
ឯុបីសត្វ បុរិពេន បុរិវតិយាំ
យច្ចោះទូទ កែវារាជា
សមុមុដុំ ទុកុង បុត្រោនី.

១០៦៣. ឃី សកុនិ មំសុីវុខិតិ
 ឯុធយស្សស្ស បុរុយុពេន បុរុយុវតិយាយំ
 ឃីទេទុន កេករាជា
 សម្រួលូរុង ទុនី កលុណាគិ.

ในกาลนั้น พระนครทั้งสิ้น กำเริบขึ้นแล้ว.
ชาวพระนครทั้งหลาย ประภากะออกจาก
นคร. ครั้นเมื่อมหาชนออกไปอยู่ ประตู
ทั้งหลาย ย่อมไม่เปี่ยงพอ (แก่นมาชน).
ขันหาลพระนามณีเห็นชั่นมากนัก จึง
คิดว่า “ครจะรู้ เหตุการณ์อะไรจักมีขึ้น”
สั่งใหปิดประตูพระนครเสีย. มหาชน
เมื่อไม่ได้เพื่อจะออกไป ก็ใหร้องอ้ออึงใน
สำนักแห่งสวน อันมีอยู่ในสถานที่ใกล้
ภายในประตูพระนคร. ผุ้งนกแตกดื่น
 เพราะเสียงร้องอ้ออึงเหล่านั้น ก็โผลิน
ขึ้นไปในอากาศ.

มหาชนเรียกนานกั้น ๆ พรำเพื่อ กล่าวถว่า

១០៦៤. “នកខេយ តាកោច្ចាបរាណណានៅក្នុង^៩
ជោគបិនីថាពានទិសបុរាណ នៃ
បុរាណីនគរ និង ពីន័ំ ពរវជ្ជា
កែរាយជ្រើលឯក និង ទេរងបុរាយឱ្យ
តាមព្រមាសិនិភ័យ និង ពរគគ់គំ

๑๖๓. นกเขี้ย ถ้าเจ้าปราชаницาเนื้อ
เจ้าจงบินไปทางทิศบูรพา แห่ง^๔
บุปผาดีนคร ณ ที่นั่น พระเจ้า
เอกสารชผู้หลงในล จะทรงบูชาอยู่^๕
ด้วยราชธิดา ๔ พระองค์.

១០៦៨. ឃី សកុណិ មំសមិទ្ធិសិ
ឧួយឈុស បុរុណេ បុប្បជាពិយាយំ
យច្ចោទុន កែវរាជា
សម្មុដុំ សុពុទ្ធតុកកោនោ"ពិ.

តទួល មំសមិទ្ធិសិ អុមិនា សកុណិ
និង មំសិ ឯុទ្ធសិ. ឧួយឈុស បុរុណេ
បុប្បជាពិយាយុតិ បុប្បជាពិយាយ បុរុណេ
បុរុណិមិតាយ យលុណាហាវូ អតុនិ,
តទួល គុណិ.

យច្ចោទុនភាគិ ខេតុន ធមុនុណាលតុន វរុន
កេហេតុវា សយំ សម្មុដុំ កែវរាជា ទួនិ
បុគ្គលិត យច្ចិ.

សេសភាពាសិ កែសោ នយិ មានិពុរិ

ខេរំ មហាថ្មិន ធគុមិ ទាន់
បិរិយិតុវា ពិនិត្យុតុន វសន្យារានំ
គនុតុវា បាសាចំ បំពកិិន ករុណិទិ
ធមុនុបុរុណិ ក្បារារុណិ ឬុយុយានាបិនិ
ិ បំពសនិទិ គាតាតិ បិរិយិនុទិ ខាង

១០៦៩. នកខេីយ តាកោជាប្រាសានោះឱ្យ
តាកោជាប្រាសានោះឱ្យ បុប្បជាពិយាយំ
បុប្បជាពិយាយំ និង ពន្លេ ពន្លេជាប្រាសានោះ
កោរាជុដ្ឋលងិល ធមោនុប្បាយូ ឱ្យ
តាមុខ្យាគ ឬ បង់ស៊តុវិ ឱ្យបំបាត់

បរាជាគារឡាន៉ែន គាំរោ តាកោជាប្រាសានោះ
ពន្លេ គារុវា ឲករានកដ្ឋិរិយុ
តាកោជាប្រាសានោះឱ្យ. គាំរោ តាកោជាប្រាសានោះ
បិនិយាយំ បុប្បជាពិយាយំ បង់បុប្បជាពិយាយំ
គារុវា ឲករានកដ្ឋិរិយុ ឱ្យបុប្បជាពិយាយំ
គីទិកបៀវងុណា បង់បុប្បជាពិយាយំ. តាកោជាប្រាសានោះ
បិនិយាយំ ឱ្យបិនិយាយំ.

គាំរោ ឱ្យ ឱ្យ...ធមោនុប្បាយូ គារុវា
ពន្លេជាប្រាសានោះ ទរយិតិ ឱ្យតាមុខ្យាគ
ឱ្យកុណិមែនុណាលពារាមណិ ទរយលងិល
ធមោនុប្បាយូ ឱ្យ តាមុខ្យាគ ឱ្យបំបាត់
ពន្លេជាប្រាសានោះ ឱ្យបំបាត់ ឱ្យបំបាត់ ឱ្យបំបាត់

មេោនិកាតាទិ លើឱ្យបំបាត់ ប៉ុណិទិ
ឱ្យបំបាត់ ឱ្យបំបាត់ ឱ្យបំបាត់ ឱ្យបំបាត់

មហាថ្មិន គ្រោគរុណិ លោវយោងឱ្យ
ឱ្យបិនិយាយំ ឱ្យបិនិយាយំ ឱ្យបិនិយាយំ
ឱ្យបិនិយាយំ ឱ្យបិនិយាយំ ឱ្យបិនិយាយំ

๑๐๗๐. “อยมสุส ป้าสาโล
ใสวนูโน ปุปุ่มมาลุยาภิกิณโน^๑
เตทานิ อยุยบุตุต้า
จตุต้าโว วราาย นินุนีต้า.

๑๐๗๑. อิทธิมสุส ภูวภาคริ
ใสวนูโน ปุปุ่มมาลุยาภิกิณโน^๑
เตทานิ อยุยบุตุต้า
จตุต้าโว วราาย นินุนีต้า.

๑๐๗๒. อิทธิมสุส อุยุยาน
สุปุ่มพิติ สมพุพกาลิกิ รวมม
เตทานิ อยุยบุตุต้า
จตุต้าโว วราาย นินุนีต้า.

๑๐๗๓. อิทธิมสุส อสิกวน
สุปุ่มพิติ สมพุพกาลิกิ รวมม
เตทานิ อยุยบุตุต้า
จตุต้าโว วราาย นินุนีต้า.

๑๐๗๔. อิทธิมสุส กณิการวน
สุปุ่มพิติ สมพุพกาลิกิ รวมม
เตทานิ อยุยบุตุต้า
จตุต้าโว วราาย นินุนีต้า.

๑๐๗๐. “นีปราวสาทของท่าน ล้วนด้วย
ทองคำเกลี้องกล่นด้วยพวงมาลัย
บัดนี้ พระลูกเจ้าทั้ง ๔ พระองค์
นั้น ถูกเขานำไปเพื่อจะฆ่า.

๑๐๗๑. นีเรือนของท่าน ล้วนด้วยทองคำ
เกลี้องกล่นด้วยพวงมาลัย บัดนี้
พระลูกเจ้าทั้ง ๔ พระองค์นั้น
ถูกเขานำไปเพื่อจะฆ่า.

๑๐๗๒. นีพระอุทัยานของท่าน มีดอกไม
นานสะพรั่ง ตลอดกาลทั้งปวง^๒
นำรื่นรมย์ใจ บัดนี้ พระลูกเจ้า
ทั้ง ๔ พระองค์นั้น ถูกเขานำไป
เพื่อจะฆ่า.

๑๐๗๓. นีป้าอโศกของท่าน มีดอก
นานสะพรั่ง ตลอดกาลทั้งปวง^๒
นำรื่นรมย์ใจ บัดนี้ พระลูกเจ้า
ทั้ง ๔ พระองค์นั้น ถูกเขานำไป
เพื่อจะฆ่า.

๑๐๗๔. นีป้ากวรรณิการ์ของท่าน มีดอก
นานสะพรั่ง ตลอดกาลทั้งปวง^๒
นำรื่นรมย์ใจ บัดนี้ พระลูกเจ้า
ทั้ง ๔ พระองค์นั้น ถูกเขานำไป
เพื่อจะฆ่า.

๑๐๗๕. ອິທົມສູສ ປ່າງລົງວິນ
ສຸປຸຜິດ ສພພກາລິກ ຮມນຳ
ເຫັນ ອຍຸຍປຸດຕາ
ຈຕູຕາໄວ ວຮາຍ ນິນຸນີຕາ.

๑๐๗๖. ອິທົມສູສ ອມພວນ
ສຸປຸຜິດ ສພພກາລິກ ຮມນຳ
ເຫັນ ອຍຸຍປຸດຕາ
ຈຕູຕາໄວ ວຮາຍ ນິນຸນີຕາ.

๑๐๗๗. ອຍຸມສູສ ໃປກຸຮົນ
ສະບຸຂຸນ້າ ປຖມປຸນຸທີເກີ
ນາວາ ຈ ໄສວນຸ່ນວິກຕາ
ປຸ່ປຸພລຸລິຍາ ຈິຕູຕາ ສຽມມົນົມ
ເຫັນ ອຍຸຍປຸດຕາ
ຈຕູຕາໄວ ວຮາຍ ນິນຸນີຕາ”ຕີ.

ຕດຕ ເຫັນເຕີ ອິຫານີ ເຕ
ຈນທກມາຮປຸມຸ່າ ອມໜາກ ອຍຸຍປຸດຕາ
ເຂວູ້ປື້ ປ່າສາທ ຂ່າເຫຼວວາ ວຮາຍ
ນີ້ຮີຍນຸດີ. ໄສວນຸ່ນວິກຕາຕີ ສຽມມົນ
ຊີຕາ.

๑๐๗๘. ນີ້ປ່າແຜຝອຍຂອງທ່ານ ມີດອກ
ບານສະພັງ ຕລອດກາລທັ້ງປວງ
ນ່າງໆນົມຍືໃຈ ບັດນີ້ ພຣະລູກເຈົ້າ
ທັ້ງ ແລະ ພຣະອງຄົນ້ນ ຖຸກເຂົານໍາໄປ
ເພື່ອຈະໜ່າ.

๑๐๗๙. ນີ້ສວນມະນ່ວງຂອງທ່ານ ມີດອກ
ບານສະພັງ ຕລອດກາລທັ້ງປວງ
ນ່າງໆນົມຍືໃຈ ບັດນີ້ ພຣະລູກເຈົ້າ
ທັ້ງ ແລະ ພຣະອງຄົນ້ນ ຖຸກເຂົານໍາໄປ
ເພື່ອຈະໜ່າ.

๑๐๘๐. ນີ້ສະໂປກຂຽນຂອງທ່ານ ດາວດາໜ
ໄປດ້ວຍດອກບັນລວງ ແລະບັວຂາວ
ມີເຮືອວິກາරດ້ວຍທອງຄຳ ວິຈິຕຣ
ດ້ວຍລາຍເຄື່ອດອກໄມ້ ເປັນທີ່
ນ່າງໆນົມຍືໃຈ ເປັນອັນດີ ບັດນີ້
ພຣະລູກເຈົ້າທັ້ງ ແລະ ພຣະອງຄົນ້ນ
ຫຼຸກເຂົານໍາໄປເພື່ອຈະໜ່າ”.

ບຣດາຄຳເຫັນນັ້ນ ຄໍາວ່າ ບັດນີ້...
ທັ້ງ ແລະ ພຣະອງຄົນ້ນ ຄວາມວ່າ ບັດນີ້
ພຣະລູກເຈົ້າທັ້ງໝາຍ ມີພຣະຈັນທກມາຮ
ເປັນປະມຸ່າ ຂອງຂ້າພະບາຫທັ້ງໝາຍ
ທຮງທັ້ງປ່າສາຫເໜີປານນີ້ ຖຸກເຂົານໍາໄປ
ເພື່ອຈະໜ່າ. ຄໍາວ່າ ວິກາຮດ້ວຍທອງໄດ້ແກ່
ປະຕັບແລ້ວດ້ວຍທອງຄຳ.

ເອດຸດເກສູ ຈານເສຸ ວິລົປີຕົວາ ບຸນ
ທດຸດສາລາທີນີ ອຸປສູກມືຕົວາ ອານໍສຸ

ກົມຫາຂນທັງໝາຍ ຕ່າງພາກັນ
ພໍາເພື່ອໃນທີ່ທັງໝາຍມີປະມານເທົ່ານີ້
ຈຶ່ງເຂົ້າໄປສູຖານທີ່ທັງໝາຍ ມີໂຮງໝ້າງ
ເປັນຕັ້ນອີກ ໄດ້ກລ່າງວ່າ

๑๐๗๘. “ອີທມສຸສ ທດຸດິວຕົນ
ເອງວິໄນ ດົງ ພລື ທນຸຕີ
ເຕທານີ ອຍຸຍປຸດຕາ
ຈຸດຕາໂຣ ວຮາຍ ນິນຸນີຕາ.

๑๐๗๘. “ນີ້ໝ້າງແກ້ວຂອງທ່ານ ສື່ອເວລວັນ
ເປັນໝ້າງມີງາ ມີກຳລັງ ບັດນີ້
ພະລູກເຈົ້າທັ້ງ ๔ ພະອອງຄົນນັ້ນ
ຖຸກເຂົ້າໄປເພື່ອຈະສ່າ.

๑๐๗๙. ອີທມສຸສ ອສສຽດຕົນ
ເອກຊູໂຣ ເວໂໂຄ ອສສີ
ເຕທານີ ອຍຸຍປຸດຕາ
ຈຸດຕາໂຣ ວຮາຍ ນິນຸນີຕາ.

๑๐๗๙. ນີ້ມ້າແກ້ວຂອງທ່ານ ເປັນມ້າມີກີບ
ເດືອກ ເປັນມ້າວິ່ງໄດ້ເຮົວ ບັດນີ້
ພະລູກເຈົ້າທັ້ງ ๔ ພະອອງຄົນນັ້ນ
ຖຸກເຂົ້າໄປເພື່ອຈະສ່າ.

๑๐๘๐. ອຍມສຸສ ອສສຽດ
ສາລີຍາ ວິຍ ນິຄຸໂໂສ
ສຸໂນ ວດນວຈິຕຸໂຕ ຢດຸຕັສສ
ອຍຸຍປຸດຕາ ໄສກີສຸ ນໍາກຸແນ ວິຍ ເທວາ
ເຕທານີ ອຍຸຍປຸດຕາ
ຈຸດຕາໂຣ ວຮາຍ ນິນຸນີຕາ.

๑๐๘๐. ນີ້ຮັມມ້າຂອງທ່ານ ມີເສີຍໄປເຮັດ
ເໜືອນເສີຍນກສາລິກາ ເປັນຮັດ
ຝາງມປະດັບດ້ວຍແກ້ ພະລູກເຈົ້າ
ທັງໝາຍ ເສດົ່ງໄປໃນຮັດ ຝາງມ
ດັ່ງເຫັນເຈົ້າ ໃນນັນກວັນ ບັດນີ້
ພະລູກເຈົ້າທັ້ງ ๔ ພະອອງຄົນນັ້ນ
ຖຸກເຂົ້າໄປເພື່ອຈະສ່າ.

๑๐๘๑. ກຄນຸ້ານຸ້າ ສາມສມສຸນທເຮີ
ຈນຸ້ານມຸຖຸກຄຸຕຸເທີ
ຮາໜາ ຍົມສຸສເຕ ຍຄຸນໍ
ສມມຸໄໝ໌ ຈຸດທີ ປຸດເທີ.

๑๐๘๑. ຂໍຢ່າງໄໄ ພະຈາກ້າຜູ້ໜ່າງໃຫລ ຈຶ່ງ
ຈັກທຽງນູ້ຍ້າຍ່າງດ້ວຍພະຈາກ້າໂອຣສ
ແລ ພະອອງຄ ຜູ້ດົກມາເສມອ
ດ້ວຍທອງ ມີພະວກາຍໄລ້ທາ
ດ້ວຍຈຸນຈັນທົ່ວ.

១០៤៩. កណ្តុនាម សាមសមសុន្តរាងី
ជានុញ្ញនមុកគុគុណី
រាជា យិសុសតេ ឃលុលំ
សមមុខុំន ទួុនិ កណ្តុបាងី.

១០៥០. កណ្តុនាម សាមសមសុន្តរាងី
ជានុញ្ញនមុកគុគុណី
រាជា យិសុសតេ ឃលុលំ
សមមុខុំន ទួុនិ មនេសិនិ.

១០៥១. កណ្តុនាម សាមសមសុន្តរេហិ
ជានុញ្ញនមុកគុគុណី
រាជា យិសុសតេ ឃលុលំ
សមមុខុំន ទួុនិ គហប័ណិនិ.

១០៥២. យតាគ លេងុដិ គាមនិគមា សុុបុបា
អមនុស្សសកា ពុរវារុបុបា
ពតាគ លេស្សុតិ បុប្បុរាណិ
ិយ្យុទេស ទុនុស្សិរិយេស្សិតិ.

ធម្មត ខោរាយិនិ តសស ុតុតិនិ
នាម. ខោកុូវិនិ អភិបុន្មុវិ. សាចិយា
ិយ និគិមិនិស្សិ គមនកាល សាចិយានិ

១០៥៤. ឲ្យចាប់ព្រមជាដ្ឋានលើល ីង
ជាកំពងបុរាយឱ្យដោយពររាជិទា
ន ពររងគ់ ផ្តុំមេសេនិ
ដោយទុង មិពររាជាយឲ្យតាត
ដោយចុនិចិនិ.

១០៥៥. ឲ្យចាប់ព្រមជាដ្ឋានលើល
ីងជាកំពងបុរាយឱ្យដោយពររមលី
ន ពររងគ់ ផ្តុំមេសេនិ
ដោយទុង មិពររាជាយឲ្យតាត
ដោយចុនិចិនិ.

១០៥៦. ឲ្យចាប់ព្រមជាដ្ឋានលើល
ីងជាកំពងបុរាយឱ្យ ពីរគុបុបិ
ន គន ផ្តុំមេសេនិដោយទុង
មិវោរកាយឲ្យតាតដោយចុនិចិនិ.

១០៥៥. គាមនិគមិងលាយ ឈវោរកេលា
មិមិនុមិយ កាលាយបើនបានបាន
ឯងិត មិនិពររាជាផារបស់ ឲ្យខោ
ពររជនកម្រាធាតនិពររសិរិយកម្រាធាត
បុរាយឱ្យ ពររនគរបុប្បុរាណិ កិត្យក
រោងវោរកេលា មិមិនុមិយ កាលាយ
បើនបានបាន ឯងិត".

បរគាតា គោលន័ំ គោរោះ ខោរាយិនិ
បើនបានបាន គោលន័ំ គោរោះ មិកិបិដិយវ
ឲ្យកោ មិកិបិដិយ. គោរោះ មិតិយិង ពុរោះ
ហេវិនសិយិងនកសាចិយានិ គោរោះ ឬនៅតា

วิญ มคุเรน นิคโมเสน สมนุนาคโต.

เมื่อรถแล่นไป ก็จะประกอบด้วยเสียงดังໄพเราเหมือนเสียงงากสาลิกา ฉะนั้น.

กฤษนาม สามสมสุนหะเรหีดิ สุวนุณ-
สาเมหิ อภูบมภุบล ชาติยา สเมหิ
นิทุโถสถาป สุนหะเรหีดิ อตุโถ.
จนทนมุทกคดุเตหีดิ โลหิตจันทน-
ลิตตุตุนเคน.

คำว่า อย่างไร พระราชผู้หลงในหล
จังจักรงบุชาญัญด้วยพระโอรสผู้ดงงาม
เสมอด้วยทอง ความว่า ผู้มีความงาม
เสมอด้วยทองคำ คือเสมอโดยชาติ
แห่งกันและกัน เพราความไม่มีโฆษณา.
คำว่า มีพระวรกายໄล้าหาด้วยจุณจันทน์
ได้แก่ มีพระอวัยวะໄล้าหาด้วยจุณจันทน์
แห่งจันทน์เดง.

พุธารณุณาติ ยถา เต คำมนิคมา
สุณุบา นิมมนุสุสา พุธารณุนา
ใหหุติ ตถา ปุปุพติยาปี รณุนา
ยีญเจสุ ราชปุตุเตสุ สุณุบา อรุณ-
สทิสา ภวิสุสติ.

คำว่า กล้ายเป็นป่าใหญ่ ความว่า
คำมนิคมาทั้งหลายเหล่านั้น ว่างเปล่า
ไม่มีมนุษย์ ย่อมกล้ายเป็นป่าใหญ่ไป
ขันได ครั้นเมื่อพระราชนบุตรอันพระราชา
ทรงบุชาญัญแล้ว แม้นบุปผดีนครก็จะร้าง
ว่างเปล่า จะเป็นเช่นกับป่าไป ขันนั้น.

เต มหาชนา พหิ นิกุขมิต
อลกนุตตา อุนตโนนคเรเยว ใจนุตตา
ปริเทวีสุ. เพชริสตุโถปี ยณุบavaray
นีโต. อตสุส มาดา โโคตมี นาม
เทวี “ปุตุตาน” เม ชีวิต เทหิ
เทว่า”ติ รบุโใบ ปอาทุมเล นิปติทุว่า
ปริเทวามانا อาห

มหาชนเหล่านั้น เมื่อไม่ได้เพื่อจะ
ออกไปภายนอก ก็ครั่วครวญเที่ยวไป
ภายนในพระนครนั้นเอง. ฝ่ายพระโพธิสัตว์
ถูกเข้านำไปสู่หลุมบุชาญัญแล้ว. ลำดับนั้น
พระมารดา ทรงพระนามว่าโคตมีเทวี
ทรงหมอบลงแทบทาทมูลแห่งพระราชา
ทรงครั่วครวญว่า “ข้าแต่สมมติเทพ ขอ
พระองค์ประทานชีวิตแก่บุตรของหม่อมฉัน
เดด” ดังนี้ แล้วตรัสว่า

๑๐๘๖. "อุมมุตติกา ภวิสุสามิ
ภูนหตา ปั๊สุนา ปริกิณณา
สaje จนทกุมาร์ หนุติ
ปานา เม เทว ภิชุชนติ.

๑๐๘๗. อุมมุตติกา ภวิสุสามิ
ภูนหตา ปั๊สุนา ปริกิณณา
สaje สุริยกุมาร์ หนุติ
ปานา เม เทว ภิชุชนตี"ติ.

๑๐๘๘. ตตุต ภูนหตาดิ นินดทกุฑมิกา.
ปั๊สุนา ปริกิณณาดิ ปั๊สุนา
ปริกิณณาสเรริษา อุมมุตติกา หุตุวา
วิชิริสุสามิ.

๑๐๘๙. "สา เขว ปริเทวนตี รบุโน
สนุติกา กบุจิ กถ อลภิตวा สุนิสาน
วตุว่า "มม บุตติ ตุมหาก กุษมิตวा
คติ ภวิสุตติ, กิสส ตุเมห น น
นิวตุเตตتا"ติ กุมารสส จตสุส ภาริยาโย^๑
อาลิงคุติว่า ปริเทวนตี อาห

๑๐๙๐. "กินนุมา น รมาเปยุญ
อญุณมณุณ ปิย์วหา

๑๐๙๖. "ข้าแต่เทพเจ้า หมื่นชั้นจัก
เป็นบ้ำ มีความเจริญถูกขจัดแล้ว
มีสีริระ เกลือกกลัวด้วยธุลี
ถ้าเข้ามาจันทกุมา ลมปราณ
ของหมื่นชั้น ก็จักแตกทำลาย.

๑๐๙๗. ข้าแต่เทพเจ้า หมื่นชั้นจัก
เป็นบ้ำ มีความเจริญถูกขจัดแล้ว
มีสีริระ เกลือกกลัวด้วยธุลี
ถ้าเข้ามาสุริยกุมา ลมปราณ
ของหมื่นชั้น ก็จักแตกทำลาย".

บรรดาคำเหล่านี้ คำว่า มีความ
เจริญถูกขจัดแล้ว ความว่า เป็นผู้มี
ความเจริญอันเข้าจำกัดเสียแล้ว. คำว่า
มีสีริระเกลือกกลัวด้วยธุลี คือ หมื่นชั้น
มีสีริระเกลือกกลัวด้วยธุลีแล้วจักเป็นบ้ำ
เที่ยงไป.

พระนางโคลมี ทรงครัวราญอยู่
อย่างนี้ มิได้รับพระดำรัสอะไรจากสำนัก
พระราช จึงตรัสแก่พระสุนิสาททั้งหลาย
ว่า "ลูกเราโกรธพวงเจ้าแล้วจักไป เหตุไร
พวงเจ้าไม่ชวนเข้าให้กลับมา" แล้วทรง
สมกอดภรรยาทั้ง ๔ ของพระกุมา แล้ว
ทรงกล่าวครัวราญว่า

๑๐๙๘. "สะไภ้เราเหล่านี้ คือนางมัญญิกา
นางอุปริกี นางปิกขรณี และ

มัธย์วิภา อุปปริกุชชี ฯ
ใบกุญจน์ ฯ คายิกา
จันทสุริยะสุ นจุจนุติโย^๑
 sama ตาส์ น วิชุชตี"ติ.

นางคายิกา ล้วนกล่าวว่า
เป็นที่รักแก่กันและกัน เพราะ
เหตุใด จึงไม่ฟ้อนรำขับร้อง ให้
พระจันทกุมาและพระสุริยกุมา
รื่นรมย์เล่า หญิงอื่นที่จะเสนอ
ด้วยนางทั้ง ๔ เหล่านั้น ยอม
ไม่มี".

ตตุ กินนุมา น รมาเปย়ยনุติ
เกน การเณน อิมา มัธย์วิภาติอาทิกา
จตสุสิ ออบุณมณุบ ปัย์ว่า
จันทสุริยกุมาวนน สนติเก นจุจนุติโย^๒
คายิกุนติโย มม ปุตุเต น รมาปยีส
น อุกุณจ้าปยีส. ສගລຂມพុทិបសមី
ហិ នຈុះ វា គីត់ វា សមា
ອបុបាត ការិ ตาสំ ន វិចុទិតិ អតុໂភ.

บรรดาคำเหล่านั้น คำว่า เพราะ
เหตุใดจึงไม่ฟ้อนรำขับร้องให้พระจันทกุมา^๓
และพระสุริยกุมารื่นรมย์เล่า ความว่า
 เพราะเหตุใด นางทั้ง ๔ มีนางมัธย์วิภา
เป็นต้นเหล่านี้ ผู้กล่าวว่าเป็นที่รัก
แก่กันและกัน จึงไม่ฟ้อนรำขับร้องใน
สำนักแห่งพระจันทกุมาและพระสุริยกุมา^๔
ยังบุตรหั้งลายของเรารื่นรมย์ គីไม่
ยังบุตรหั้งลายของเรา ให้กระสันเล่า
อธิบายว่า เพราะว่าหญิงอื่นໄວ ฯ ใน
ชุมพុทិប៉ែងស៊ិន ที่จะเสนอด้วยหญิง
เหล่านั้น ในการฟ้อนรำหรือขับร้อง ไม่มี.

อตិ សា สុនិសាធិ សុទិ
ប្រិហិតុវា อុបុលំ គេពុដុណាំ
អបសុសុតិ ធមុនាហាលំ ឧកុក្រិសមានា
ម្បុខ គាតា ឧភាសិ

พระนางគាំគរួយកបพระសុនិសា
ด้วยประการฉนីแล้ว เมីនៅថ្ងៃនេះ
អុបាយទីជាបីដីតីឲ្យយោងអីនេះ ឱ្យទងតាមេង
ឱ្យមាតាលរាមនេះ ធ្វើឱ្យទងភាមិតគាតា
ន គាតាការា

๑๐๙๙. “ອິນໍ້ ມຍໜໍ້ ພທຍສົກ
ປະມຸນບຸຈຸດ ຂັນຫາລ ຕວ ມາດາ
ໄຍ ມຍໜໍ້ ພທຍສົກ
ຈຸນທສຸມື້ ວຮາຍ ນິນຸນີເຕ.

๑๐๙๐. ອິນໍ້ ມຍໜໍ້ ພທຍສົກ
ປະມຸນບຸຈຸດ ຂັນຫາລ ຕວ ມາດາ
ໄຍ ມຍໜໍ້ ພທຍສົກ
ສຸຮິຍສຸມື້ ວຮາຍ ນິນຸນີເຕ.

๑๐๙๑. ອິນໍ້ ມຍໜໍ້ ພທຍສົກ
ປະມຸນບຸຈຸດ ຂັນຫາລ ຕວ ຊາຍາ
ໄຍ ມຍໜໍ້ ພທຍສົກ
ຈຸນທສຸມື້ ວຮາຍ ນິນຸນີເຕ.

๑๐๙๒. ອິນໍ້ ມຍໜໍ້ ພທຍສົກ
ປະມຸນບຸຈຸດ ຂັນຫາລ ຕວ ຊາຍາ
ໄຍ ມຍໜໍ້ ພທຍສົກ
ສຸຮິຍສຸມື້ ວຮາຍ ນິນຸນີເຕ.

๑๐๙๓. ມາ ຈ ປຸຕຸເຕ ມາ ຈ ປົດ
ອຖຸກຸງີ ຂັນຫາລ ຕວ ມາດາ
ໄຍ ມາເຕສີ ກຸມາເຮ
ຂູ້ສເກ ສິ້ນສຸກາເສ.

๑๐๙๔. “ດູກຣເຈ້າຂັນຫາລະ ຄວາມໂສກ
ເສර້າໃຈໄດ ຢ່ອມເກີດມື່ແກ່ເວາ
ໃນເນື່ອຈັນທກຸມາຮ ຖຸກເຂົານຳໄປ
ເພື່ອຈະໝ່າ ແມ່ຂອງເຈົ້າຈົງປະສົບ
ຄວາມໂສກເສර້າໃຈຂອງເວັນໆ.

๑๐๙๐. ດູກຣເຈ້າຂັນຫາລະ ຄວາມໂສກ
ເສර້າໃຈໄດ ຢ່ອມເກີດມື່ແກ່ເວາ
ໃນເນື່ອສຸຮິຍກຸມາຮ ຖຸກເຂົານຳໄປ
ເພື່ອຈະໝ່າ ແມ່ຂອງເຈົ້າຈົງປະສົບ
ຄວາມໂສກເສර້າໃຈຂອງເວັນໆ.

๑๐๙๑. ດູກຣເຈ້າຂັນຫາລະ ຄວາມໂສກ
ເສර້າໃຈໄດ ຢ່ອມເກີດມື່ແກ່ເວາ ໃນ
ເນື່ອຈັນທກຸມາຮ ຖຸກເຂົານຳໄປເພື່ອ
ຈະໝ່າ ກວຽຍາຂອງເຈົ້າຈົງປະສົບ
ຄວາມໂສກເສර້າໃຈຂອງເວັນໆ.

๑๐๙๒. ດູກຣເຈ້າຂັນຫາລະ ຄວາມໂສກ
ເສර້າໃຈໄດ ຢ່ອມເກີດມື່ແກ່ເວາ ໃນ
ເນື່ອສຸຮິຍກຸມາຮ ຖຸກເຂົານຳໄປເພື່ອ
ຈະໝ່າ ກວຽຍາຂອງເຈົ້າຈົງປະສົບ
ຄວາມໂສກເສර້າໃຈຂອງເວັນໆ.

๑๐๙๓. ດູກຣເຈ້າຂັນຫາລະ ເຈົ້າໄດ້ໄໜ້
ໜ່າພະກຸມາຮທັງໝາຍ ຜູ້ມີຄິດ
ປະທຸ່ມຮ້າຍ ຜູ້ອັງອາຈົດງາງສີ່ນໍ້
ແມ່ຂອງເຈົ້າ ຈົງຍ່າໄດ້ເຫັນພວກ
ຊັກ ຈ ແລະຍ່າໄດ້ເຫັນສາມີເລີຍ.

๑๐๘๔. มา ฯ ปุตุเต มา ฯ ปตี
อทุทกุชิ ขณุพหadal ตว มาตา^๒
โย ณาเตสิ ຖุมาเร
อเปกุชิเต สพุพโลกสุส.

๑๐๘๕. มา ฯ ปุตุเต มา ฯ ปตี
อทุทกุชิ ขณุพหadal ตว ชาญา
โย ณาเตสิ ຖุมาเร
อทุสเก สีนสงุกาเส.

๑๐๘๖. มา ฯ ปุตุเต มา ฯ ปตี
อทุทกุชิ ขณุพหadal ตว ชาญา
โย ณาเตสิ ຖุมาเร
อเปกุชิเต สพุพโลกสุสา"ตี.

ตตุต ອิม ມยุหนุติ อิม ມยุน
หทัยโสก ทุกุชิ. ปฏิมุณฑุติ ปฏิสตุ
ปานุณดาตุ. โย ณาเตสติ โย ตุว
หนเนสิ. อเปกุชิเตติ สพุพโลเกন
โอลอกิเต ทิสุสมานเ นาເສේติ อตุโน.

๑๐๘๔. ดูกรเจ้าขันพาลະ เจ้าได้ให้
ฝ่าพระกุ marrowหั้งหลาย ผู้เป็นที่
มุ่งหวังของโลกหั้งปวง เมฆของเจ้า
จะอย่าได้เห็นพากลูก ๆ และ
อย่าได้เห็นสามีเลย.

๑๐๘๕. ดูกรเจ้าขันพาลະ เจ้าได้ให้
ฝ่าพระกุ marrowหั้งหลาย ผู้ไม่คิด
ประทุษร้าย ผู้องอาจดังราชสีห์
ภารยาของเจ้า จะอย่าได้เห็น
พากลูก ๆ และอย่าได้เห็นสามี
เลย.

๑๐๘๖. ดูกรเจ้าขันพาลະ เจ้าได้ให้
ฝ่าพระกุ marrowหั้งหลาย ผู้เป็น
ที่มุ่งหวังของโลกหั้งปวง ภารยา
ของเจ้า จะอย่าได้เห็นพากลูก ๆ
และอย่าได้เห็นสามีเลย".

บรรดาคำเหล่านั้น คำว่า ความ
โศกเศร้าใจของเรานี้ ความว่า ความ
โศกเศร้าใจ คือความทุกข์ของเรานี้.
คำว่า จะประสบ ได้แก่ จะเข้าไป คือ
จะถึง. คำว่า เจ้าให้ม่า ได้แก่ เจ้าได
ให้ม่า. คำว่า ผู้เป็นที่มุ่งหวัง ความว่า
เจ้าให้ฝ่า marrowหั้งหลายผู้อันโลกหั้งปวง^๓
แลดูแล้ว คือเห็นอยู่.

<p>โพธิสตุติ ยณูบavaray ปิตัม
ยาจันตุติ อาห</p> <p>๑๐๙๗. “มา ใน เทว อวารี
ท่าเส ใน เทหิ ขณุพหลาສุส
อปิ นิคพ์พนุธากาปि
หตุตี อสุเส ฯ ป้าเลม.</p> <p>๑๐๙๘. มา ใน เทว อวารี
ท่าเส ใน เทหิ ขณุพหลาສุส
อปิ นิคพ์พนุธากาปि
หตุติชกណานิ อุซูเมມ.</p> <p>๑๐๙๙. มา ใน เทว อวารี
ท่าเส ใน เทหิ ขณุพหลาສุส
อปิ นิคพ์พนุธากาปि
อสุสชกណานิ อุซูเมມ.</p> <p>๑๑๐. มา ใน เทว อวารี
ท่าเส ใน เทหิ ขณุพหลาສุส</p> | <p>พระโพธิสตว์ เมื่อจะทรงวิวัอน
พระราชบิดาในหลุมยัญ จึงทูลว่า</p> <p>๑๐๙๗. “ขอเดชะ พระองค์อย่าได้ทรงฆ่า
ข้าพระองค์ทั้งหลายเสียเลย โปรด
พระราชทานข้าพระองค์ทั้งหลาย
ให้เป็นทาสของขันพหลาปุโรหิต
เดด ถึงแม้ว่าข้าพระองค์ทั้งหลาย
จะถูกใจง Gambādāy ให้ญี่ ก็จะ
เลี้ยงช้างและม้าให้เข้า.</p> <p>๑๐๙๘. ขอเดชะ พระองค์อย่าได้ทรงฆ่า
ข้าพระองค์ทั้งหลายเสียเลย โปรด
พระราชทานข้าพระองค์ทั้งหลาย
ให้เป็นทาสของขันพหลาปุโรหิต
เดด ถึงแม้ว่าข้าพระองค์ทั้งหลาย
จะถูกใจง Gambādāy ให้ญี่ ก็จะ
ขนมูลช้างให้เข้า.</p> <p>๑๐๙๙. ขอเดชะ พระองค์อย่าได้ทรงฆ่า
ข้าพระองค์ทั้งหลายเสียเลย โปรด
พระราชทานข้าพระองค์ทั้งหลาย
ให้เป็นทาสของขันพหลาปุโรหิต
เดด ถึงแม้ว่าข้าพระองค์ทั้งหลาย
จะถูกใจง Gambādāy ให้ญี่ ก็จะ
ขนมูลม้าให้เข้า.</p> <p>๑๑๐. ขอเดชะ พระองค์อย่าได้ทรงฆ่า
ข้าพระองค์ทั้งหลายเสียเลย โปรด</p> |
|--|---|

ຢສສ ໂໜຸດີ ຕວ ກາມາ
ອປີ ຮ້າງຈາ ປັບພາຍີຕາ
ກີກຂາຈຣິ່ນ ຈິສຸສາມ.

พระราชทานข้าพระองค์ทั้งหลาย
ให้เป็นภาษาของขันทาลปุโหริต
ตามที่มีพระประสงค์ได้ ถึง
แม้ว่าข้าพระองค์ทั้งหลาย จะถูก
ขับไล่จากแคว้นแล้ว ก็จะเที่ยว
ภิกษาจารเดี้ยงซีพ.

១១០១. ពិធី ថោ អុប្បាថនុតិ
បុគ្គលិក លិកុបាបិ
ស្រីរាលានិបិ ីិទុវា
បុគ្គលិក ន លាយុតិ កេកចុកា.

១១០២. ខាសាសិកានិ ក្រុងុតិ
បុគ្គលិក ន មាយុនុតិ ធមិ បុគ្គលិក
ឧន ន ការរាលសុមា
យលុលុបុគ្គលិក ថោ អាមេតិសិ.

១១០៣. អុប្បាថនិកានិ បុគ្គលិក លាយុតិ
មាត តាត ន អាមេតិសិ
មាត កិច្ចិលុបុគ្គលិក បុគ្គលិក
យិច្ចិលិ ិម យលុលិ.

១១០៤. អុប្បាថនិកានិ បុគ្គលិក លាយុតិ
ឬ កាត ន អាមេតិសិ

มา กปณลทุตเกหิ บุตุเตหิ
อມມາຍ โน วิปุปวาເສේ"ຕ.

ขอพระองค์ ออย่ารับสั่งให้ม่า
ข้าพระองค์ทั้งหลาย ออย่าได้ทรง
พรางข้าพระองค์ทั้งหลาย ผู้เป็น^๑
ลูก อันได้มาด้วยความยากแเด้น
จากพระมารดาเลย".

ตตุต ทิพยนุติ เทว อปุตุติกา
ทลิทุทากิ นาเริย บุตุตุติกา หุตุว
พาหຸ ปณຸນາກາຮໍ หรຸตຸວາ บุตຸດໍ
ວາ ອືດໍວໍ ວາ ລກິສຸສາມາຕີ ທີພູ່
ອຸປ່ຢາຈຸນຸຕີ.

บรรดาคำเหล่านັ້ນ คำว่า (ຍ່ອມ
ວອນຂອບຸຕຣ) กับเทพเจ้า ความว่า
ข้าແຕ່ສມມີເທັນ ນາງເຫັນຫລາຍຜູ້ໄວ້ບຸຕຣ
ແມ່ຍາກຈານເປັນຜູ້ຕ້ອງການໄດ້ບຸຕຣ ນຳເຄື່ອງ
บรรณาการເປັນອັນມາກ ໄປວອນຂອຕ່ອ
ເທັນເຈົ້າວ່າ ຂອງເຈົ້າໄດ້ບຸຕຣຫີ່ອືດີດາ ດັ່ງນີ້.

ປະກິການານີປີ ນິຕຸວາຕີ ໂທພັນີ
ຂຫຼາເຕຸວາປີ ອລກິຕຸວາປີຕິ ອຕຸໂຕ.

คำว่า ລະແມ້ປະກິການແລ້ວ ໄດ້ແກ່ ທຶ່ງເສີຍ
ແລ້ວ ຈຶ່ງການແພ້ທ້ອງ ອົບປາຍວ່າ ແມ່ໄມ້ໄດ້
ແລ້ວ.

ອີກໆ ຖຸດໍ ໂຮດ ມහາວັຊ ນາງິນໍ
ທີ ອຸປ່ປຸນຸນໍ ໂທພີ ອລການຸຕື່ນໍ ດັບ
ສຸສືຕຸວາ ນສຸສຕີ. ຕຕຸຕ ເຂອກຈຸຈາ
ຢາຈຸນຸຕີ ບຸຕຸເຕ ອລການາ, ກາຈີ
ລຖໍ່ ໂທພີ ປ່າຍ ອບຣິກຸບຸໜີຕຸວາ ນ
ລການຸຕີ, ກາຈີ ໂທພີ ອລການາ ນ
ລການຸຕີ, ມຍຸໍ່ ປ່ນ ມາຕາ ໂທພີ
ລກິຕຸວາ ປຣິກຸບຸໜີຕຸວາ ອຸປ່ປຸນຸຄຸກໍ
ອວນາເສດຸວາ ບຸຕຸເຕ ປົກລົກຕິ. ເກົ່າ

คำນີ້ມີອົບປາຍວ່າ ຊ້າແຕ່ມໜາຮາຊເຈົ້າ
ເພຣະວ່າ ຄຣວົງແໜ່ງນາງເຫັນຫລາຍ
ຜູ້ໄມ້ໄດ້ການແພ້ທ້ອງອັນເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ຈັກແໜ່ງ
ເສື່ອມເສີຍໄປ. ບຽດນາຄູງແລ່ນັ້ນ ພົງ
ບາງຄນ ເມື່ອໄມ້ໄດ້ບຸຕຣທັງຫລາຍ ຍ່ອມຂອ,
ໜົງບາງຄນ ລະການແພ້ທ້ອງທີ່ໄດ້ແລ້ວ
ໄມ້ບຣິໂນກແລ້ວຢ່ອມໄມ້ໄດ້, ພົງບາງຄນ
ເມື່ອໄມ້ໄດ້ການແພ້ທ້ອງ ຍ່ອມໄມ້ໄດ້ບຸຕຣ
ແຕ່ພຣມາරາຂອງຂ້າພະອົງ ໄດ້ການ
ແພ້ທ້ອງແລ້ວບຣິໂນກ ໄນຍັງຄຣວົງອັນເກີດຂຶ້ນ
ແລ້ວໃຫ້ພິນາສໄປ ຍ່ອມໄດ້ບຸຕຣທັງຫລາຍ.

ปฏิทุเด โน ອວເຮີຕີ ຍາຈັດີ.

ອາສາສິການນີຕີ ມະຫາວັນ ອົມ ສັດຸຕາ
ອາສາ ກໂຣນຸຕີ. ກິນຸຕີ ? ປຸດຸຕາ ໃນ¹
ໝາຍນຸຕູຕີ.

ຕ ໂດ ປປຸດຸຕາດີ ປຸດຸຕານີປີ ໃນ ປຸດຸຕາ
ໝາຍນຸຕູຕີ. ອັດ ໃນ ອາກາຮນສຸມາຕິ ອັດ
ຕຸວໍ ອມເມນ ອົກເວເນ ຍັນລຸບຕຸຕາຍ
ມາເຕີສີ.

ອຸປະຍາຈິດເກນາຕີ ເຫວັດນຳ ອາຍາຈຸນັນ.
ກປປລທຸຮເກນີຕີ ກປປນາຍ ຮຸດວາ
ລທຸຮເກທີ. ປຸດຸເທີ ອມເມນທີ ສທຸງ
ອມນຸກກຳ ອມນຸມາຍ ມາ ວິປຸປວາເສີ,
ມາ ໃນ ມາຕຣາ ສທຸງ ວິປຸປວາສຳ
ກຣີສຸສືສີ ວທດີ.

ພຣະວາຊກຸມາຮ ທູລຂອວ່າ ຂອພຣະອອກົດຍ່າ
ໄດ້ທຽງມ່າເຂົ້າພຣະອອກົດທັງໜລາຍ ຜູ້ເປັນ²
ພຣະວາຊບຸດຣ ໄດ້ມາເຂົພາະ ຕ້ວຍປະກາຮ
ອຢ່າງນີ້ແລຍ.

ຄຳວ່າ ຄວາມຮວັງ ຄວາມວ່າ ຊ້າແຕ່
ມະຫາວັນເຈົ້າ ສັດຸທັງໜລາຍແລ້ານີ້ ຢ່ອມທຳ
ຄວາມຮວັງ. ດັນວ່າ ທຳຄວາມຮວັງວ່າ
ອຢ່າງໄໃຈ ? ຕອບວ່າ ທຳຄວາມຮວັງວ່າ
ບຸດຣທັງໜລາຍ ຈົງເກີດແກ່ເຈົ້າ ດັ່ງນີ້.

ຄຳວ່າ ແຕ່ນັ້ນຂອ້ລານຈົງເກີດອີກ ຄວາມວ່າ
ບຸດຣທັງໜລາຍ(້ລານ)ຈົງເກີດແກ່ບຸດຣຂອງເຈົ້າ
ທັງໜລາຍ. ຄຳວ່າ (ພຣະອອກົດສັ່ງໃຫ້ມ່າ
ເຂົ້າພຣະອອກົດທັງໜລາຍ) ໂດຍເຫດຸອນໄມ່
ສມຄວຣ ຄວາມວ່າ ລຳດັບນັ້ນ ພຣະອອກົດສັ່ງ
ໃຫ້ມ່າເຂົ້າພຣະອອກົດທັງໜລາຍ ເພື່ອທັງກາຮ
ບຸ້ຫຍ້ຍຸ ໂດຍເຫດຸໄມ່ສມຄວຣ.

ຄຳວ່າ ເພົະກາຮວິງວອນເທັນເຈົ້າ ຄວາມວ່າ
ເພົະກາຮວິງວອນຂອງ ຕ້ອເທັນເຈົ້າ
ທັງໜລາຍ. ຄຳວ່າ ອັນໄດ້ມາດ້ວຍຄວາມຍາກ
ແຄ້ນ ໄດ້ແກ່ ຊ້າພຣະບາທທັງໜລາຍ ເປັນລູກ
ທີ່ພຣະມາດາໄດ້ມາແລ້ວດ້ວຍຄວາມຍາກແຄ້ນ.
ພຣະວາຊກຸມາຮຖຸລພຣະວາຊປິດາວ່າ ຂອ
ພຣະອອກົດໂປຣດອຢ່າທຽງພຣາກເຂົ້າພຣະບາທ
ທັງໜລາຍ ຜູ້ເປັນບຸດຣຈາກພຣະມາດາ ຄື່ອ
ອຢ່າທຽງທຳເຂົ້າພຣະບາທທັງໜລາຍ ກັບ
ພຣະມາດາ ໄທີ່ພຣາກຈາກກັນແລຍ.

ໂສ ເກຳ ວທນຸໂຕປີ ປິຕຸ ສນຸຕິກາ
ກີບຸຈີ ວຈນໍ ອລກິດຕຸວາ ມາດຸ ປ່າທມູເລ
ນີປິດຕຸວາ ປຣິເທວມານີ ອາຫ

๑๑๐๕. "ພຫຼກຖຸ້ມ ໂປສີຍາ ຈນໍທຳ
ອມມຸມ ດຸວໍ ຮື່ຢເສ ປຸດຕຸໍ
ວນຸທາມີ ໂຂ ເຕ ປ່າເທ
ລກຕຳ ຕາໄຕ ປຣລິກໍ.

๑๑๐๖. ພනຸກ ຈ ມ ອຸປົກນ
ປ່າເທ ເຕ ອມມຸມ ວນຸທິຕຸໍ ແທິ
ຄຊຸຂາມີທານີ ປວາສໍ
ຢບຸບດຸຕາຍ ເອກຮາຊສຸສ.

๑๑๐๗. ພනຸກ ຈ ມ ອຸປົກນ
ປ່າເທ ເຕ ອມມຸມ ວນຸທິຕຸໍ ແທິ
ຄຊຸຂາມີທານີ ປວາສໍ
ມາດຸ ກດຕຸວາ ພທຍໂສກໍ.

๑๑๐๘. ພනຸກ ຈ ມ ອຸປົກນ
ປ່າເທ ເຕ ອມມຸມ ວນຸທິຕຸໍ ແທິ
ຄຊຸຂາມີທານີ ປວາສໍ
ໝາຍສຸສ ກດຕຸວາ ພທຍໂສກນູ່ຕີ.

พระຈັນທກມາຮານັ້ນ ແມ່ງໜຸລອ່ອງຢ່າງໆນີ້
ກີມໄດ້ຮັບພະດຳວັສຍ່າງໄວ ຈາກສຳນັກ
ພະບິດາເລຍ ຈຶ່ງໄປກວາບລົງແຫບບາທມູລ
ພະມາරດາ ກລ່າວຄວ້າຄວາມຢູ່ວ່າ

๑๑๐๙. "ຂ້າແຕ່ພະມາරດາ ພະມາරດາ
ຍ່ອມທຽງຢ່ອຍຍັບ ເພວະທຽງ
ເລື່ອງສູກຈັນທກມາຮາມາດ້ວຍຄວາມ
ສຳບາກນາກ ສູກຂອກກາບພະບາຫ
ພະມາරດາ ຂອພະຈາກປິດ
ຈົງທຽງໄດ້ປ່າໂລກອັນສົມບູຮົມເດີດ.

๑๑๐๖. ເຫຼີ້ມພະມາරດາ ທຽງສົມກອດລູກ
ແລ້ວປະທານພະຍຸຄລບາຫ ໃ້້າ
ລູກກາບໄ້ວ້ ສູກຈະຈາກໄປ ໄນ
ບັດນີ້ ເພື່ອປະໄຍ້ນິ້າເກີ່ມ່າ
ຂອງພະຈາກປິດເກົກຈາກ.

๑๑๐๗. ເຫຼີ້ມພະມາරດາ ທຽງສົມກອດລູກ
ແລ້ວປະທານພະຍຸຄລບາຫ ໃ້້າ
ລູກກາບໄ້ວ້ ສູກຈະຈາກໄປ ໄນ
ບັດນີ້ ທຳຄວາມໂສກເສົາພະທັບ
ໃ້ພະມາරດາ.

๑๑๐๘. ເຫຼີ້ມພະມາරດາ ທຽງສົມກອດລູກ
ແລ້ວປະທານພະຍຸຄລບາຫ ໃ້້າ
ລູກກາບໄ້ວ້ ສູກຈະຈາກໄປ ໄນ
ບັດນີ້ ທຳຄວາມໂສກເສົາໃຈໃ້
ແກ່ປະຊຸມໜູນ".

ตตุต พนทกุ่ม ปสิยาติ พนหิ
ทกุเขนิ ปสิยา.

จนหนดิ ม จนทกุมาř เครว ปสิตวَا
อิทานิ ออมุน ตุ่ว ชียเส บุตต์.
ลงต์ ตาโต ปรโลกนูติ ปิตา เม
โนคสมุปนุน ปรโลก ลงต. อุปคุณาติ
อาลิงคิตวَا ปริศิตวَا. ปวานตติ บุน
อนาคตนาย อจุนตวิปปวაສ.

อดสุส มาดา บริเทนตี จตสุส
คถา օภาสี

๑๑๐๙. “หนุท ฯ ปทุมปตุตาน
ไม๊ พนธสุสุ โคตมิบุตต
จมปกทลมิสุสาโย
ເອສາ ເຕ ໂປານິກາ ປກດີ.

๑๑๑๐. หนุท ฯ ວິເລປັນນຸເຕ
ປຈຸຂົມກໍ ຈນຸທນໍ ວິລິມູປສຸສ
ເຍໜີ ฯ ສຸວິລືຕຸໄຕ
ໂສກສີ ຮາຊບຣິສຍໍ.

บรรดาคำเหล่านั้น คำว่า เพระ
การเลี้ยง...มาด้วยความลำบากมาก
ความว่า เพระการเลี้ยงดูพระจันทกุมา
ด้วยความทุกข์เป็นอันมาก.

คำว่า ลูกจันทกุมา ความว่า ข้าแต่
พระมารดา พระองค์ทรงเลี้ยงดูบุตร คือ
ข้าพรองคือจันทกุมา ด้วยประการจะนี้
บังนี ทรงชราลง. คำว่า ขอพระบิชา
จะทรงได้ปรโลกันสมบูรณ์เดิด ได้แก่
ขอพระบิชาของข้าพรองค์ จะได้ปรโลก
ันสมบูรณ์ด้วยโนภาคเดิด. คำว่า ทรง
สมกอด ได้แก่ ทรงสมกอด คือควบตัวไว.
คำว่า จะจากไป ได้แก่ การจากไป
อย่างแท้จริง เพระไม่กลับมาพบกันอีก.

ลำดับนั้น พระมารดาของพระ
จันทกุมา เมื่อจะทรงครໍาครวญ ได้ทรง
ภาซิตคถา ແ คถาว่า

๑๑๐๙. “ດູກຣໂຄຕມືບຸຕຣ ມາເດີດ ເຈົ້າງ
ຮັດມີລືດ້ວຍໃບນັກ ຈະປະດັບ
ດອກໄມ້ ຂັ້ນແໜມດ້ວຍກຳບັດປາ
ນີ້ປັບປຸງຂອງເຈົ້າມາແຕ່ເກົ່າກ່ອນ.

๑๑๑๐. ມາເດີດ ເຈົ້າງລູບທາເຄື່ອງລູບໄລ້
คือຈຸນຈັນຫົນແಡງຂອງເຈົ້າ ເປັນ
ຄັ້ງສຸດທ້າຍ ສຶ່ງເຈົ້າລູບໄລ້ດີແລ້ວ
ຢ່ອມດົກມືນີ້ໃນຮາຊບຣິສຍໍ.

ទេទែ. ហនុ ឬ មុខាណិ វត្ថុអានិ
ប្រុមិកា ភាសាកា និវាសេនិ
យែនិ ឬ សុនិវត្ថុកា
សោសិ រាជប្រិសាយំ.

ବେଳେ ମୁଦ୍ରାମଣିକାନ୍ତିକାନି
ଚନ୍ଦ୍ରଶ୍ରୀ ହତ୍ୟାକାରଣାନି
ଯେହି ଏ ହତ୍ୟାକାରେଣି
ଶିଖାଶି ରାଜପରିଷାଯନ୍ତି.

ຕະດູ ປຖ່ມປັດຕານຸຕີ ປຖ່ມ-
ປັດເວສນນຸ້າມເກົ່າ ປສາດນິ ຕຳ
ສູນຫາເຍວາຫ. ຕວ ອົບປັກຄຸນຄົນ ໡ືລື
ອຸກຊີປີຕົວາ ປຖ່ມປັດເວສນ ໍ່ເຫຼືດ
ພນຮສສຕີ ອົດໂຄ.

ໂຄຕມີປຸດຕາຕີ ຈນຸທກຸມາຮໍ ອາລັບຕີ.
ໆມູປັກທລມີສຸສາຍິຕີ ອພຸກນຸຕຣີເມນີ
ໆມູປັກທເລີຫີ ມີສຸສກາ ວະນຸຜົນຄນຸຫ-
ສມັປນຸ້ນາ ນານາປຸປ່ມາລາ ປືລຸງຮສສ.
ເອສາ ເຊີຕີ ເອສາ ດວ ປິປານິກາ
ປັກຕີ. ຕເມວ ພາສູສ ປຸດຕາຕີ ປຣີເທວີ.

๑๑๑. มาเกิด เจ้าผู้นำการสิกข์สตรี
อันเป็นผู้เนื้อละเอียด เป็นครัว
สุดท้าย ซึ่งเจ้าผู้แล้วย่อลงด้าน
ในราชบูริษัท.

๑๑๑๒. เชิญเจ้า ประดับหัตถการน์
อันเป็นเครื่องประดับทองคำ ผัง
แก้วมุกดาและแก้วมณี ชี้งเจ้า
ประดับแล้ว ย่อมงดงามใน
จตุร์ษัทฯ”.

บรรดาคำเหล่านั้น คำว่า รัต...
ด้วยใบบัว ความว่า เครื่องประดับ
อย่างหนึ่ง ซึ่งว่าผ้าโพกประดับด้วยใบบัว
พระนางโโคตมี ตรัสประสังค์เครื่องประดับ
นั้น. อธิบายว่า พระองค์จะราบเขินซึ่งไมลี
อันกระจัดกระจาดของตนแล้ว. จงผูก
ด้วยผ้าโพกประกอบด้วยใบบัว.

มารดาเรืองเรียกจันทกุมารว่า โคลอมี-
บุตตะ. คำว่า ดอกไม้อันแซมด้วยกลิ่น
จำปา ความว่า เจ้าจงประดับระเบียง
แห่งดอกไม้ต่างๆ อันถึงพร้อมด้วยสีและ
กลิ่นแซมด้วยกลิ่นจำปา ณ ภายนอก.
คำว่า นี่..ของเจ้า ได้แก่นี้เป็นปกติของเจ้า
มาแต่เก่าก่อน. พระมารดาทรงครั่งราญ
ว่า ดูกบุตร เจ้าจงคงโนรณาจารย์นั้น
เท่านั้น.

เยนิ ชาติ เยนิ ฯ โลหิตจันทน์
วิเดปเนหิ วิลิตุโต ราชปริสาย ສีກສີ
ຕານີ ວິລິມປສຸສົດ ອຕຸໂດ.

ກາສີກນຸຕີ ສຕລະສຸສຄ່ນິກຳ ກາສີກວຕຸຖຳ.
ຄນຸනສຸສົດ ປິລນູຫສຸສົ.

ອີທານີສຸສ ຈນຸຫາ ນາມ ອົຄຄມເຫັນ
ຮຸບໃບ ປາທມູເລ ນີປັດຕົວ ປຣີເທວານາ
ອານ

๑๑๑. “ນ ຫີ ນຸ້ນຍໍ ຖງສປາໄລ
ກູມືປົດ ຂັນປັກສຸສ ທາຍາໄທ
ໄລກີສຸສໄໂ ມໜນຸໂຕ
ປຸຕຸເຕີ ສີເນໍທີ ຂ້າຍຕີ”ຕີ.

ຕິ ສຸດວາ ຮາຊາ ດາກມານ

๑๑๒. “ມຍຸໍທີ ປີຢາ ປຸຕຸຕາ ອໂດປີ
ປີຢາ ຕຸເມෙແ ຈ ກວິຢາໄຍ
ສຄຸຄຸບຸຈ ປັດຍມາໄນ
ເຕັນາທີ ມາຕີຢືສຸສາມີ”ຕີ.

คำว่า ຈົງລູບໄລ້ດ້ວຍເຄື່ອງຈຸນຈັນທົ່ງ
ຄວາມວ່າ ເຈົ້າໄລ້ທ້າດ້ວຍເຄື່ອງຈຸນຈັນທົ່ງ
ແດງ ທັ້ງໜ່າຍເໝ່າໄດ ຍ່ອມດົກມາໃນ
ราชບໍລິຫານ ເຈົ້າຈົງລູບທາ ຈຶ່ງເຄື່ອງລູບໄລ້
ຈຸນຈັນທົ່ງແດງທັ້ງໜ່າຍເໝ່ານັ້ນ.

คำว่า ກາສີກພັສຕົກ ໄດ້ແກ່ ຜ້າອັນເກີດ
ໃນເມືອງກາສີມີຈຳປະປະມານໜຶ່ງແສນ.
คำว่า ປະດັບ ໄດ້ແກ່ ຈົງປະດັບ.

ບັດນີ້ ພະອັດຕະການແຫຼືຂອງພະ
ຈັນທຸກມາຮ ສື່ອພະນາງຈັນທາ ທຽງ
ໜ່າຍອບລົງແຫບບາທມູລ ຂອງພະຣາຊາ
ທຽງຄໍາວ່າຄວຸງ ກລ່າວວ່າ

๑๑๓. “ພະເຈົ້າແຜ່ນດີນຜູ້ກວອງຮັກສູ ຜູ້ເປັນ
ທາຍາທຂອງໜັນບໍທີ່ເປັນໃຫຍ່ໂດ
ໃນໄລກພະອອງຄົນນີ້ ຈັກໄມ່ທຽງ
ຍັງຄວາມຮັກໄຄຮ່ວ ໃຫ້ເກີດໃນພະ
ຮາບບຸດຮ ແນ່ລະຫວືອ”.

ພະຣາຊາ ທຽງສົດບັນດານັ້ນແລ້ວ
ຈຶ່ງຕັບປະຄາດວ່າ

๑๑๔. “ລູກທັ້ງໜ່າຍ ເປັນທີກາຂອງເຮົາ
ອນີ່ ເຈົ້າທັ້ງໜ່າຍ ຜູ້ເປັນກວາຍາ
ກີເປັນທີກາຂອງເຮົາ ແຕ່ເຮົາປາການາ
ສວວົກ ເພະເຫັນນັ້ນ ຈຶ່ງໃຫ້
ໜ້າລູກທັ້ງໜ່າຍ”.

ତ୍ରସ୍ତୁଟି କିମାଣା ପୃତୁତ୍ସିନେହି
ନ ଖନେମି, ନ ଗେବଳ୍ କୋତମିଯା ଏବା,
ଅଠ ମ୍ୟାନ୍ ପିଯା ପୃତୁତା ଏ ତଥା
ଅତୁତା ଏ ପିଯି ତମେହ ଏ ଶୁଣିଦ୍ୟ
ଗରିଯାଇ ଏ ମେ ପିଯାଏବୁ.

เนื้อความ แห่งพระดำรัสนั้นว่า
 เพราะเหตุใด เราจะไม่บังเกิดความรัก^๑
 ลูกเล่า ลูกทั้งหลาย จะเป็นที่รักแก่
 พระนางโคตมีองค์เดียว ก็หมายได อนึ่ง^๒
 ลูกทั้งหลาย ก็เป็นที่รักของเรา ตนเอง
 ก็เป็นที่รัก เจ้าทั้งหลายผู้เป็นสั่งไก่ดี^๓
 ภราญาทั้งหลายก็ดี ก็เป็นที่รักของเรา
 เมื่อนgan.

ສຄຸມບູນ ປັດຍາມາໂນຕີ ອໍາ ຕຳ
ສຄຸມ ປັດເມີ, ເຕັນ ກາຣແນນ ເອເຕ
ຂາຕີຢືສາມີ, ມາ ຈິນຕີຢືດ, ສພູເປີ
ເຕ ມຍາ ສທຸລື ເກວລິເກ ເອກຕີ
ກວິສສນຕີ.

คำว่า เมื่อปราณสวรรค์ ความว่า
เราปราณสวรรค์นั้น เพราะเหตุนั้น
เราจึงให้ม้าชนทั้งหลายเหล่านั้น เจ้า
ทั้งหลาย อย่าตกใจไปเลย ชนทั้งหลาย
แม่ทั้งหมดเหล่านั้น จะเป็นพากเดียวกัน
กับเราในทุกโลก ดังนี้.

ຈຸນໍາທາ ອານ

ବେଳେ “ମଁ ପ୍ରମାଣ କାହାରେ
ମା ଏ ହତ୍ୟା ଥିଲୁଗ୍ରାମ ଓପାଲେସି
ଅଳ୍ପଗୁଡ଼ି ଶୁନୁଠାଗି ପୁତ୍ରଟି
ଦେବ ଦା ଶୁଖମାଲି.

พระนางจันทากุลว่า

๑๗๑๕. “ข้าแต่สมมติเทพ ขอพระองค์
จะโปรดรับสั่ง ให้มีงานม่อมฉัน
เสียก่อน ขอความทุกข์อย่าได้
ทำลายหน้าย ของหม่มฉันเลย
พระราชโกรสของพระองค์ เป็น
สุขมาลชาติ ประดับแล้วดงาม.

๑๑๖. หนุทบุญ มໍ หนนສູງ ສໂສກາ ຈົນທະນາ ແຮສາມີ

๑๑๖. ข้าแต่เจ้าชีวิตของพระองค์ได้โปรด
นำม่อมฉันเสียก่อน หม่อมฉัน
จะเป็นผู้มีความเคราะห์อย่าง
กับพระเจ้าทุกมา ขอพระองค์

บุญลับ กรสุสุ วิปุล
วิจารม อุไน ปรโลเก"ติ.

ตตุต ปสมนติ เทว มม สามิกโต
ปรมต น ម ฆาเตหิ. ทุกุนติ ต
จนุทสุ มนตนุก มน หนย นา
อพาเลส.

อลุกโตติ อย มน เอกโกว อลุกต-
ปฏิยตุตติ เครว อลุกติ. เครวูป
นาม ปตต น หมายสี มหาราชาติ
ทีเปติ. หนุทุยุติ หนุท อยุย. ราชาน
อาลปนตี เครวาน.

สโสกาติ จนุทเกน สทธิ สโสกา.
เนสุสามิติ ภวิสุสามิ.

วิจารม อุไน ปรโลเกติ ตยา
เอกโกว ฆาติตา อุไนปี ปรโลเก

จทวงทำบุญให้เพนูลย หมื่อมฉัน
ทั้งสอง จะเที่ยวไปในปรโลก".

บรรดาคำเหล่านี้ คำว่า (หมื่อมฉัน)
เสียก่อน ความว่า ขอพระองค์โปรด
รับสังให้ฝ่าหมื่อมฉันเสียก่อน พระさまมี
ของหมื่อมฉัน. คำว่า ทุกข ได้แก่ ทุกข
อันเกิดแต่ความตายนของพระจันทกุมา
นัน อย่างได้ทำหัวใจของหมื่อมฉัน ให้
แตกเลย.

คำว่า ประดับแล้ว ความว่า ประดับ
แล้วด้วยประการอย่างนี้ คือพระกุมา
องค์นี้องค์เดียวของหมื่อมฉัน ขันเข้า
ประดับตกแต่งแล้ว. พระนางย้อมทรง
แสดงว่า ข้าแต่มหาราชเจ้า พระองค์
ย้อมไม่ทรงยึดถือพระราชบุตรมีรูปเห็น
ปานนี้ว่า เป็นของเรา. คำว่า หนุทุย
ตดบพเป็น หนุท อยุย. หนูงะไก
ต่างร้องเรียกพระราชเจ้าจึงได้กล่าวอย่างนี้.

คำว่า มีความเคร้าโศกร่วมกับ
ความว่า หมื่อมฉันเป็นผู้มีความโศก
ร่วมกับด้วยพระจันทกุมา. คำว่า
จักเป็น ได้แก่ จักมี.

คำว่า หมื่อมฉันทั้งสองจักเที่ยวไปใน
ปรโลก ความว่า พระอัคราภายา

ສູນໍ ອນໍາກວນຫຼາ ວິຈະມາ, ມາ ໃນ ຂອງພະຈັນທກນາງຫຼວງວ່າ ຮ່ານມີມີ້ນ
ສຸຄຄນຸຕຽມກາສີຕີ. ແລະພະຈັນທກນາງ ອັນພະອອກໆຢ່າແລ້ວ

โดยรวมกัน แม้ทั้งสองจะเสวยสุขเที่ยวไป
ในปริโลก ขอพระองค์ อย่าได้ทรงทำ
อันตรายแก่สวรรค์ของหมื่นอมฉันทั้งสอง
เจย.

ราชอา

พระราชาตัวส่วน

ତତ୍ତ୍ଵ. "ମା ତୁଁ ଜନ୍ମିଥିଲୁକି(ମରନ୍ତି) ଫନ୍ଦିଗା
ତା ହେବା ଵିଶାଳଗୁଣୀ
ଏ ତିମି ରମ୍ପିଶୁସ୍ତୁତି
ଯିଗୁରୁଷମୀ କୋଟମିପ୍ରତ୍ଯେ" ତି.

ទេទេ. “ឯករាជ្យនា ដូម្ដាតារាង តោខំយា
ខុបិតាមពាយឱ្យ មើល
គុណមីបុត្រ ធម្មានុបាយឃុំឡើ
ដើរ នៅងជាមួយខ្សោយ ត្រូវបានអាមេរិ
ហេតាន៉ា ឱ្យយុងតោខំឡើយ

ຕະດູນ ມາ ຕຸວໍ ຈນເທ ຖຸ້ງມືຕີ
ມາ ຕຸວໍ ອອດຸຕິນ ມຽນ ໄກເຈສີ. ມາ
ຖຸທີ່ຕີປີ ປາໂສ, ມາ ໄກທີ່ຕີ ອັດຸໂດ.
ເຫວາດີ ປວກ ປົມກາຕິກາ.

บรรดาคำเหล่านั้น คำว่า ดูกร
จันทา เจ้าอย่าชอบใจ คือเจ้าอย่าชอบใจ
ความตายของตนเลย. บาลีว่า มา รุทि
ดั่นนีกมี, อธิบายว่า เจ้าอย่าร้องไห้.
คำว่า พึผันนองผัว ความว่า พืชายสามี
น้องชายสามีทั้งหลานผู้ประเสริฐ(ของเจ้า)
ยังมีอยู่.

ଟଟି ପ୍ରି ଶ୍ରୀରା

ເບີ່ງຫັນແຕ່ນັ້ນ ສມເຕື້ອພຣະຄາສດາ ຕຣສກິ່ງພຣະຄາຖາວ່າ

ବେଳେ “ଏହି ବୁଦ୍ଧି ଜନ୍ମାବ୍ଦୀ
ନନ୍ଦି ନତ୍ରାତଳଗେହି” ତି.
ଅପଥିମକାଦିମାହ.

๑๑๘. “เมื่อพระราชา ตรัสอย่างนี้
พระนางจันทาราเวชี ก็รำไห้
ติ่ประดองค์ด้วยฝาพระนักก์”

ตติ ปริ ตสสสาเยว วิลาปี โนติ
อลเมตุ๊^๑ ชีวิตेन ปสสามि วิส
มริสสามि.

๑๑๙. น ห นุนิมสุส รบุโภ
บาลติมิตตุตา ฯ วิชุชเร^๒
สุนทา เยน วทนติ ราชานั่
มา 祚ตยิ ออรเส ปุตุเต.

๑๒๐. น ห นุนิมสุส รบุโภ
บาลติมิตตุตา ฯ วิชุชเร^๒
สุนทา เยน วทนติ ราชานั่
มา 祚ตยิ ออรเส ปุตุเต.

๑๒๑. อิเม เตปี มยุห์ ปุตุตตา
คุณิน กายรธาริโน^๓
ราชা เตหิปี ษษสุ ยบุญ
อด มุบุจตุ โคตมิปุตุเต.

๑๒๒. วิลสตมปี ม กตุวा
ษษสุ สดตตรา มหาราช

เบื้องหน้าแต่นั้น พระนาง
จันทาเทวีนั้นมีคำรำพันว่า “ไม่มีประโยชน์
ด้วยชีวิต เราชักดีมยาพิชตาย ในที่นี้.”

๑๑๙. พระญาติและมิตรของพระราชา
พระองค์นี้ ผู้มีพระทัยดี จะไม่
กราบทูลพระราชาว่า อย่าได้
รับสั่งให้ฆ่าพระราชาอโรม ฉัน
เกิดแต่พระอุรະเลย ย่อมไม่มี
แน่แท้เที่ยง.

๑๒๐. พระญาติและมิตรของพระราชา
พระองค์นี้ ผู้มีพระทัยดี จะไม่
กราบทูลพระราชาว่า อย่าได้
รับสั่งให้ฆ่าพระราชาอโรม ฉัน
เกิดแต่พระองค์เลย ย่อมไม่มี
แน่แท้เที่ยง.

๑๒๑. แม่บุตรของหมื่อมฉันเหล่านี้นั้น
ประดับพวงดอกไม้สวยงามกำไลทอง
ตันแข่น ขอพระราชทานเขาบุตตร
ของหมื่อมฉันเหล่านั้น บุชาบัญ^๔
แต่ขอพระราชทานปล่อยโคตมี
บุตรเดิດ.

๑๒๒. ข้าแต่เมหาราชเจ้า ขอพระองค์
ทรงตัดหมื่อมฉัน ให้เป็น ๑๐๐

^๑ สี. ถ. อลเมตุ๊.

ມາ ເສුරපුද්තම் ອව්ච ອතුස්ගໍ ສීනසුගාස්.

ส่วน แล้วทรงบูชาญญาณ ในสถานที่ ๗ แห่ง อย่าได้ทรงฝ่าพระราชนบตรองค์ในญี่ปุ่นไม่มีคิดประทุษร้าย ผู้องอาจดังราชสีห์เลย.

ବେଳେ କାନ୍ତିର ପାଦମୁକ୍ତ ହେଲା
ଯାହାର ପାଦମୁକ୍ତ ହେଲା ତାହା
କାନ୍ତିର ପାଦମୁକ୍ତ ହେଲା କାନ୍ତିର
ପାଦମୁକ୍ତ ହେଲା କାନ୍ତିର ପାଦମୁକ୍ତ

๑๑๒๓. ข้าแต่เมืองราชเจ้า ขอพระองค์
ทรงตัดหมื่นฉัน ให้เป็น ๑๐๐
ส่วน แล้วทรงบูชาอยัญ ในสถาน
ที่ ๗ แห่ง อย่าได้ทรงฆ่าพระ-
ราชบุตรองค์ใหญ่ ผู้เป็นที่มุ่งหวัง
ของโลกทั้งปวงเลย."

ຕଡຖາ ເຂວນຫຼີ ອນ່ອພາເລັນ
 ເອກຮາເຊນ ວຸດທະ. ນໍາຫຼືຕີ ເທວ
 ກິນູນາມເມດຳ ປະເສົ້າຕີ ວຕວາ ຮດຖະເລັນ
 ອັດຖານຳ ມໍາຫຼີ. ປິສຸສາມີຕີ ປິວິສຸສາມີ.
 ອີເມ ເຕັບຕີ ອີເມປີ ວສຸລກຸມາຮໍາ ອາທີ
 ກົດວາ ເສສທາຣເກ ຮດຖະ ຄເຫດວາ
 ຮັບໃນ ປາທນຸລເ ຈິຕາ ເຄວມາຮ.

บรรดาคำเหล่านั้น คำว่า (เมื่อ
พระราชาตรัส)อย่างนี้ ความว่า เมื่อ
พระเจ้าเอกสารซึ่งบودและเขลารัสแล้ว.
คำว่า ตี ความว่า พระนางจันทากเทว
กราบทูลว่า ข้าแต่เทพเจ้า พระองค์ตรัส
คำนี้ ชื่ออะไร ได้ทุบตีพระองค์ ด้วยฝ่า
พระหัตถ์. คำว่า จักดีม ได้แก่ เราก็
ดีมกิน. คำว่า แม้นุตรของหมื่อมฉัน
เหล่านี้นั้น ความว่า พระนางจันทากเทว
ทรงทำวสุกุมารให้เป็นต้น แล้วจับที่เมือ
ทางทิ่งเหลือหั้งหลาย แม้เหล่านี้ ประทับ
ยืนอยู่ แล้วแทนบทบาทมูล แห่งพระราช
กราบทูลแล้วอย่างนี้.

គុណិត្យី មាតាគុណារោនី សមន្តាគតា.

คำว่า ประดับพวงดอกไม้ ความว่า
ถึงพร้อมแล้วด้วยอาภรณ์คือพวงดอกไม้

กาญฐาริโนติ กาญูปปานธรา. วิลสตโนติ มหาราช ม ชาเตตุว่า โภญาสสต กำตุว่า. สตุตธาริ สดตส จำเนสุ ยบุณ ยชสส.

หั้งหลาย. คำว่า สวมกำไลทองตันแข่น ได้แก่ ทรงไว้ซึ่งเครื่องประดับกำไลทองตันแข่น. คำว่า ให้เป็น ๑๐๐ ส่วน ความว่า ข้าแต่มหาราชเจ้า ขอพระองค์ ทรงให้สำหรับม่อมฉัน แล้วทำให้เป็น ๑๐๐ ส่วน. คำว่า ในสถานที่ ๙ แห่ง ความว่า จงบูชาอยัญในสถานที่ ๙ แห่ง.

อิติ สา รถุโล สนุติกะ อิมาหิ คากาหิ ปริเกวตุว่า อสุสสас อลภามانا พิธิสดตุสสเสว สนุติก คณตุว่า ปริเทวนานา อภญาสส. อ่าน ให้ “จนเท มยา ชีวามาเนน ศุตุย ตสมี ตสมี วตุตุสสมี ສภานิเต สุกถิเต อุคุจาวจานิ มุตุต้าทินิ พหุนิ อาการนani ทินุนani, อชุช ปน เต อิท ปจุชิม ก ทาน สรีราวุพุหนเต อาการน ทมุมิ, คณุหหิ นน”ติ อาห.

พระนางจันทากเทวี ครรครวมด้วย คถาหั้งหลายเหล่านี้ ในที่ฝ่าพระบาท ด้วยประการจะนี้ เมื่อไม่ได้ความเปาใจ ก็แสดงไปสู่สำนักพระพิธิสดต์ ยืนรำพันอยู่ ลำดับนี้ พระจันทกุมารตัวสักปพระนาง จันทากว่า “ดุกรจันทฯ เราเมื่อเป็นอยู่ปกติ เราได้ให้เครื่องอาการเป็นอันมาก ชนิด สูงต่า มีแก้วมุกดามเป็นต้น ในเรื่องนั้น ๆ อันเจ้าพูดกล่าวดีแล้ว แต่ในวันนี้เราจะให้ อาการอันประดับในกายของเรานี้ เป็น ของที่เราให้แก่เจ้าครั้งสุดท้าย เจ้าจงรับ เอกอาการนี้ไว้เกิด”.

๘๘๔. ปกานเสนุติ สดตุา อาห

พระศาสดา เมื่อจะทรงประภาศ เนื้อความนั้น จึงตรัสว่า

๑๗๔. “พหุกา ตัว ทินุนา อาการน คุคุจาวจานิ สภานิตมุหิ มุตุต้า มณิ เวทุริยา เอตุนเต ปจุชิม ก ทานน”ติ.

๑๗๔. “เครื่องประดับเป็นอันมาก ล้วน เป็นของดี ๆ คือแก้วมุกดาม แก้วมุณี แก้วไฟทูรย์ เราให้ แก่เจ้า เจ้ากล่าวคำดี นี้เป็น ของที่เราให้แก่เจ้าครั้งสุดท้าย”.

จนทฯ เทวีปิ ตม สุดสา ตโต
อปราชิ นวหิ คณาธิ วิลปุนตี
อาห

๑๑๒๕. “ເຢສໍ ບຸພຸເພ ຂນເຮສູ ມຸລຸຄາ
ມາລາຄຸණາ ວິວດຸຕືສູ
ເທສະໜຸປີ ສຸນສີໂຕ ແນຕຸຕືໄສ
ວິວດຸຕືສຸສົດ ຂນເຮສູ.

๑๑๒๖. ເຢສໍ ບຸພຸເພ ຂນເຮສູ ຈິຕຸຕາ
ມາລາຄຸණາ ວິວດຸຕືສູ
ເທສະໜຸປີ ສຸນສີໂຕ ແນຕຸຕືໄສ
ວິວດຸຕືສຸສົດ ຂນເຮສູ.

๑๑๒๗. ອົງຈາ ວຕ ແນຕຸຕືໄສ
ວິວດຸຕືສຸສົດ ຮາຊປຸດຕູານໍ ຂນເຮສູ
ອດ ມມ ທຫຍໍ ນ ພລຕີ
ຕາວ ທັກພນຸຂນຄູຈ ເມ ອາສີ.

๑๑๒๘. ກາສີກສູຈິວດຸດອວາ
ກຸມຸ້າລືໂນ ອຄຄລູຈຸນທນວິລິດຸຕາ
ນິຍາກ ຈນທສຸຮີຍາ
ຍດຸບຕຸຕາຍ ເອກຮາຊສຸສູ.

ຝ່າຍພະນາງຈັນທາເທົ່າ ຖງສັດບ
ຄຳພະສາມນີ້ນ ຈາກນັ້ນ ກີ່ທຽງຮຳພັນ
ກລ່າວດ້ວຍຄາດາແລ່າອື່ນ ລ ພຣະຄາດວ່າ

๑๑๒๙. “ເມື່ອກ່ອນພວມມາລາບານເຄຍສວມ
ທີ່ພຣະສອ ຂອງພຣະຈຸກຸມາຮ
ເໜຸດໄດ ວັນນີ້ດາບທີ່ເຂົາລັບຄົມດີ
ແລ້ວ ຈັກພື້ນທີ່ພຣະສອຂອງພຣະມາຮ
ເໜຸດນັ້ນ.

๑๑๒๖. ເມື່ອກ່ອນ ພວມມາລາອັນວິຈິດຮ
ເຄຍສວມທີ່ພຣະສອຂອງພຣະຈຸກຸມາຮ-
ກຸມາຮເໜຸດໄດ ວັນນີ້ດາບອັນເຂາ
ລັບຄົມດີແລ້ວ ຈັກພື້ນທີ່ພຣະສອ
ຂອງພຣະມາຮແລ່ານັ້ນ.

๑๑๒๗. ໄມ້ຂ້າແລ້ວໜອ ດາບຈັກພື້ນທີ່
ພຣະສອຂອງພຣະຈຸກຸມາຮຮັ້ງໜ່າຍ
ອນື່ນ ທ້າຍຂອງເຮົາ ຈະໄມ່ແຕກ
ແຕ່ຈະຕ້ອງມີເຄື່ອງຈາກຈຳ ແກ່ເຮົາ
ອຢ່າງມັນຄົງແລ້ວເກີນ.

๑๑๒๘. ພຣະຈັນທກຸມາຮແລ້ວສຸຮີກຸມາຮ
ທຽງຜ້າແຄວັນກາສີ ອັນສະອາດ
ປະດັບກຸນທລໄລ້ທາກຖະໜາແລະ
ຈຸນແກ່ນຈັນທນໍ ເສົ້ຈອກເພື່ອ
ປະໂຍ້ານ໌ ແກ່ກໍາຮູ້ຫຍໍ້ໜູ້ອັນ
ພຣະເຈົ້າເອກຮາຊ.

๑๑๙. ภาสีกสุจิวตุณรา
กุณฑลใน อคคคลุจนุทนวิลิตตุ
นิยญาณ จนทสุริยา
มาดุ กดุว่า หนยโสก.
๑๒๐. พระจันทกุมาრและพระสุริยกุมา
ทรงผ้าแคว้นกาศี อันสะอาด
ประดับกุณฑล ไล้หากฤษณา
และจุณแก่นจันทน์ เสด็จออก
ทำความเคร้าพระฤทธิ์ให้แก่
พระชนนี.
๑๑๑. ภาสีกสุจิวตุณรา
กุณฑลใน อคคคลุจนุทนวิลิตตุ
นิยญาณ จนทสุริยา
ชนสุส กดุว่า หนยโสก.
๑๑๑. พระจันทกุมาրและพระสุริยกุมา
ทรงผ้าแคว้นกาศี อันสะอาด
ประดับกุณฑล ไล้หากฤษณา
และจุณแก่นจันทน์ เสด็จออก
ทำความเคร้าใจให้แก่ปะฐมชน.
๑๑๓. มัสรสโนชนา นุหปักสุนหนาตา
กุณฑลใน อคคคลุจนุทนวิลิตตุ
นิยญาณ จนทสุริยา
ยบุบตุถาย เอกวารสุส.
๑๑๓. พระจันทกุมาրและพระสุริยกุมา
เสวยพระกระยาหาร อันปุง
ด้วยรสแห่งเนื้อ ภูษามาลาสนาน
สระสรงพระภัยดีแล้ว ประดับ
กุณฑล ไล้หากฤษณาและ
จุณแก่นจันทน์ เสด็จออก
เพื่อประโยชน์ แก่การบูชาญญ
ของพระเจ้าเอกสารฯ.
๑๑๔. มัสรสโนชนา นุหปักสุนหนาตา
กุณฑลใน อคคคลุจนุทนวิลิตตุ
นิยญาณ จนทสุริยา
มาดุ กดุว่า หนยโสก.
๑๑๔. พระจันทกุมาրและพระสุริยกุมา
เสวยพระกระยาหาร อันปุง
ด้วยรสแห่งเนื้อ ภูษามาลาสนาน
สระสรงพระภัยดีแล้ว ประดับ
กุณฑล ไล้หากฤษณาและ
จุณแก่นจันทน์ เสด็จออก ทำ

គម្រោងទេរាបរវាយអូតីយ៍ ដើរកែ
ពរចាននឹង.

ទទៃ. នំសរសិរិយាណា ឯការប្រកបដុំ
កុណុទលិន ធម្មុតុជានុញ្ញនិតិត្តា
និយុយាត ឈុនកសិរិយា
ខ្លួនសុស កតុវា ឃុយសុកនុ"ពិ.

ទទៃ. ពរចានក្នុមរាជក្រកនិងពរសុវិយក្នុមរាជ
សេវាបរវាយយាយវារ ឱំប្រុង
គោយរតនេះដើរកែ ភ្នែមាណាសានន
សរស់ពរកាយដើរកែ ប្រជប់
កុណុទល ឲ្យការពុម្ពនៅនៃ
ឱំប្រុងកែវិញ សេតិជាកក ធាត
គម្រោងទេរាបប្រជាមាន".

ពុំពុំ
ឯការ មុន្តា មាលាកុណាតិ
ប្រុងបាន. ពេសុខាតិ ពេសិ ឬុខ.
នេតិតិតិ ឬសិ. វិវុតិតិតិ ប្រុងបាន.
ធម្មុ វាតាតិ ឬីរោន វត.

បរវាតាំលោន្ទ័ំ គាំវា ពរវមាលា
បាន ដើរកែ ពរគកកុម្ភី. បរវា ពេសុខ
តុកបុបិន ពេសិ ឬុខ ផែលវា វានី
(ឱំការពុម្ពពរសុវិយ) ឱំប្រុងបាន
ពុម្ពលាយលោន្ទ័ំ. គាំវា តាប គី ករបី.
គាំវា ឱំការពុម្ព ដើរកែ ឱំការពុម្ព. គាំវា
ឱំការពុម្ពលោន្ទ័ំ ដើរកែ ឱំការពុម្ព.

ន ធម្មុ ន ធម្មុ. ពាហ
កុណុបុន្មុណុ មេ ឬសិ ធម្មុ
ឯការពុម្ព មេ ឃុយ រិវុតិតិ ឬតិ. ឬ
និយុយាតាតិ ឬីរោន.

គាំវា ឱំការពុម្ព ដើរកែ ឱំការពុម្ព.
គាំវា ឱំការពុម្ព ដើរកែ ឱំការពុម្ព.
ឱំការពុម្ព ឱំការពុម្ព ឱំការពុម្ព.
ឱំការពុម្ព ឱំការពុម្ព ឱំការពុម្ព.
គាំវា ឱំការពុម្ព ដើរកែ ឱំការពុម្ព.

ខេវ ធម្មុ ប្រុងបាន
ឯការពុម្ព សុធម៌ ឬុខ. ឬុខ
ឯការពុម្ព ឬុខ ឬុខ. ឬុខ
ឯការពុម្ព ឬុខ ឬុខ. ឬុខ

មេឯការពុម្ព ឬុខ ឬុខ ឬុខ
ឯការពុម្ព ឬុខ ឬុខ ឬុខ ឬុខ

สุวนຸມປາຕີ ອຸປະນາເມຕຸວາ ແກ້ວມະນີ
ອາຫາຍ “ຕສຸສ ຄືວ ຂົນທິສຸສາມີ”ຕີ
ອຸ່ນຈາສີ.

ຕ ທິສຸວາ ຈນທາເຖີ “ອຸບຸນ ເມ
ປົງສຣນ ນຕຸຕີ, ອັດຖຸນ ສຈຸຈພເລນ
ສາມີກສູສ ໄສຕຸຕີ ກຣິສຸສາມີ”ຕີ ອຸບຸ້ລື້
ປົກຄຸຍຸນ ປຣິສາຍ ອຸນດວນຫຼຸເຮ ວິຈວນຕີ
ສຈຸຈກົງຢືນ ອກສີ.

ຕມດຸດຳ ປກເສນຸໂຕ ສຕຸຕາ ອາຫ

๑๑๓๔. “ສພຸພສມີ ອຸປຸກຸຊດສມີ ນິສີທີເຕ
ຈນທສຸວິຍສມີ ຢ່ານຸບດຸຖາຍ
ປ່ານຈາລຈາກຊີ້ຕາ ປ່ານໆລິກາ
ສພຸພປຣິສນຸດຮມນຸປຣິຍາສີ.

๑๑๓๕. ໍ່ານ ສຈຸເຈັນ ຂັນທາຫາໄລ
ປາປກມຸນໍ ກໂຣຕີ ທຸມເມໂຣ
ເອເຕັນ ສຈຸຈວ່າຫຼຸເຂັນ
ສມັກືນີ ສາມີເກີນ ໂ້າມີ.

ຂັນທາຫາລພຣາໝ່ານີ ນ້ອມຄາດທອງຄຳ
ເຂົ້າໄປໄກລ ຕືອດາບຢືນຂູ່ດ້ວຍຄິດວ່າ
“ເຮົາຈັກຕັດພຣະສອຂອງພຣະຈຸກມາຮນັ້ນ”
ດັ່ງນີ້.

ພຣະນາງຈັນທາເຖີ ເໜີນເຫດຸນັ້ນ
ຈຶ່ງຄິດວ່າ “ທີ່ພື້ນອື່ນ ຂອງເຮົາໄມ່ມີ, ເຮົາຈັກ
ທຳຄວາມສວັສດີແກ່ພຣະສາມີ ດ້ວຍກຳລັງ
ແໜ່ງຄວາມສັດຍ່າຂອງເຮົາ” ຈຶ່ງປະກອບ
ອັນຫຼີ້ ເຖິ່ງວິປະກວາງແໜ່ງບຣິ່ຫັກ
ໄດ້ທຳສັຈຈກົງຢືນແລ້ວ.

ພຣະສາສດາ ເມື່ອຈະທຽງປະກາສ ເນື້ອຄວາມນັ້ນ ຈຶ່ງຕຽບສ່ວ່າ

๑๑๓๔. “ເມື່ອເຂົາຕັກແຕ່ງ ເຄື່ອງບູ້ຫາຍັງ
ທຸກສິ່ງແລ້ວ ເມື່ອພຣະຈັນທກມາຮ
ແລະພຣະສຸວິຍກຸມາຮປະທັບນັ້ນ
ເພື່ອປະໄຍ້ໜີ ແກ່ການນູ້ຫາຍັງ
ພຣະຈຸກີດາ ຂອງພຣະເຈົ້າ
ປ່ານຈາລຈາກຊີ້ຕາ ປ່ານໆລິກາ
ດຳເນີນເວີຍນ ໃນຮ່ວ່າງບຣິ່ຫັກ
ທັ້ງປົງ ທຽງທຳສັຈຈກົງຢືນວ່າ.

๑๑๓๕. ຂັນທາຫາລະ ຜູມີປູ້ງູ່ທາກມໄດ້
ທຳກຽມອັນຫຼັວ ດ້ວຍສັຈຈວາຈາ
ອັນໄດ ດ້ວຍສັຈຈວາຈານີ້ ຂອໃຫ້
ຂ້າພເຈົ້າໄດ້ຂູ່ຮ່ວມກັບພຣະສາມີ.

๑๓๖. ເຢ ອິຫຼຸດ ອມນຸສຸສາ
ຍານີ ຈ ຍກຸງກຸດກພູຍານີ
ກໂຮນຸຕຸ ເມ ເວຍຸາວກົງ
ສມັກືນີ ສາມີເກີນ ໂ້ອມ.

๑๓๗. ຢາ ເທວດາ ອິຫາຄຕາ
ຍານີ ຈ ສພົພກຸດກພູຍານີ
ສຣແນສີນີ ອນາດຳ ຕາຍຸດ ມໍ
ຢາຈາມີ ໄວ ປົດມາດໍ ອເຊຍຸນຸ"ຕີ.

ຕດຖ ອຸປກົງຫົກສຸນິຫຼຸດ ສພົພສົມ
ຍົບລຸບສຸມກາເຮ ສ້າງສີເຕ ປົງຫຼຸດເຕ.
ສມັກືນີຕີ ສມັປຢຸດຕາ ເອກສມັປຢຸດຕາ
ເອກສໍວາສາ ໂ້ອມ. ເຢ ອິຫຼຸດີຕີ ເຢ
ອິຫ ອິຫຼຸດ.

ສພົພກຸດກພູຍານີຕີ ເທວສໍ້າຕາ ຍກຸງຫາ
ຈ ວາຂຸ່ມືຖວາ ຈີຕສຕຸຕສໍ້າຕາ ກຸດາ
ຈ ອິການີ ວາຂຸ່ມນກສຕຸຕສໍ້າຕານີ ຈ

๑๓๘. ອມນຸ່ມຍີ່ແລ່າໄດມືອຢູ່ໃນທີ່ນີ້ ຍັກຍົງ
ແລະສັດວົງແລ່າໄດກົດີ ຂອມນຸ່ມຍີ່
ເປັນຕົ້ນແລ່ານັ້ນ ຈກກະທຳຄວາມ
ຂວານຂວາຍ ຜ່າຍແລ້ວຂ້າພເຈົ້າ
ຂອ້ໃຫ້ຂ້າພເຈົ້າ ໄດ້ອຢູ່ຮ່ວມກັບ
ພຣະສວາມີ.

๑๓๙. ເທວດາທັ້ງໝາຍ ທີ່ມາແລ້ວໃນທີ່ນີ້
ແລະສັດວົງທັ້ງປົງ ຂອງຈົ່ມຄຽກ
ຂ້າພເຈົ້າຜູ້ແສວງຫາທີ່ພຶ່ງ ຜູ້ໃຫ້ພຶ່ງ
ຂ້າພເຈົ້າຂອງວົງວານທ່ານທັ້ງໝາຍ
ຂອຍ່າໄໝພວກສັດຮູ້ນະພຣະສວາມີ
ຂອງຂ້າພເຈົ້າເລຸຍ".

ບຣວດາຄໍາແລ່ານັ້ນ ຄໍາວ່າ ເມື່ອເຂາ
ຕກແຕ່ງເຄື່ອງນູ້ຂໍ້ຢູ່(ທຸກສິ່ງ)ແລ້ວຄວາມວ່າ
ເມື່ອສົມກາຮະເຄື່ອງນູ້ຂໍ້ຢູ່ທັ້ງປົງ ອັນເຂາ
ຕະຮະເຕີຍມ ຄືອຕກແຕ່ງແລ້ວ. ຄໍາວ່າ (ຂອ້ໃຫ້
ຂ້າພເຈົ້າໄດ້ອຢູ່ຮ່ວມ ຄວາມວ່າ ຂອ້ໃຫ້ຂ້າພເຈົ້າ
ປຣະກອບພຣ້ອມແລ້ວ ຄືປຣະກອບພຣ້ອມ
ເປັນອັນເດີຍກັນ ໄດ້ແກ່ ອຢູ່ຮ່ວມເປັນອັນ
ເດີຍກັນ (ກັບພຣະສວາມີ). ຄໍາວ່າ ເຢ ອິຫຼຸດີ
ຕັດບາທເປັນ ເຢ ອິຫ ອິຫຼຸດ ແປລວ່າ
ອມນຸ່ມຍີ່ທັ້ງໝາຍແລ່າໄດ ມືອຢູ່ໃນທີ່ນີ້.

ຄໍາວ່າ ສັດວົງທັ້ງປົງ ຄວາມວ່າ ຍັກຍົງ ກລ່າວ
ຄືອ ເທວດາກົດີ ມູດາກລ່າງຄືອ ສັດວົງທີ່ເຈີຍ
ແລ້ວ ດໍາຮງອຢູ່ກົດີ ແລະສັດວົງທີ່ຈະມາເກີດ

ภาษาไทย

ເວຍໝາວງິກນຸຕີ ມຢູ່ນ ເວຍໝາວຈຳ
 ກໂຣນຸດຸ. ຕາຍດ ມນຸຕີ ລກຂົດ ມື.
 ປັຕິມາຫນຸຕີ ປັຕິ ອນໍ, ອເສຍຢູ່ນຸຕີ
 ປັຈຕົດໃເກີນ ອເສຍຢັ້ງ ອອີຕິ.

ກລ່າວគື້ອສັດງົກກຳລັງຈະເຈີບອູນບັດນີ້ກິດ.

คำว่า (จงกระทำ)ความขวนขวย
ความว่า ขอຍักช์และสัตว์ทั้งหลาย
เหล่านั้น จงกระทำการความขวนขวย
ช่วยเหลือข้าพเจ้า. คำว่า ขอจงคุ้มครอง
ข้าพเจ้า ได้แก่ จงรักษาข้าพเจ้า. คำว่า
ปดิมาห์ ตัดบทเป็น ปตี อห์ แปลว่า
ข้าพเจ้าขอวิงโจน ขออย่าให้ศัตรูชนะ
พระสวามีได้เลย. คำว่า ขออย่าให้พาก
ศัตรูชนะ คือ ขอเหล่าข้าศึกทั้งหลาย
ไม่พึงชนะ ได้แก่ เหล่าศัตรูทั้งหลาย ชนะ
ไม่ได้เลย.

ອັດ ສກຸໂກ ແກວງາຊາ ດສູສາ
ປຣິເທວນສຖິ່ມ ສູດວາ ຕຳ ປຸຈຸດີ ວັດວາ
ຕາວເທວ ປັບປຸລືຕອຍກູ່ງໍ ອາຫາຍ
ອາຄັນດູວາ ຮາຊານໍ ຕາເສດຖວາ ສພຸເພ
ວິສຊູ້ຫາເປັສີ. ຕມຕຸດຳ ປກເສັນໄຕ ສດຖາ
ອາຫ

ବେଳାନ୍. “ତୁ ଶୁଦ୍ଧିବା ଯମନୁଷ୍ଟିଷ
ଓ ଯକ୍ଷଗ୍ରୀ ପ୍ରିପ୍ରମିତିବାନ
ଗ୍ୟମଶୁଷ ଚନ୍ଦ୍ରନୁତି
ରାଜାନ୍ ବିଥମ୍ବିଜ.

ลำดับนั้น ท้าวสักกเทราชาทรงสดับ
เสียงคร้ำครวญของพระนางจันทาเทวีนั้น
ทรงทราบเรื่องนั้นแล้ว ในทันใดนั้นเอง
ทรงถือค้อนเหล็กอันลูกโพลงแล้ว เสด็จ
มาชูพระราชาให้สะดุงตกใจ ปล่อยมุขย์
และสัตว์ทั้งหมดแล้ว. พระศากสดาเมื่อจะ
ทรงประกาศข้อความนั้น จึงตรัสว่า

๑๗๓๔. “ອມນູ່ຫຍໍ້” ຄືອທ້າວສັກເຖວະງ
ໄດ້ທຽບສັດບເສີຍຄໍາຄວາມຂອງ
ພຣະນາງຈັນທານັ້ນແລ້ວ ທຽບ
ກວດແກ່ວ່າວ່າຄ້ອນແລ້ກ ຍັງຄວາມ
ກລວ້າ ໃ້ເກີດ ແກ່ພຣະເຈົ້າເອກຮາຍ
ນັ້ນ ແລ້ວຕັດສັກພຣະກາງດ່າ

<p>๑๑๙. พุทธมสสุ โข ราชกิจ
มา เต็ม มตุถก นิตาเพส
มา เชญรปุตต์ อวารี
อทุสก ลีนสุกกาส.</p>	<p>๑๑๙. ดุกรพราชาภารี พระองค์คง
รู้ไว อย่าให้เราตีเสียของท่าน
ด้วยค้อนเหล็กนี้ ท่านอย่าได้ช้ำ
บุตรของคุณญ่ ผู้ไม่มีคิดประทุษร้าย
ผู้องอาจดังราชสีห์.</p>
<p>๑๒๐. กิ เต ทีภูเร ราชกิจ
บุตตภาริยาไย 宦bulletmanaiy
เสญูรี ฯ คงปตตไย
อทุสก ลีนสุกกา หิ.</p>	<p>๑๒๐. ดุกรพราชาภารี ท่านเคย
เห็นอย่างไร คนผู้ป่วยนา
สรรค์ ฝ่าบุตรภาริยาเศรษฐี
และคุณบดี ผู้ไม่มีคิดประทุษร้าย.</p>
<p>๑๒๑. ต สมุตว ขณุฑหาล
ราช ฯ อภูตมิท ทิสุวน
สพเพส พนุชนานิ มิเจสุ
ยดา ต อนุปมาต.</p>	<p>๑๒๑. ขันพาหลปุโรหิต และพระราชา
ได้ฟังพระคำรัสของหัวสักกะนั้น
ได้เห็นรูปอันอศจรรย์นี้แล้ว ให้
เปลี่ยนเครื่องพันธนาการของสตว์
ทั้งปวง เมื่อตอนเปลี่ยนเครื่อง
พันธนาการ ของคนผู้ไม่มี
ความผิด ฉะนั้น.</p>
<p>๑๒๒. สพเพส วิปปุปมุตเตสุ
เย ตตุต สมากต้า ตหา อาสุ
สพเพ เอกากเลษาทุมทำสุ
เอกสาร วาร ขณุฑหาลสุสา"ติ.</p>	<p>๑๒๒. เมื่อสตว์ทั้งปวง หลุดพ้นจาก
เครื่องพันธนาการแล้ว ในกาล
นั้น ชนทั้งหลาย มาประชุมกัน
ที่หลุมยัณนั้นทั้งหมด ก็ເຂາ
ก้อนดิน คนละก้อนทำการทุ่มลง
นี้เป็นการฝ่าขันพาหลปุโรหิต".</p>
<p>๑๒๓ อมนุสโนติ សกุโภ เทวราช.
พุทธมสสติ ชานสส ลลูกุณี.
ราชกิจติ ราชกิจกณณ ราชลามก.</p>	<p>บรรดาคำเหล่านั้น คำว่า อมนุษย์
ได้แก่ หัวสักกเทวราช. คำว่า จงรู้ไว
คือจงรู้ ได้แก่ จงกำหนด. คำว่า พระ-</p>

มา เทหนูดิ ป้าปราบ พุชณ,
เต อห์ มตถก์ นิตาเพสี ปหลี.

ราชากาลี คือ พระราชาผู้กาลกรรณี (ผู้เป็นเสนียด) ได้แก่ พระราชาผู้ลามก (ผู้เลวหวาน). คำว่า อย่าให้เราตีศีรษะ ของท่าน ความว่า ดูกรพระราชาข้าวท่านจะรู้ไว้ อย่าให้เราตี คือประหารศีรษะท่านเลย.

ໂກ ເຕ ທິງ ໂສຕີ ຖໍ່ ຕຍາ
 ທິງ ຢຸປຸພິເພ. ສຄຄການາ ໜີຕີ ເອດຸດ
 ໜີຕີ ນີປາຕມຕຸ້ນ, ສຄຄການາ ສຄຄົມ
 ປັດຍມານາຕີ ອຕູໂລ. ຕໍ່ ສຸກວາຕີ
 ກິກຂະເງ ສກຸກສຸສ ວຈນໍ ສຸກວາ
 ຂຸນທ່າໂລ. ອພງຕມືນຸຕີ ລາຊາ ຈ
 ອິທໍ ສກຸກສຸສ ກສຸສນໍ ປຸພິເພ ອພງຕປຸພິພຳ
 ທິສວາ.

คำว่า ท่านเคยเห็นอย่างไร ความว่า
ท่านเคยเห็นที่ไหน. ศัพท์ว่า นิ ในคำว่า
สคุกามา นิ เป็นเพียงนิบัต, อธิบายว่า
คนทั้งหลาย ผู้ใดครัวสวนรค คือผู้ป่วยانا
สวนรค. คำว่า ได้ฟังพระดำรัส...นั้น
ความว่า ดูกรภิกขุทั้งหลาย ขันฑาลະ
ได้สดับคำของท้าวสักกะแล้ว. คำว่า
ฐานอัศจรรย์นี้ ความว่า อนึ่ง
พระราชา ทรงเห็นการแสดง แห่ง^๑
ท้าวสักกะนี้ อันไม่เคยมีในกาลก่อน.

ຢາຕາ ຕຸນຸດີ ຢາຕາ ອປາປານໍ ມີເຈນຸດີ
ເກວມວາ ມີເຈສົ່ງ.

คำว่า เหมือนเปลี่ยนเครื่องพันธุ์การ
ของผู้ไม่มีความผิด จะนั้น ความว่า
คนทั้งหลาย เปลี่ยนเครื่องพันธุ์การ
แห่งคนทั้งหลาย ผู้ไม่มีความชั่ว จันได
พระราชและขันฑาทัลส์ฯเปลี่ยนเครื่อง
พันธุ์การแห่งสัตว์ทั้งปวง ก็จะนั้น
เหมือนกัน.

ເຄີກເລາຖານທຳສູດ ກິກຂະເວ ຍົດກາ
ຕສມ ຍົດປາວາງ ສມາຄຕາ ສພຸເພ

คำว่า กีเอกก้อนดินคนละก้อนทำการท่มลง ความว่า ตากรากษัทหันนาย ชน

เอกสารหลัก คดว่า ขณุพหាលสุส เอกโภก เลทุพปหนาร์ อทสุ. เอส ไวติ เอส ขณุพหាលสุส วโน โอลลี. ตดุเกว น ชีวิตกุย ปาปียสูติ อตุไ.

ทั้งหลายมีประมาณเท่าใด มาประชุม อยู่ที่หลุมยัญชั้น ชนมีประมาณเท่านั้น ทั้งหมด กระทำเสียงເອົກເກີກເປັນເສີຍ ເດືອກນັ້ນ ໄດ້ໃຫ້ງການປະຫວາດ ດ້ວຍການ ທຸ່ມດ້ວຍກ້ອນດິນຄນລະກ້ອນ ແກ່ຂັ້ນທາລ-ພວກມົນແລ້ວ. คำວ່າ ນີ້ເປັນກາຮ່າ ຄວາມວ່າ ນີ້ໄດ້ເປັນກາຮ່າຂັ້ນທາລ-ພວກມົນ. ອົບໃບຍ່ວ່າ ຜົນເປັນອັນມາກ ຍັງຂັ້ນທາລພວກມົນ ໄທຶນຄວາມສິ້ນຊືວິຕ ທີ່ຫລຸມຍັ້ນນິ່ນເອງ.

ຕຳ ປນ ມາເຈຕຸວາ ມາຫາຊືນ ຮາຫານ ມາເຈຕຸໆ ອາງວິ. ໂພຣີສຕູໂຕ ປີຕົ່ວ ປຣີສຸສີຕຸວາ ມາເຈຕຸໆ ນ ອາທາສີ. ມາຫາຊືນ “ຊືວິຕ ຕາວສຸສ ປາປະລຸບ ເທິ, ຂດຸຕຸໆ ປນສຸສ ນ ທສຸສາມ, ຈຸນທາລ ກດຸວາ ພົມຄເງ ວສາເປັສຸສາມາ”ດີ ວຕຸວາ ຮາຊເວສໍ ຢາເປັດຕຸວາ ກາສາວໍ ນິວາສາເປັດຕຸວາ ທີ່ລົງທຶນປີໂລດີກາຍ ສີສໍ ເວເຈຕຸວາ ຈຸນທາລ ກດຸວາ ຈຸນທາລວສນູງຈານ ປົມ. ເຢ ປນ ເຕ ຕຳ ປສຸມາຕຍບຸນໍ ຍົງສຸ ເຈວ ຍັງເປັສຸບຸຈ ຂຸນມີມີຖຸ ຈ, ສພຸເພ ເຕ ນິຍປ່າຍນາເຍວ ອເຫສໍ.

ສ່ວນມາຫາຊືນ ຄວັນຮ່າຂັ້ນທາລ-ພວກມົນນັ້ນແລ້ວ ກີເຮີມຈະຮ່າພວກຮາຊາ. ພຣະພຣີສຕົວສວມກອດພວກຮາບິດໄວ ແລ້ວ ໄນໄຫ້ປັບປຸງພວກຮານມ. ມາຫາຊືນຫຼຸງວ່າ. “ພວກຂ້າພະອງຄົງຈະໄໝຊືວິຕແກ່ພວກຮາ ຜູ້ຂ້ວ້າຍນີ້ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ພວກຂ້າພະອງຄົງ ຈະໄນ້ເຫັນວັດຈັດແກ່ເຮືອ ຈະທຳພວກຮາ ໄທຶນຄວາມຈັນທາລໃຫ້ອາຄີຍອູ່ກາຍນອກ ພຣະນົມ” ໄທຶນເຄື່ອງທຽບພວກຮາອອກ ແລ້ວຈຶ່ງໃຫ້ຝູ່ຜ້າອັນຍ້ອມດ້ວຍນຳຝຳດ ໄທຶນ ໂພກພວກເຕີຍຮ່າຍທ່ອນຜ້າຍ້ອມດ້ວຍຂໍມື້ນ ກະທຳໄທເປັນຄນຈັນທາລ ສົງໄປສູ່ທີ່ອູ່ ຂອງພວກຈັນທາລ. ສ່ວນນີ້ແລ່າໄດ ນູ້ຂ້າຍັງ ປະກອບດ້ວຍກາຮ່າສົດຕົວເລີຍ ເອງກົດ ໄທຶນນູ້ຂ້າຍັງກົດ ແສດຄວາມ ຍືນເດີກົດ ຜົນທັງຫລາຍແລ່ານັ້ນ ໄດ້ເປັນຜູ້ມີ ນຽກເປັນທີ່ໄປໃນເບື້ອງໜ້າທັງສິ້ນ.

ตามดุล ปกาเสนูโต สตุตา อาน

พระศาสดา เมื่อจะทรงประภาศ^๑
ข้อความนั้น จึงตรัสว่า

๑๑๗๓. “สพุเพ ปฏิวัติ นิรย
ยถा ต ป้าปกมุ่ม กริตุวาน
น ห ป้าปกมุ่ม กตุว่า^๒
ลพغا สุคติ อิโต คณตุน” ต.

เตปี โข มหาชนา เทว
กาพกณุณิโย นาเรตุว่า ตตุเตว
อภิสagessmuavae อาหริตุว่า จนุทกุมา^๓
อภิสิบุจีสุ.

ตามดุล ปกาเสนูโต สตุตา อาน

๑๑๗๓. “คนทำกรรมชั่วนี้แล้ว ก็เข้าไป
สูนรากทั้งสิ้น ขันได เพราทำ
กรรมชั่วแต่โลกนี้แล้ว ไม่พึงได
เพื่อไปสู่สุคติเลย ขันนั้น”.

มหาชนทั้งหลาย แม้เหล่านี้แล
ครรัณให้นำคณาจารย์ทั้งสองไปแล้ว
นำเครื่องอภิเชกมา หลังน้ำอภิเชก
พระจันทกุมา rareแล้ว.

พระศาสดา เมื่อจะทรงประภาศ^๑
ข้อความนั้น จึงตรัสว่า

๑๑๗๔. “สพุเพสุ วิปปมุตตเตสุ
เย ตตุติ สมภาคตा ตทा อานสุ
จนุท อภิสิบุจีสุ
สมภาคตा ราชปูริสา ฯ.

๑๑๗๔. “เมื่อสัตว์ทั้งปวง หลุดพ้นจาก
เครื่องจายจำแล้ว ราชบุรุษ
ทั้งหลายผู้มาประชุมพร้อมกันอยู่
ณ ที่นั้น ในกาลนั้น ประชุม
พร้อมกัน อภิเชกพระจันทกุมา^๔
(ซึ่นเสวยราชสมบัติ แทนพระ-
ราชนิพิดา).

๑๑๗๕. สพุเพสุ วิปปมุตตเตสุ
ยา ตตุติ สมภาคตा ตทा อานสุ
จนุท อภิสิบุจีสุ
สมภาคตा ราชกณบาลาย.

๑๑๗๕. เมื่อสัตว์ทั้งปวง หลุดพ้นจาก
เครื่องจายจำแล้ว ราชกัญญา
ทั้งหลาย ผู้มาประชุมพร้อมกัน
อยู่ ณ ที่นั้น ในกาลนั้น ประชุม
พร้อมกัน อภิเชกพระจันทกุมา.

១១៤៦. សុខិត្ត វិបុប្បុទ្ធពេសុ	យោ ពុទុល សមាគតា ពុហា ខាសំ
ជនុំ អភិសិលីសុ
សមាគតា ពេបុរិសា ។	១១៤៦. មើសតវិថែង លុដុណ្ឌាក
គីរីងុចងាំល៉ោ ពេបុបុទ្រ
ថែងលាយ ពីមាប្រជុំពវិមកន
ឯុំ ន ពីន៉ែ និកាលន៉ែ ប្រជុំ
ពវិមកន អភិមិកប្រជុំនកម្មារ.
១១៤៧. សុខិត្ត វិបុប្បុទ្ធពេសុ	យោ ពុទុល សមាគតា ពុហា ខាសំ
ជនុំ អភិសិលីសុ
សមាគតា ពេកណុលាយ.	១១៤៧. មើសតវិថែង លុដុណ្ឌាក
គីរីងុចងាំល៉ោ ពេកណុលាយ
ថែងលាយ ពីមាប្រជុំពវិមកន
ឯុំ ន ពីន៉ែ និកាលន៉ែ ប្រជុំ
ពវិមកន អភិមិកប្រជុំនកម្មារ.
១១៤៨. សុខិត្ត វិបុប្បុទ្ធពេសុ	យោ ពុទុល សមាគតា ពុហា ខាសំ
ខេត្តុខេបំក្តា
សមាគតា រាជបុរិសា ។	១១៤៨. មើសតវិថែង លុដុណ្ឌាក
គីរីងុចងាំល៉ោ រាជបុរុមិ
ថែងលាយ ពីមាប្រជុំពវិមកន
ឯុំ ន ពីន៉ែ និកាលន៉ែ ប្រជុំ
ពវិមកន ពោងផោលបិកន.
១១៤៩. សុខិត្ត វិបុប្បុទ្ធពេសុ	យោ ពុទុល សមាគតា ពុហា ខាសំ
ខេត្តុខេបំក្តា
សមាគតា រាជកណុលាយ.	១១៤៩. មើសតវិថែង លុដុណ្ឌាក
គីរីងុចងាំល៉ោ រាជកណុលាយ
ថែងលាយ ពីមាប្រជុំពវិមកន
ឯុំ ន ពីន៉ែ និកាលន៉ែ ប្រជុំ
ពវិមកន ពោងផោលបិកន.
១១៥០. សុខិត្ត វិបុប្បុទ្ធពេសុ	យោ ពុទុល សមាគតា ពុហា ខាសំ
ខេត្តុខេបំក្តា
សមាគតា ពេបុរិសា ។	១១៥០. មើសតវិថែង លុដុណ្ឌាក
គីរីងុចងាំល៉ោ ពេបុបុទ្រ
ថែងលាយ ពីមាប្រជុំពវិមកន
ឯុំ ន ពីន៉ែ និកាលន៉ែ ប្រជុំ
ពវិមកន ពោងផោលបិកន.

๑๑๕๑. สพุเพสุ วิปุปมุตตูเตสุ
ยา ตตุต สมภาคตา ตทา อาสุ
เจลูกเขเปมกรุ
สมภาคตา เทวกัญญาโย.

๑๑๕๒. สพุเพสุ วิปุปมุตตูเตสุ
พญ อาณนุทิโน อหุ^๑
วาทีสุ นนุทิปุปะเสนคร
พนูชนา ไมกุโข อโฆสิตุตा."ติ.

ตตุต ราชบูริสา จاتิ ราชบูริสาป
ติหิ สำเร็หิ น อกิสิณุจีสุ.
ราชกัญญาโยดิ ขตุติยะหีตโนปิ น
อกิสิณุจีสุ. เทวบูริสา จاتิ สกุโภ
เทวราชา วิชยุตตุตราสำ คเหตุว
เทวบูริสา ษทุหิ อกิสิณุจ.

๑๑๕๑. เมื่อสัตว์ทั้งปวง หลุดพ้นจาก
เครื่องของจำแล้ว เทพบุญญา
ทั้งหลาย ที่มาประชุมพร้อมกัน
อยู่ ณ ที่นั้น ในการนั้น ประชุม
พร้อมกัน ต่างแก่งผ้าและใบกอง.

๑๑๕๒. เมื่อสัตว์ทั้งปวง หลุดพ้นจาก
เครื่องของจำแล้ว ชนเป็นอันมาก
ต่างก็รื่นรมย์ยินดี พากເ夷ໄได
ประการศความยินดี ในเวลาที่
พระจันทกุมาารสเด็จเข้าสู่พระนคร
แล้วได้ประการความหลุดพ้นจาก
เครื่องของจำของสัตว์ทั้งปวง".

บรรดาคำเหล่านั้น คำว่า ราชบูรุษ
ทั้งหลาย ความว่า แม่ราชบูริษัททั้งหลาย
ได้ถวายน้ำอภิเชกพระจันทกุมาาร ด้วย
สังข์ทั้ง ๓. คำว่า ราชกัญญาทั้งหลาย
ได้แก่ แม่พระธิดาของกษัตริย์ทั้งหลาย
ก็ถวายน้ำอภิเชกพระจันทกุมาารนั้น. คำว่า
เทพบริษัททั้งหลาย ความว่า หัวสักกะ
ผู้เป็นพระราชาแห่งเทพ ก็ถือสังข์ชื่อ
วิชยุตตุราภัยน้ำอภิเชก พร้อมด้วย
หมู่เทพบริษัท.

^๑ ช. พญ อาณนุทิتا อหุ.

ເຫວັນບຸນາໄຍດີ ສູຫາຕາປີ ເຫວັນບຸນາໄຫ ສທິ່ງ ອກີສິບຸຈີ. ເຈລຸກເຊີມກຽນຸຕີ ນານາວຸນແຜນທີ ວຸດເຖິ ຂະເຊ ອຸສຸສາເປັດວາ ອຸດຸຕົວິສາງການ ອາກາສ ຂີປຸນຕາ ເຈລຸກເຂົ້າ ກຣືສຸ.

ຄໍາວ່າ ເຫພກັນຍູ້ທັ້ງໜ່າຍ ຄວາມວ່າ ແມ່ພະນາງສູຫາດາເທພິດາ ກົດວາຍ ນ້ຳອກີເຊກ ພະຈັນທກຸມາພວ້ອມກັບ ນາງເຫພກັນຍູ້ທັ້ງໜ່າຍ. ຄໍາວ່າ ຕ່າງແກວ່ງຜ້າແລະໂບກຮົງ ຄວາມວ່າ ຍກັ້ນຕຶ້ງຮັງທັ້ງໜ່າຍ ດ້ວຍຜ້າມີສີຕ່າງ ຖ ແລ້ວຫັດຜ້າໜ່າມທັ້ງໜ່າຍ ໄປໃນອາກາສ ກະທຳການໂບກຮົງ.

ຮາໝບົງສາ ຈາຕີ ຮາໝບົງສາ ຈ ອິຕເຣ ຈ ດໄຍ ໄກງຈາສາ ອກີເສກກາງກາ ຈຕຸຕາໂຣປີ ໄກງຈາສາ ກຣືສຸເຍວ. ອານນຸທິໂນ ອໜ ວາທີສຸດີ ອາມີທິຕາ ປິມີທິຕາ ອເສຸ. ນນິທີປຸປະເສນຄຽນຸຕີ ຈນທກຸມາຮສສ ຂດຸຕົ້ມ ອຸສຸສາເປັດວາ ນຄຮໍ ບົງງົງກາເລ ນຄເຣ ອານນຸທິກີ ຈົ່ວສຸ.

ຄໍາວ່າ ຮາໝບົງສັກທັ້ງໜ່າຍ ຄວາມວ່າ ໜ່ຳພະວາງາແລະນອກນີ້ ຕ ພວກ ຄືອພວກ ຮາໝບົງຍູ້ ພວກເທັນເຈົ້າ ພວກເຫພກັນຍູ້ ຮົມເປັນ ຕ ພວກດ້ວຍກັນ ທຳກາຣອກີເຊກ ພະຈັນທກຸມາ. ຄໍາວ່າ ພວກເຂົາໄດ້ປະກາສ ຄວາມຍືນດີ ຄວາມວ່າ ຜັນເປັນອັນນາກ ໄດ້ເປັນຜູ້ມີຄວາມຮ່າງເງິນທຶນໃຈແລ້ວ. ຄໍາວ່າ ຄວາມຍືນດີໃນເວລາ...ເສັດຈເຂົ້າສູ່ພະນຄ ຄວາມວ່າ ມහານັກທັ້ງໜ່າຍໃຫຍກເສວດຂັດຕຽ ແກ່ພະຈັນທກຸມາ ໃນເວລາທີ່ພະອອກຄເສັດຈ ເຂົ້າສູ່ພະນຄແລ້ວ ໄດ້ຕືກລອງອານັນທິກີ ເຖິງປະກາສໄປໃນພະນຄ.

ກິມຕຸຄາຍ ? ຍັຕາ ອມໜາກ ຈນທກຸມາໂຮ ພນຸ້ອນໜາ ມຸດຸຕີ, ເຂວມເວ ສພຸເພ ພນຸ້ອນໜ້ານີ ມຸບຈຸນຸຕີ. ເຕັນ ວຸດຕົ້ມ “ພນຸ້ອນໜາ ໂມກຸໂຍ ຂໂສີຕຸຖາ”ຕີ.

ຄາມວ່າ ເພື່ອປະໂຍ້ນໂລກໄ ? ຕອບວ່າ ເພື່ອພະຈັນທກຸມາຮອງເຮັດທັ້ງໜ່າຍ ທຽງ ນລຸດພັນແລ້ວ ຈາກເຄື່ອງຈອງຈຳ ຈັນໄດ, ສຕົງທັ້ງໜ່າຍ ທັ້ງໝາດ ກົຍ່ອມນລຸດພັນ ເຄື່ອງຈອງຈຳ ຂັນນັ້ນແມ່ນອັນກັນ. ເພະ ຂະນັ້ນ ຄໍາວ່າ ປະກາສຄວາມນລຸດພັນຈາກ ເຄື່ອງຈອງຈຳ ອັນທ່ານກລ່າງໄວແລ້ວ.

อด โข เพชรสดuto ปิตุวัตต์ ปภูจเบสิ. อนุโนตนคร ปวิสิต น ลภติ. ปริพุพยสุส ชีณกาเล เพชรสดuto อุญยานกีฬาที่น อดุถาย คดุชนุติ ต อม ปุปสุกมิติว ปิตร น วนุทติ. เอกราช อบุชลี ปน กตว จิร ชีวตุ สามี"ติ วทติ. "เกนตุติ"ติ วุตตเต ส อาโรเจสิ. อดสุส ส ปริพุพย ทาเบสิ. ส ธรรม เมน ราช กาเรตว อาชุบปริโยสาเน เทวโลก ปุรยมาใน ocomаси.

ครั้งนั้นแล พระเพชรสดต์กิเริ่มตั้ง วัดควบภูบดีต่อพระราชนิพิดา. พระราชนิพิดา ย่องไม่ได เพื่อจะเข้าไปภาຍในพระนคร. ในเวลาทั้งพย เครื่องจับจ่ายสินไป พระเพชรสดต์จไป เพื่อประไยชันแก่กิจ ต่าง ๆ มีการเล่นในพระอุทยานเป็นต้น กิเสด็จไปเยี่ยมพระราชนิพิดานั้น แต่หา ทรงถวายบังคมพระบิดาไม่ สวน พระเจ้าเอกราช ทรงกระทำอัญเชิร์รัสรว่า "ขอพระองค์คงมีพระชนมายุยิ่งยืนนาน". เมื่อพระเพชรสดต์ ตรัสตามว่า "พระองค์ มีพระประแสงศรีสิงไว" พระเจ้าเอกราชนั้น ก็ทูลความปรารถนาของตน. จ าดับนั้น พระเพชรสดต์นั้น ก็โปรดให้ถวายทั้งพย เครื่องจับจ่าย แก่พระเจ้าเอกราชนั้น. พระเพชรสดต์ทรงครองราชสมบัติโดยรวม ทรงบำเพ็ญเทวโลกให้เต็มอยู่ เวลาสิ้น พระชนมายุได้เสด็จไปสู่เทวโลก.

สุดตา อิม ธรรมเทสน อาหริติว ศจานิ ปกาเสตว น ภิกขุ เอกาเนว, ปุพุเพป เทวทตุติ ม ปี เอก นิสุสาย พน ชเน มาเจตุ วายามมกาสี"ติ วตว ชาตก สมเท่านสี

พระศาสดา ครั้นทรงนำพระธรรม- เทคนานี้มาแล้ว ทรงประกาศสัจจะ ทั้งหลาย ตรัสว่า "ดูกภิกษุทั้งหลาย มิใช่แต่บัดนี้เท่านั้น แม้ในกาลก่อน เทวทตกได้ทำความพยายาม เพื่อจะม่า ชนจำนวนมาก เพราะอาศัยเราเพียง คนเดียวเหมือนกัน" ดังนี้แล้ว ได้ทรง ประมวลชาดกว่า

“ຕ່າງ ຂណຸພາໄລ ເຫວັດຕີ ອິເສີ,
ໂຄຕມື ເກີ ມໍານາມາຍາ ອິເສີ,
ຈຸນທາເກີ ລາບມາດາ, ວສຸໄລ ລາບໄລ,
ເສລາ ກຸມາຮີ ອຸປຸປລວພຸນາ, ສຸໂຮ
ອານນຸໂທ, ຮາມໂຄຕຕີ ກສູສໂປ,
ກຖຸເສີນ ມີຄຸລຸລາໃນ, ສຸຮີກຸມາໂຮ
ສາວີປຸຕີຕີ, ສກົງໂກ ອນຸວຸທໂຣ. ຕ່າງ
ປຣິສາ ພຸຖຸປຣິສາ ອໍເສົ້າ ຈຸນທກຸມາໂຮ
ປຳ ອະເມວ ສມມາສມພທໂນ”ຕີ.

“ขันฑาลพราหมณ์ในกาลนั้น ได้มาเป็นเทวทัต, พระนางโคตมีเทวี ได้มาเป็นพระนางมหามายา พระนางจันทเทวี เป็นราหุลมาрадา พระวสุล เป็นราหุลพระเสถากุமารี เป็นอุบลรัณณา พระสุรัส เป็นอานันท์ พระรามโคติรา เป็นกัสสปะ พระภททเสนะ เป็นโมคคลานะ พระสุริยกุമาร เป็นสาวีบุตร ท้าวสักกะ เป็นอนุรุทธะ บริษัทในกาลนั้น ได้เป็นพุทธบริษัท ส่วนพระจันทกุмар ได้เป็นเจ้าของผู้สมมาสามพุทธเจ้า”.

ឧប្បកម្មរាជាណភាពិសោធន៍យនា សតិចមា.

พระราชบัญญัติที่๗ ฉบับ